

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro základní vzdělávání

„Základní škola Osmička - radost z učení“

Identifikační údaje

Název školy: Základní škola Osmička, z. ú.

Název vzdělávacího programu: Základní škola

Adresa školy: třída T. G. Masaryka 1474, 413 01 Roudnice nad Labem

Ředitel školy: Mgr. Barbora Rajchlová

Koordinátor ŠVP: Mgr. Šárka Filipová

Kontakty: tel: 722 935 558, e-podatelna@skolaosmicka.cz

IZO: 181 110 954

IČO: 07 810 091

RED-IZO: 691 013 934

Zřizovatel školy: Základní škola Osmička, z. ú., Neklanova 2706, 413 01 Roudnice nad Labem

Platnost dokumentu: 1. 9. 2023 - 31. 8. 2028

.....
Ředitelka školy

razítko školy

Obsah

Charakteristika školy	5
1.1 Základní údaje, velikost a úplnost školy	5
1.2 Vybavení školy	5
1.3 Pedagogický sbor	5
1.4 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	6
1.5 Dlouhodobé projekty	6
1.6 Charakteristika žáků	6
Charakteristika školního vzdělávacího programu	7
2.1 Zaměření školy	7
2.2 Výchovně vzdělávací strategie	7
2.3 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	15
2.3.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP	15
2.3.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení Individuálního vzdělávacího plánu (IVP)	17
2.3.2.1 Úpravy vzdělávacích obsahů pro žáky se SVP	18
2.3.2.2 Speciálně pedagogická péče	18
2.3.3 Asistent pedagoga	18
2.3.4 Zabezpečení výuky žáků se SVP	19
2.3.4.1 Předmět speciálně pedagogická péče	19
2.3.4.2 Pedagogická intervence	19
2.3.5 Péče o motivované a nadané žáky	19
2.4 Očekávané výstupy	20
2. 5 Začlenění průřezových témat	20
2.5.1 Osobnostní a sociální výchova	21
2.5.1.1 Osobnostní rozvoj	21
2.5.1.2 Sociální rozvoj	21
2.5.1.3 Morální rozvoj	22
2.5.2 Výchova demokratického občana	22
2.5.2.1 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	22
2.5.3 Multikulturní výchova	23
2.5.4 Environmentální výchova	23
2.5.5 Mediální výchova	24
2.6 Poskytování poradenských služeb ve škole	24
2.6.1 Zaměření poradenských služeb:	25
2.6.1.1 Kariérové poradenství	25
2.6.1.2 Primární prevence	25
2.6.1.3 Psychologická péče	25
2.7 Školní družina	26
2.8 Zájmové kroužky	26
2.9 Řízení a organizace výuky	26
2.9.1 Ročníkové řízení a plánování	26

2.9.2 Řízení a koordinace práce učitelů	26
2.9.3 Řízení a koordinace práce žáků	26
3 Vzdělávací oblasti	28
3.1 Jazyk a jazyková komunikace	28
3.1.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	28
3.1.2 Anglický jazyk - charakteristika vyučovacího předmětu	29
3.1.3 Německý jazyk - charakteristika vyučovacího předmětu	33
3.1.4 Český jazyk, Český jazyk a literatura - charakteristika vyučovacího předmětu	35
3.2 Člověk a jeho svět	52
3.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu Náš svět	53
3.3 Člověk a společnost	63
3.3.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	63
3.3.2 Společenské vědy - charakteristika vyučovacího předmětu	64
3.4 Matematika a její aplikace	76
3.4.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	76
3.5 Člověk a příroda	86
3.5.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	86
3.5.2 Přírodní vědy – charakteristika vyučovacího předmětu	89
3.6 Kompetence (Informatika)	103
3.6.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	103
3.6.2 Charakteristika předmětu Kompetence	105
3.7 Člověk a svět práce	110
3.7.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	110
3.7.2 Charakteristika předmětu Projektová výuka	112
3.8 Umění a kultura	118
3.8.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	118
3.8.2 Hudební výchova – charakteristika vyučovacího předmětu	119
3.8.3 Výtvarná výchova – charakteristika vyučovacího předmětu	129
3.9 Člověk a zdraví	136
3.9.1 Charakteristika vzdělávací oblasti	136
3.9.2 Tělesná výchova - Charakteristika vyučovacího předmětu	137
4 UČEBNÍ PLÁN	142
4.1 Poznámky k učebnímu plánu	144
4.2 Průřezová témata	146
5 Hodnocení žáků a autoevaluace školy	153
5.1 Pravidla hodnocení žáků	153
5.1.1 Závazné formy hodnocení	153
5.1.1.1 Písemné průběžné hodnocení žáka	153
5.1.1.2 Vysvědčení resp. výpis z vysvědčení	154

1 Charakteristika školy

1.1 Základní údaje, velikost a úplnost školy

Základní škola Osmička, z. ú. v Roudnici nad Labem je malotřídní základní škola pro žáky od 1. do 9. třídy základní školy s devíti postupnými ročníky. Kapacita školy je 60 žáků. Součástí školy je školní družina.

Škola byla založena 6. února 2019 a zapsána do rejstříku škol a školských zařízení k 1. 9. 2020. Financování školy je zajištěno z více zdrojů – dotace MŠMT, příspěvky od rodičů žáků a smluvní dary.

Naše škola se prostřednictvím pedagogických pracovníků věnuje žákům od pondělí do pátku v rozmezí min. 7.00 – 16.00 hodin.

1.2 Vybavení školy

Součástí školy jsou nejen kmenové třídy s nejvyšším povoleným počtem 16 žáků vybavené funkčním a estetickým nábytkem, žáci mají k dispozici notebooky s připojením na internet. Škola dlouhodobě využívá tělocvičnu DDM Trend vzdálené cca 450 m. Nezbytnou součástí školy jsou také zóny pro relaxaci i samostatné vzdělávání žáků, prostory pro uložení pomůcek a přípravou práci i relaxaci pedagogů, prostory pro osobní hygienu žáků i vyučujících. Nezbytným materiálním zázemím jsou také kvalitní učební pomůcky, didaktická a výpočetní technika a další zázemí, které umožňuje efektivní vyučování, vede k tvořivosti žáků a stimulaci jejich aktivity. Školu obklopuje zahrada, kterou žáci pod dohledem pedagogických pracovníků využívají k relaxaci i učení.

1.3 Pedagogický sbor

Jednou ze stěžejních stránek provozu školy je tým pedagogických pracovníků, kteří jsou připraveni spolupracovat a prostřednictvím jednotných pedagogických strategií realizovat výchovně vzdělávací cíle školy. Nezbytnou součástí týmu jsou také pedagogové se speciálními kompetencemi a funkcemi – výchovný poradce, speciální pedagog, metodik primární prevence. Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství žákům a rodičům žáků, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Také postavení třídního učitele není chápáno formálně. Třídní učitel nese odpovědnost za kvalitu sociálního klimatu a naplňování výchovně vzdělávacího programu ve své třídě. Spolupracuje se všemi vyučujícími své třídy a pro žáky i jejich rodiče se stává poradcem a důvěrníkem při řešení všech problémů souvisejících s výukou a výchovou.

Odborné zajištění výchovy a vzdělání škola zajišťuje v rámci požadavků na kvalitu ze dvou zdrojů: interní pedagogové, externí pedagogové. Jádro týmu interních pedagogů tvoří učitelé s potřebnou kvalifikací, případně potřebnou kvalifikaci získávají dalším vzděláváním pedagogů. Tak je zajištěná nejen bezprostřední návaznost vzdělání pro žáky, ale také nezbytný předpoklad pro úzkou spolupráci pedagogického týmu při integrované výuce v projektech. Mezi pedagogy jsou i externí pedagogové spolupracující se školou. Nezbytnou součástí pedagogického týmu jsou také vychovatelé školní družiny. Všichni pedagogové se

průběžně vzdělávají ve svém oboru, ale také se dle možností školy účastní společného vzdělávání všech pedagogických pracovníků školy, pracovních porad i mimoškolních akcí pořádaných školou.

Součástí týmu je školní psycholožka. Pracuje se třídami, s učiteli a rodiči dlouhodobě, případně jednorázově formou konzultací. Poskytuje krizovou intervenci.

1.4 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Uvědomujeme si nezbytnost jednoty výchovně vzdělávacího procesu žáka. Rodiče vnímáme jako plnohodnotné partnery ve výchově žáků a ceníme si jejich aktivity v tomto směru. Rodiče se mohou po dohodě s vyučujícím zúčastnit vyučování. Do života školy se mohou zapojit také účastí na mnoha plánovaných akcích školy, volnočasových aktivitách organizovaných školou (např. Den otevřených dveří aj.).

Zákonní zástupci jsou o průběhu vzdělávání žáků informováni průběžně formou slovního hodnocení žáků, map učebního pokroku, na třídních schůzkách nebo konzultacích jednotlivých vyučujících. Mají možnost se pravidelně seznamovat s obsahem plánů výuky jednotlivých ročníků.

Škola spolupracuje Pedagogicko-psychologickou poradnou. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními a školní psycholožkou je vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání.

Škola má zájem o rozvíjení vztahů s místními a regionálními institucemi. Jejím cílem je postupné rozšiřování svých aktivit nejen jako nabídka pro své žáky, ale i ostatní obyvatele regionu.

1.5 Dlouhodobé projekty

Jedním z pilířů výchovně vzdělávacího programu školy je výuka v projektech. Ve škole jsou realizovány krátkodobé i dlouhodobé projekty. Většina z nich je realizována na úrovni jednotlivých ročníků, meziročníkově s přihlédnutím k cílům a obsahu výstupů projektu. Mnoho projektů však probíhá celoškolně nebo spojením několika tříd. Žáci pracují v projektech většinou ve výuce, mnohdy však také v případě jejich zájmu v době odpoledních zájmových aktivit nebo volných dnů.

Škola je také zapojena do evropských projektů v rámci Místní akční skupiny - prevence školní neúspěšnosti. Dále je škola zapojena do mezinárodního projektu Ekoškola, šablony MŠMT. Spolupracuje se spoluzakládající organizací Centrum D8, o.p.s. - kroužky a doučování pro žáky.

1.6 Charakteristika žáků

Základní školu Osmička navštěvují žáci z Roudnice nad Labem a okolí. Škola svou velikostí a naplněností tříd vytváří ideální podmínky pro možnost individuálního přístupu ke každému z žáků. Pozitivně působí také spolupráce žáků z různých ročníků, což společně s dalšími prvky výchovného procesu působí jako účinná prevence sociálně patologických jevů.

Škola se zaměřuje mimo jiné na komplexní a systematické vzdělávání žáků s přihlédnutím k jejich individuálním potřebám.

2 Charakteristika školního vzdělávacího programu

2.1 Zaměření školy

Základní vzdělávání je v našich podmínkách neodmyslitelnou součástí života společnosti. Je proto nezbytné, aby reflektovalo změny probíhající ve společnosti, změny, které se dotýkají každého z nás; změny, kterých se budou naši žáci aktivně účastnit nebo jimi budou alespoň pasivně ovlivněni. Chceme tvořit školu inovativní, školu nakloněnou změnám, která vybaví žáky dostatečnými kompetencemi sociálními, kompetencemi ve vztahu k vlastní osobě i kompetencemi v oblasti metod. Vědomí vlastní autonomie a z toho plynoucí odpovědnost za průběh svého učení je dalším předpokladem, na nějž je vázáno získávání klíčových kompetencí. Naším úkolem je proto vychovat žáky, kteří učení budou chápat jako výzvu a budou připraveni a schopni učit se celý život.

Cílem školy je rozpoznat možnosti, vlohy a nadání každého dítěte, pomáhat mu v poznávání světa a sebe sama tak, aby se vzděláním a výchovou stávalo svobodným člověkem, samostatným a zodpovědným za sebe a svět. Svět chápeme ve smyslu učení o globální výchově jako mnohohrstevný a nejednoznačný systém, v němž by se žáci měli umět orientovat a aktivně spolupůsobit při jeho dalším pozitivním rozvoji. Škola proto reflektuje propojenost světa (lokální - globální), časovou dynamiku (minulost - budoucnost) a v souvislosti s poznáním sebe sama provázanost problémů (mikrokosmos – makrokosmos).

Nezbytným předpokladem pro naplnění těchto cílů je vytvoření motivujícího prostředí pro každého žáka, uplatňování přístupů i metod výuky podporujících tvořivost a kritické myšlení, pohotovost a samostatnost žáků, využívání diferencované výuky a dalších inovativních výchovně vzdělávacích postupů. V takto vytvořených podmínkách při záměrném ovlivňování příznivého sociálního klimatu a optimální korelaci mezi vzdělávacími potřebami žáků a pedagogickým úsilím učitelů s akcentem na věkovou a individuální přiměřenost a aktivní spoluúčast žáků na vzdělávání a životě školy může tato škola v konkrétních podmínkách naplňovat obecně stanovené cíle pro základní vzdělávání.

Naší prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. O podobnou proměnu školy se společně s rodiči našich žáků a odborníky z pedagogické veřejnosti snažíme již několik let. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě v 21. století.

2.2 Výchovně vzdělávací strategie

Základem programu je škola konstruktivistického typu s akcentem na odpovědnost žáka za vlastní učení a výuku formou realizace projektů. Výchovu a vzdělání chápeme jako živý proces působící na žáky přímo, proces, který formuje jejich postoje prožitou zkušeností. Hlavní důraz ve vzdělávací práci klade proto škola na svobodnou volbu žáka, učení prožitkem, kooperativní přístup, aktivní zapojení žáka do výuky a rozvíjení kladného vztahu žáka k sobě i svému okolí.

V souladu s celonárodní koncepcí vzdělávání usiluje škola o naplňování těchto vzdělávacích cílů:

1. Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení.
2. Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy.
3. Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
4. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Přípravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.
6. Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací.
7. Rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.
8. Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný.
9. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.
10. Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.
11. pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

Výchovné a vzdělávací strategie

Škola tvoří ucelený organismus. K naplnění svých výchovně vzdělávacích cílů uplatňuje tyto společné postupy:

- pedagog vidí svou úlohu především v tom, že žákům umožňuje, aby dospěli ve všestranně rozvinuté osobnosti, klade proto důraz na rovnoměrný rozvoj všech složek osobnosti žáků – ne pouze na získávání oborových znalostí a dovedností, ale i na rozvoj všech klíčových kompetencí,
- pedagog hledá rovnováhu v zaměření se na aktuální přítomnost a budoucnost; soustředí se především na rozvoj těch znalostí, dovedností a klíčových kompetencí, které jeho žákům umožní žít smysluplný osobní život, zapojit se demokraticky do života společnosti a orientovat se ve stále rychleji se měnícím světě,
- pedagog dává najevo svou víru v lidské možnosti, uznává každého žáka jako jedinečnou osobnost, výuku ve všech fázích přizpůsobuje potřebám a zájmům všech žáků s ohledem na jejich individuální potenciál, osobní volbu a odpovědnost,
- pedagog plánuje a realizuje výuku s ohledem na vzájemné propojování vzdělávacích oblastí, i jejich propojování s reálným světem,
- pedagog umožňuje žákům seznámit se s rozmanitostí a bohatstvím světa – přírody, nejruznějších kultur, myšlenek a vědy; s důrazem na kritické myšlení je tato rozmanitost inspirací a obohacením pro jeho práci s žáky,

- pedagog se snaží, aby informace, kterou žákům předává, byla v souladu s použitou formou a s celkovou atmosférou, k řešení problémů přistupuje z globálního, celosvětového hlediska,
- pedagog podporuje pozitivní sociální klima ve škole jako jednu ze základních podmínek učení a respektuje práva druhých,
- pedagog při interakci s žáky uplatňuje rozložení odpovědnosti za rozhodování a přijatá opatření,
- pedagog se snaží začlenit život třídy do života celé školy a okolní komunity,
- pedagog podporuje a rozvíjí aktivní a efektivní učení žáků založené především na jejich vnitřní motivaci; využívá rozmanité metody a postupy práce a spolupůsobení rozmanitých stylů: abstraktních a experimentálních, auditivních, kinestetických i vizuálních, analytických i holistických, racionálních a intuitivních; ve vyučování jsou zastoupeny aktivity zaměřené na všestranný rozvoj žáků, rozvoj jejich samostatnosti a kritického myšlení, samostatná i skupinová práce, tvůrčí práce, diskuse, realizace projektů, přímá zkušenost a pozorování, badatelské aktivity i akční výzkum, individuální studium i podpora učitele.
- pedagog vnímá svou roli partnersky ve všech fázích výuky – při plánování, realizaci i poskytování zpětné vazby; systematicky vede žáky k proaktivitě, přebírání zodpovědnosti za vlastní učení a osobní rozvoj.

Strategie naplňování klíčových kompetencí

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Rozvoj klíčových kompetencí chápeme jako cíl rovnocenný k rozvíjení žáků v oborových znalostech a dovednostech. Proto je naplňován nejen nadoborově ve výuce všech vzdělávacích oblastí, ale také v tematicky zaměřených dnech a/nebo v samostatném výukovém předmětu s názvem Kompetence. K systematické práci při rozvoji klíčových kompetencí žáků využíváme Mapy rozvoje klíčových kompetencí. Mapy zpřesňují obsah jednotlivých kompetencí i úroveň pro jejich naplňování v jednotlivých vzdělávacích obdobích. Rozvíjení jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k řešení problémů

Oblasti KK:

- Zpracování problému
- Hledání řešení
- Zpracování řešení
- Aplikace řešení

Strategie pro rozvoj KK:

- žáci pracují s Mapou učebního pokroku KK řešení problému a individuálně sledují její naplňování,
- žáci se učí v souvislostech – výukové oblasti jsou organizovány jako meziročníkové a mezipředmětové projekty žáků a integrovaná tematická výuka v kmenových třídách,
- žáci jsou vedeni k schopnosti řešit samostatně výukové i praktické problémy, být otevření neobvyklým řešením, hledat je a nacházet,
- žáci jsou vedeni k tomu, sledovat a optimalizovat průběh prací, umět rozpoznávat problémy a dělit je v dílčí problémy a nalézat optimální postupy vedoucí k cíli,
- v rámci samostatné i skupinové práce se žáci učí plánovat výsledky, dokumentovat a shrnovat, systematickými postupy a kritickým myšlením řídit průběh prací,
- při řešení problémů žáci využívají osvědčené metody a strategie projektového řízení
- na konci každého ročníku v rámci projektového týdne klíčových kompetencí proběhne zhodnocení aktuální úrovně klíčových kompetencí žáků

Na konci základního vzdělávání tak žák:

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence k učení

Oblasti KK:

- Motivace a smysl učení
- Proces učení a sebepoznání
- Poznávání
- Práce s informacemi
- Organizace a plánování

Strategie pro rozvoj KK:

- žáci pracují s Mapou učebního pokroku KK k učení a individuálně sledují její naplňování,

- vytváříme situace pro rozvoj schopnosti přijmout přiměřenou odpovědnost nebo spoluodpovědnost žáků za vlastní učení,
- žáci se zapojují do všech fází výuky - plánování, realizace i hodnocení, škola jim k tomu vytváří příležitosti a systematicky předává vhodné nástroje a metody,
- v reflektivní části výuky je pravidelně a systematicky rozvíjena schopnost metakognice žáků,
- žáci zpracovávají samostatně informace z různých zdrojů, učí se je bezpečně vyhledávat, zpracovávat i uchovávat,
- žáci prezentují výsledky své práce a mají podporu v rozvoji svých prezentačních dovedností,
- žáci poznávají svůj individuální učební styl i vhodné podmínky pro vlastní učení a jsou vedeni k tomu, je zohledňovat při učení.
- žáci jsou posilováni ve schopnosti uchovávat informace v dlouhodobé paměti a adekvátně vyvolávat disponibilní informace,
- žáci se učí využít koncentrace a všech smyslových orgánů,
- žáci se učí chápat souvislosti a ve vzájemných souvislostech umějí uspořádat i detaily,
- žáci rozvíjejí představivost a kreativitu,
- v žácích je povzbuzován zájem o okolní svět.

Na konci základního vzdělávání tak žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence komunikativní

Oblasti KK:

- Interakce s druhými
- Vnímavá komunikace
- Přizpůsobení komunikace různým situacím
- Řešení náročných komunikačních situací a konfliktů

Strategie pro rozvoj KK:

- žáci pracují s Mapou učebního pokroku KK interpersonální a individuálně sledují její naplňování,
- žáci jsou rozvíjeni v připravenosti a schopnosti vypovídat ostatním co nejjasněji a nejsrozumitelněji, se schopností rozlišit podstatné od nepodstatného,
- žáci se učí vědomě ostatním naslouchat, komunikovat s empatií a respektem,
- žáci jsou vedeni k řešení náročných komunikačních situací i konfliktů,
- žáci dostávají ve škole příležitost rozvíjet schopnost argumentace,
- žáci se učí rozpoznat manipulaci a bránit se jí,
- žáci se učí rozpoznávat a umět využívat neverbální signály komunikace,

Na konci základního vzdělávání tak žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální.

Oblasti KK:

- Sebepoznání
- Sebepřijetí
- Seberegulace
- Přístup k životu
- Já a druzí
- Já a skupina
- Blízké vztahy

Strategie pro rozvoj KK:

- žáci pracují s Mapami učebního pokroku KK interpersonální a intrapersonální a individuálně sledují její naplňování,
- při vzdělávání žáků jsou používány kooperativní metody výuky,

- žáci v rámci třídy i meziročníkově spolupracují na vlastních projektech,
- žáci jsou vedeni k sebezpoznání, sebehodnocení a sebedůvěře,
- žáci jsou obklopeni optimálním sociálním klimatem ve třídě s atmosférou jistoty, otevřenosti, zájmu o ostatní a důvěry,
- žáci se učí přispívat k diskuzi a spolupráci v malé i větší skupině.

Na konci základního vzdělávání tak žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanská

Oblasti KK:

- Můj život ve světě
- Společenské nástroje
- Společenská soudržnost
- Společenská odpovědnost

Strategie pro rozvoj KK:

- žáci pracují s Mapou učebního pokroku KK občanské a individuálně sledují její naplňování,
- žáci se učí porozumět pojmu lidská práva a podporovat jejich dodržování,
- žáci se účastní veřejných odborných i kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky,
- žáci spolupracují se školou i okolní komunitou, v rámci individuálních projektů jsou vedeni k zájmu o okolí i participaci na dění v komunitě a okolí školy,
- žáci jsou vychovávaní k respektování jedinečnosti osobnosti, ale zároveň k respektování jiných kultur s poznáním jejich myšlenkových a historických kořenů,
- žáci jsou vedeni k ochraně životního prostředí a kulturních hodnot.

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si důležitost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí,
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu,
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka,
- respektuje, chrání a ocení tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit,
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

Oblasti KK:

- Zájmy
- Mistrovství
- Řízení pracovního života
- Podnikatelská gramotnost
- Schopnost poradit si se změnou

Strategie pro rozvoj KK:

- žáci se účastní projektových činností, skupinové a individuální práce,
- žáci realizují projekty zaměřené na rozvoj třídy, školy, širší komunity i projekty globální,
- žáci při výuce v projektech spolupracují s jednotlivci i subjekty mimo prostor školy,
- žáci poznávají tradiční i moderní výrobní postupy,
- žáci se učí používat účinně a bezpečně nástroje, materiály a pracovní pomůcky.

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky,
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot,

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření,
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

Kompetence digitální

Oblasti KK:

- Data, informace, modelování
- Algoritmizace a programování
- Informační systémy

Strategie pro rozvoj KK:

- Interpretujeme s žáky informace za pomoci argumentů
- Vedeme žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využíváme s žáky, poukazujeme na výhody jejich používání
- Klademe důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Při práci v předmětech využíváme různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro prezentaci)
- Neustále poukazujeme při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí na etické jednání
- Vzděláváme pomocí her, experimentů a diskusí.

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

2.3 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se realizuje dle novely Školského zákona č. 82/2015 Sb. a dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Zabezpečení výuky těchto žáků dále vychází z Metodiky pro nastavování podpůrných opatření k vytváření Plánu pedagogické podpory (dále jen PLPP).

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytování podpůrných opatření. Těmto žákům jsou podpůrná opatření poskytována bezplatně. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola bez doporučení školského poradenského zařízení (dále jen ŠPZ) na základě PLPP. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů je realizováno dle Přílohy č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagogové tomu přizpůsobují své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně škola zpracovává PLPP. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně škola zpracovává Individuální vzdělávací plán (dále jen IVP) dle doporučení ŠPZ.

2.3.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP

PLPP zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Škola využívá vzor PLPP uvedený v příloze č. 3 vyhlášky č. 27/2016 sb.

Východiska pro poskytování podpůrných opatření prvního stupně jsou:

- pozorování v hodině, rozhovory se žáky (příp. se zákonným zástupcem žáka),
- ústní prověřování znalostí a dovedností žáka a reflexe jeho výsledků,
- písemné zkoušky, didaktické zkoušky,
- analýza procesů, výkonů a výsledků činností žáka (s důrazem na kvalitativní rozbor), využívání portfolia žákovských prací,
- reflexe rozboru výsledků žákovy práce,
- hodnocení a analýza domácí přípravy žáka a dosavadního pedagogického působení školy,
- analýza dosavadního pedagogického přístupu k žákovi,
- identifikace zjevných rizikových faktorů na straně žáka i rodiny.

Podpůrná opatření prvního stupně zpracovaná v PLPP se týkají zejména těchto **aspektů výchovně-vzdělávacího procesu**:

- metody výuky,
- úprava obsahu a výstupů vzdělávání,
- organizace výuky,
- hodnocení,
- intervence školy,
- pomůcky.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně a jejich efektivitu průběžně vyhodnocuje třídní učitel ve spolupráci s dalšími pedagogy, školním speciálním pedagogem, výchovným poradcem a metodikem prevence. Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory třídní učitel vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci ŠPZ. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení ŠPZ poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě PLPP.

S PLPP seznámí třídní učitel daného žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje popis osob, které s ním byly seznámeny.

Žákům vstupujícím do inkluzivního modelu vzdělávání s již stanovenou diagnózou, na které se obvykle podílí ŠPZ (příp. ve spolupráci s lékaři) se nastavují taková opatření, která vyplynou z doporučení ŠPZ (příp. dalších odborníků). U těchto žáků škola nepostupuje podle prvního stupně podpory, ale zařazuje je do stupně podpory doporučeného ŠPZ.

Prostředkem podpory prvního stupně je **individualizovaná pomoc učitele** prostřednictvím **přímé podpory žáka ve výuce** učitelem. Tuto podporu navrhuje a realizuje třídní učitel daného žáka, případně pedagogové, kteří se také účastní vzdělávání. Třídní učitel úzce spolupracuje se školním speciálním pedagogem. Pokud již přímá podpora ve výuce nepostačuje, učitel vstupuje do další etapy a vytváří **Plán pedagogické podpory (PLPP)**. Při jeho realizaci začíná přistupovat komplexněji k řešení problému a zapojuje všechny pedagogy, kteří se podílejí na vzdělávání žáka. PLPP obsahuje:

- údaje o žákovi,
- důvod, proč je vytvářen,
- co je plánováno s žákem dělat,
- stručný popis žakových obtíží,
- stanovení cílů PLPP,
- metody výuky,
- organizaci výuky,
- způsoby hodnocení žáka,
- pomůcky,

- podpůrná opatření, která se nevztahují bezprostředně k výuce, ale např. k situaci v rodině, k aktuálnímu stavu žáka apod.

Plán obsahuje také termín vyhodnocení účinnosti stanovených opatření. Od etapy Plánu pedagogické podpory navazuje třídní učitel úzkou spoluprací se zákonnými zástupci žáka.

Škola podporuje zákonné zástupce žáka při poskytování podpůrných opatření:

- v oblasti domácí přípravy jejich dítěte (rodič od učitele získává popis metod a forem práce, přístupů, konzultací),
- zajištěním vzájemné zpětné vazby mezi učitelem a rodičem,
- zprostředkováním mimoškolních aktivit,
- dohodou o volbě motivace a hodnocení žáka.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP jsou shodná pro všechny žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (vč. žáků mimořádně nadaných).

2.3.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení Individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

IVP je tvořen pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně. Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené v tomto ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

Speciální pedagog ve spolupráci s třídním učitelem zjišťuje vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci se školským poradenským zařízením (ŠPZ) zajišťuje odbornou diagnostiku žáka. IVP je zpracováván na základě doporučení ŠPZ a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. IVP je součástí dokumentace žáka ve školní matrice. IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V IVP jsou dále uvedeny zejména informace o:

- úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.

IVP dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka. IVP je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Zpracování a provádění IVP zajišťuje třídní učitel ve spolupráci s dalšími pedagogy daného žáka. Za zpracování a provádění IVP odpovídá ředitel školy. Za realizaci a dodržování postupů uvedených v IVP odpovídá třídní učitel žáka. Během školního roku pravidelně a průběžně vyhodnocuje efektivitu navržených opatření. IVP je vyhodnocován 1x ročně.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP jsou shodná pro všechny žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (vč. žáků mimořádně nadaných).

2.3.2.1 Úpravy vzdělávacích obsahů pro žáky se SVP

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

2.3.2.2 Speciálně pedagogická péče

Speciálně pedagogickou péči zajišťuje ředitelka školy, případně speciální pedagog školy ve spolupráci s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky. Koordinuje sestavení individuálního vzdělávacího plánu ve spolupráci s učiteli a rodiči. Zprostředkovává další odbornou péči a diagnostiku ve spolupráci s poradenským pracovištěm. Rozsah péče vychází z doporučení odborného pracoviště, z koncepce a podmínek školy. Speciální pedagog podporuje rozvoj žáka, poskytuje poradenství rodičům a metodickou podporu učitelům.

2.3.3 Asistent pedagoga

Asistent pedagoga poskytuje podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu podpůrného opatření nebo podle § 18 odst. 1. Asistent pedagoga pomáhá jinému pedagogickému pracovníkovi při organizaci a realizaci vzdělávání, podporuje samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školních služeb.

Asistent pedagoga pracuje podle potřeby se žákem nebo s ostatními žáky třídy podle pokynů jiného pedagogického pracovníka a ve spolupráci s ním.

Hlavními činnostmi asistenta pedagoga jsou

- a) pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti a pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a s komunitou, ze které žák pochází,
- b) pomoc žákům v adaptaci na školní prostředí,
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku; žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti,
- d) nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby.

2.3.4 Zabezpečení výuky žáků se SVP

2.3.4.1 Předmět speciálně pedagogická péče

Žákům se SVP je na základě doporučení ŠPZ poskytován předmět speciálně pedagogická péče dle individuálního učebního plánu žáka v rámci disponibilních hodin, které mohou být součástí následujících předmětů: český jazyk, český jazyk a literatura, matematika, náš svět, projektová výuka, přírodní vědy, společenské vědy, hudební výchova, výtvarná výchova, tělesná výchova, kompetence. Rozsah tohoto podpůrného opatření se vymezuje od 1h/týdně na žáka ve druhém stupni podpůrného opatření až do 4h/týdně v pátém stupni podpůrných opatření dle doporučení ŠPZ.

O konkrétním předmětu, jehož součástí je předmět speciálně pedagogická péče, rozhoduje ředitel školy v souladu s potřebami konkrétního žáka.

Předmět speciálně pedagogické péče má pomoci v zajištění reedukace (nápravy) speciálních vzdělávacích potřeb žáků v širokém rejstříku obtíží od poruch učení až po možnosti rehabilitace důsledků dětské mozkové obrny atd.

Předmět speciálně pedagogické péče je zajišťován pedagogickými pracovníky školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky, speciálními pedagogy školy nebo školského poradenského zařízení při dodržení nejvyššího počtu povinných vyučovacích hodin, přičemž ve druhém stupni podpory je zaměřen na nápravy v oblasti logopedických obtíží, řečové výchovy, specifických poruch učení, rozvoj grafomotorických dovedností, rozvoj vizuálně percepčních dovedností, zdravotní tělesné výchovy, nácvik sociální komunikace. Ve třetím stupni podpory zahrnuje předměty speciálně pedagogické péče uvedené ve druhém stupni podpůrných opatření, doplněné např. o zrakovou stimulaci, bazální stimulaci u žáků s mentálním postižením, práci s optickými pomůckami, logopedickou péči, u žáků, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, se věnuje rozvíjení sluchového vnímání, odezírání, porozumění mluvené řeči a její produkci, českému znakovému jazyku, dále se věnuje prostorové orientaci, případně dalším oblastem speciálně pedagogické péče. Ve čtvrtém stupni podpory je předmět speciálně pedagogické péče zaměřen na oblasti předmětů speciálně pedagogické péče ve druhém i třetím stupni podpůrných opatření, případně vychází z dalších obtíží žáků, které vyplývají z charakteru jejich zdravotních obtíží. V pátém stupni podpory vychází předmět speciálně pedagogické péče ze specifík obtíží žáka, je stanoven SPC.

2.3.4.2 Pedagogická intervence

Žákům se SVP je na základě doporučení ŠPZ poskytována pedagogická intervence nad rámec týdenní hodinové dotace dle učebního plánu. Pedagogická intervence slouží k posílení výuky u žáků v těch oborech, kde žák selhává (jazyk, matematika atd.), časová dotace slouží také na podporu výuky českého jazyka jako jazyka cizího, na podporu přípravy žáků na školu. Hodiny, které slouží k pedagogické intervenci, je možné využít také pro práci s klimatem tříd, se sociálními vztahy ve třídách, případně pro posílení prevence rizikového chování ve školách. Rozsah tohoto podpůrného opatření se vymezuje od 1h/týdně na žáka ve druhém stupni podpůrného opatření až do 3h/týdně ve čtvrtém stupni podpůrných opatření.

2.3.5 Péče o motivované a nadané žáky

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Při zjišťování mimořádného nadání žáků pedagogové realizují pedagogickou diagnostiku žáků a na jejím základě nominují nadaného žáka. Nominovaní žáci jsou následně odborně vyšetřeni poradenským pracovištěm (pedagogicko-psychologickou poradnou). Na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje třídní učitel ve spolupráci se speciálním pedagogem (příp. dalšími pedagogy) IVP. IVP je tvořen dle struktury popsané právní úpravou. Třídní učitel prokazatelně seznamuje s IVP všechny pedagogy, kteří daného žáka vzdělávají. IVP je vyhodnocován 1x ročně.

Základní způsoby práce s mimořádně nadanými žáky na naší škole jsou: akcelerace (předčasný vstup do základního vzdělávání, přeskočení ročníku na základě vykonané komisionální zkoušky), enrichment (rozšiřování a prohlubování učiva). Výuka je diferencovaná a úzce individuální, aby se každý žák mohl rozvíjet v souladu se svými vzdělávacími možnostmi a potřebami. Vytváří a využívá také podpůrné systémy pro vzdělávání nadaných (např. návštěva muzeí a galerií, vybavení deskovými a logickými hrami, apod.).

Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Nadaní žáci individuálně nebo skupinově navštěvují vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku nebo vyšším stupni školy.

Pro diagnostikovaného mimořádně nadaného žáka jsou v případě potřeby realizována podpůrná opatření resp. Plán pedagogické podpory (PLPP) a Individuální vzdělávací plán (IVP). Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP jsou shodná pro všechny žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

2.4 Očekávané výstupy

Očekávané výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené, využitelné v běžném životě a ověřitelné. Vymezují předpokládanou způsobilost žáků využívat osvojené učivo v praktických situacích a v běžném životě na konci 3., 5. a 9. ročníku.

Minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření jsou upravené očekávané výstupy, které jsou obvykle na nižší úrovni než odpovídající očekávané výstupy daného vzdělávacího oboru.

V případě doporučení školského poradenského zařízení k úpravě výstupů vzdělávání a vytvoření IVP u žáka s LMD (od 3. stupně podpory) vychází škola při tvorbě IVP z doporučené minimální úrovně výstupů v upraveném RVP ZV s přihlédnutím ke SVP žáka a využívá přitom metodického průvodce www.rvp.cz/pruvodce, ve kterém je vypracována metodická podpora pro stanovení obsahů očekávaných výstupů pro každý ročník.

2. 5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Cílem školy je nevyučovat tato témata jednorázově v izolovaných předmětech či projektech, ale začleňovat je průběžně do výuky všech vzdělávacích oblastí jako samozřejmou součást výchovně vzdělávacích cílů výuky i výchovných aktivit v odpolední a zájmové činnosti žáků. Jedině tak můžeme jejich prostřednictvím nejen předávat žákům znalosti a dovednosti, ale také působit na formování jejich postojů a hodnot.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů a realizujeme jejich obsah prostřednictvím samostatných projektů nebo jako součást projektů či tematických epoch různých vzdělávacích oborů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti aktivně v různých reálných i modelových situacích. Rozsah učiva jednotlivých průřezových témat je proto vymezen pouze tematickými okruhy, jejich konkrétní náplň volí vyučující s ohledem na související učivo a aktuální úroveň schopností žáků.

Uvádíme přehled všech vyučovaných průřezových témat:

2.5.1 Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova je vyučována v rámci projektů, kterých se mohou v případě zájmu účastnit i jiné než uvedené ročníky, např.:

- Vánoční jarmark;
- Zahradní slavnost;

Osobnostní a sociální výchova je vyučována také ve všech ročnících prvního stupně v rámci vyučovacího předmětu **Náš svět** a ve všech ročnících druhého stupně v rámci předmětů **Kompetence** a **Projektová výuka**. V ostatních předmětech učitelé zařazují toto průřezové téma v souladu s přípravou měsíčních projektů. Třídní učitel pak rozvíjí kompetence žáků ve všech uvedených tematických okruzích při individuálních i skupinových činnostech.

Tematické okruhy:

2.5.1.1 Osobnostní rozvoj

- *Rozvoj schopnosti poznávání*
- *Sebepoznání a sebepojetí*
- *Seberegulace a sebeorganizace*
- *Psychohygienu*
- *Kreativita*

2.5.1.2 Sociální rozvoj

- *Poznávání lidí*
- *Mezilidské vztahy*
- *Komunikace*
- *Kooperace a kompetice*

2.5.1.3 Morální rozvoj

- *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti*
- *Hodnoty, postoje, praktická etika*

2.5.2 Výchova demokratického občana

Výchova demokratického občana je vyučována také ve všech ročnících prvního stupně v rámci vyučovacího předmětu **Náš svět** a v rámci druhého stupně v rámci předmětu **Kompetence a Společenské vědy**. V ostatních předmětech učitelé zařazují toto průřezové téma v souladu s přípravou měsíčních projektů. Třídní učitel pak rozvíjí kompetence žáků ve všech uvedených tematických okruzích při individuálních i skupinových činnostech.

Tematické okruhy:

- *Občanská společnost a škola*
- *Občan, občanská společnost a stát*
- *Formy participace občanů v politickém životě*
- *Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování*

2.5.2.1 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech je vyučována v rámci projektů, kterých se mohou v případě zájmu účastnit i jiné než uvedené ročníky, např.:

- Noc s Andersenem;
- Den Země.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech je vyučována také ve všech ročnících prvního stupně v rámci vyučovacího předmětu **Náš svět** a v rámci druhého stupně v rámci předmětů **společenské a přírodní vědy**. V ostatních předmětech učitelé zařazují toto průřezové téma v souladu s přípravou projektů. Třídní učitel pak rozvíjí kompetence žáků ve všech uvedených tematických okruzích při individuálních i skupinových činnostech.

Tematické okruhy:

- *Evropa a svět nás zajímá*
- *Objevujeme Evropu a svět*
- *Jsme Evropané*

2.5.3 Multikulturní výchova

Multikulturní výchova je vyučována v rámci projektů, kterých se mohou v případě zájmu účastnit i jiné než uvedené ročníky, např.:

- Noc s Andersenem;
- Den Země;
- Vánoční jarmark.

Multikulturní výchova je vyučována také ve všech ročnících prvního stupně v rámci vyučovacího předmětu **Náš svět** a v rámci druhého stupně v rámci předmětu **Kompetence**. **V ostatních předmětech** učitelé zařazují toto průřezové téma v souladu s přípravou měsíčních projektů. Třídní učitel pak rozvíjí kompetence žáků ve všech uvedených tematických okruzích při individuálních i skupinových činnostech.

Tematické okruhy:

- *Kulturní difference*
- *Lidské vztahy*
- *Etnický původ*
- *Multikulturalita*
- *Princip sociálního smíru a solidarity*

2.5.4 Environmentální výchova

Environmentální výchova je pro školu velmi důležitá. Škola je zapojena v mezinárodním programu Ekoškola. Výuka environmentálních témat probíhá v předmětu člověk a jeho svět a na druhém stupni v předmětu přírodní vědy. Dále výuka probíhá 1 den v týdnu venku, kde se také prohlubují znalosti z této oblasti. V rámci družiny se děti také pohybují především venku - v parku, v lese.

- Den Země;
- výuka venku
- projektová výuka - environmentální zaměření

Environmentální výchova je vyučována také ve všech ročnících prvního stupně v rámci vyučovacího předmětu **Náš svět** a v rámci druhého stupně v rámci předmětu **Přírodní vědy**. **V ostatních předmětech** učitelé zařazují toto průřezové téma v souladu s přípravou měsíčních

projektů. Třídní učitel pak rozvíjí kompetence žáků ve všech uvedených tematických okruzích při individuálních i skupinových činnostech. Výuka probíhá především badatelskou výukou.

Tematické okruhy:

- *Ekosystémy*
- *Základní podmínky života*
- *Lidské aktivity a problémy životního prostředí*
- *Vztah člověka k prostředí*

2.5.5 Mediální výchova

Mediální výchova je vyučována ve všech ročnících prvního stupně v rámci vyučovacích předmětů **Náš svět** a **Český jazyk**, v rámci druhého stupně je integrována do vyučovacích předmětů **Český jazyk**, **Český jazyk a literatura a cizí jazyk**, **Kompetence**. V ostatních předmětech učitelé zařazují toto průřezové téma v souladu s přípravou měsíčních projektů. Třídní učitel pak rozvíjí kompetence žáků ve všech uvedených tematických okruzích při individuálních i skupinových činnostech, zejména pak /v 1. – 9. ročníku/ **v rámci spolupráce při vedení webových stránek a jejich obsahu, vytváření třídních prezentací apod.**

Tematické okruhy:

- *Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení*
- *Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality*
- *Stavba mediálních sdělení*
- *Vnímání autora mediálních sdělení*
- *Fungování a vliv médií ve společnosti*
- *Tvorba mediálního sdělení*
- *Práce v realizačním týmu*

2.6 Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenské služby zajišťuje ředitelka školy jako výchovný poradce, speciální pedagog školy a metodik prevence, ve spolupráci s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky a školní psycholog.

2.6.1 Zaměření poradenských služeb:

- poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií,
- poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání,
- poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu,

- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů – rodině a žákovi, postupy řešení ve spolupráci výchovného poradce a pedagogických pracovníků,
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí,
- kariérové poradenství, volba školy,
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami,
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky,
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi.

Výchovný poradce realizuje konzultační hodiny pro rodiče podle individuální potřeby žáků a rodičů.

2.6.1.1 Kariérové poradenství

Výchovný poradce poskytuje na druhém stupni kariérové poradenství žákům a rodičům žáků, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je na druhém stupni vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání, k dispozici žákům jsou informační materiály o středním školství a trhu práce.

2.6.1.2 Primární prevence

Metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem “preventivní program” pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky - otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat.

2.6.1.3 Psychologická péče

Na třídní učitele a výchovného poradce školy se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat ho o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce školy pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky (mediace). Podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízí individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodičem a dítětem. Poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči. Na škole působí školní psycholog, na kterého se rodiče, žáci a zaměstnanci školy mohou obrátit v případě potřeby.

2.7 Školní družina

Činnost školní družiny jako prvku zájmového vzdělávání je propojena ve velké míře s prací žáků při vyučování. Vychovatelé se seznámili s cíli školního vzdělávacího programu a aktivně se zapojili do jeho realizace. K propojování dochází zejména při výuce formou projektového (epochového) vyučování. Čas ve školní družině tráví žáci pod dohledem vychovatele a učitelů tvořivě – přípravou na vyučování včetně individuální pedagogické péče, součástí je také pobyt venku a na koňské farmě.

2.8 Zájmové kroužky

Škola nabízí jako doplňkovou činnost volnočasové aktivity pro žáky v rámci mnoha kroužků se zaměřením sportovním, výtvarným, hudebním, rukodělným, jazykovým, přírodovědným apod. Kroužky jsou organizovány vždy v ročním cyklu v rámci družiny, případně ve spolupráci s Centrem D8, o.p.s.

2.9 Řízení a organizace výuky

2.9.1 Ročníkové řízení a plánování

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Vyšší jednotkou je celá škola. Třída je chápána jako intimní prostředí pro žáky, a to v míře, jakou podle věku potřebují. Třídy jsou věkově smíšené. Cílem je vytvořit samostatné třídy vždy pro jeden ročník.

Cílem je větší efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu spolupráce žáků i mezi ročníky, intenzivnější spolupráce pedagogů, účelná diferenciací a individualizace vyučovacího procesu.

2.9.2 Řízení a koordinace práce učitelů

Učitelé společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně připravují celoroční plán akcí školy (organizace školního roku). Připravují a realizují i meziročníkové projekty.

Týmová setkání všech učitelů probíhají formou pravidelných pracovních porad 1x týdně, vzdělávacích akcí během školního roku i v době prázdnin.

V práci učitelů jsou podporovány vzájemné hospitace, mentoring apod., které mají vnést do pedagogického procesu tvořivý přístup a prvky sebereflexe.

2.9.3 Řízení a koordinace práce žáků

Základním plánovacím obdobím činnosti žáků je měsíc. V rámci každého měsíce musejí být do měsíčních plánů jednotlivých předmětů zařazeny takové cíle a činnosti, které vedou k rozvíjení všech klíčových kompetencí žáků přiměřeně věku.

Na řízení práce žáků se podílejí všichni pedagogové. Koordinátorem je třídní učitel, případně učitel pověřený metodickým vedením příslušného předmětu.

3 Vzdělávací oblasti

3.1 Jazyk a jazyková komunikace

3.1.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je realizována ve vyučovacích předmětech Český jazyk, Český jazyk a literatura, Anglický jazyk a Německý jazyk. Všechny tyto vyučovací předměty mají společné hlavní cíle – vybavit žáky dovednostmi, vytvořit jim nástroje vzdělávání pro všechny oblasti vzdělávání. Jazyková výchova je významným prostředkem sebepoznání, sebe vyjadřování a dotváření žákova já. Je rozvíjením přesného myšlení, postupným zdokonalováním dorozumívacích schopností mluveným i psaným jazykem, je osvojováním stavby jazyka, jeho slovní zásoby, zvukové podoby, grafiky i pravopisu. Jazyk chápeme v rovině kulturní, sociální a psychické.

Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Škola vytváří podmínky pro samostatnou tvořivou činnost žáků.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Anglický jazyk /povinný vyučovací předmět 1. – 9. ročník/
- Německý jazyk /povinný předmět 6. – 9. ročník/
- Český jazyk /1. – 5. ročník/
- Český jazyk a literatura /6. – 9. ročník/

Ve všech třech vyučovacích předmětech je integrováno v 6. – 9. ročníku průřezové téma Mediální výchova:

Mediální výchova

Tematické okruhy:

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Stavba mediálních sdělení
- Vnímání autora mediálních sdělení
- Fungování a vliv médií ve společnosti
- Tvorba mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu

Jednotlivé tematické okruhy vyučující vybírá do výuky tak, aby učivo každého okruhu zařadil v každém školním roce alespoň 1 x. Zejména při výuce cizího jazyka přitom individuálně zohledňuje úroveň znalostí žáků.

3.1.2 Anglický jazyk - charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučován v prvním až devátém ročníku. Předmět s časovou dotací 1 hodiny týdně je zařazen již od 1. třídy. Předmět je posílen o 1 disponibilní hodinu v 1. a ve 2. ročníku o 2 disponibilní hodiny. Od třetího ročníku je časová dotace 3 hodiny týdně.

Obsahem výuky je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem atd. Po celou dobu výuky cizího jazyka si na opakujících se tematických okruzích /domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje/ žáci rozvíjejí a postupně rozšiřují slovní zásobu. Tyto okruhy zpravidla souvisejí s tematickým měsíčním plánem v jednotlivých ročnících.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Ve vyučovacím předmětu cizí jazyk využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

- Pochopit důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život,
- propojovat probíraná témata a jazykové jevy,
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině.

Kompetence k řešení problémů

- Řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí,
- nebát se mluvit anglicky s cizím člověkem,
- naučit se psát obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba.

Kompetence komunikativní

- Porozumět jednoduchému sdělení v anglickém jazyce,
- umět zformulovat jednoduché myšlenky anglicky,
- rozumět promluvě i přiměřenému textu v anglickém jazyce,
- využívat dovednosti osvojené v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

- V jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu,
- dodržovat v anglicky mluvícím prostředí zásady slušného chování,

- spolupracovat v anglicky hovořící skupině na jednoduchém úkolu.

Kompetence občanské

- Získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi,
- umět srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se anglicky mluvících zemí a České republiky.

Kompetence pracovní

- Samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem,
- využívat anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Kompetence digitální

- Interpretovat s žáky informace za pomoci argumentů
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využívat s žáky, poukazovat na výhody jejich používání
- Klást důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Při práci v předmětech využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro prezentaci)
- Vzdělávat pomocí her a diskusí
- Umožnit ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk	Období: 1. – 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	<ul style="list-style-type: none"> • čísla (1-100), • slovní zásoba z tematických celků 	3.
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně.	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy a rozloučení, představování se, vyjádřit souhlas a nesouhlas, sdělení záliby, reakce na pokyny 	1.- 3.
přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	<ul style="list-style-type: none"> • abeceda (spelling) • četba z autentických textů • psaní tematické slovní zásoby • používání slovníku s výslovností 	3.

rozumí obsahu krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti, vyjádření domněnky, jistoty osobní zájmena 	1. – 3.
---	--	---------

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk	Období: 4.- 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> synonyma, antonyma, kontext, popis místa, četba autentického textu - volný překlad 	4. - 5.
rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci	<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba z tematických celků – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí četba autentického textu 	4. - 5.
s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	<ul style="list-style-type: none"> jednoduchá sdělení, omluva, žádost, popis umístění, určení předmětu ve třídě tvorba množného čísla podstatných jmen, přivlastňovací a ukazovací zájmena, určení polohy předmětů, 	4. - 5.
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace.	<ul style="list-style-type: none"> vypravovat a zahrát příběh nebo pohádku, hrát hru - slovní zásoba z tematických celků 	4. - 5.
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu.	<ul style="list-style-type: none"> tvoření slov, slova stejného a opačného významu, význam slov v kontextu porovnávání smyslu textů reprodukce čteného a slyšeného textu 	4. - 5.
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představení reakce na otázky, čas a směr, cesta 	4. - 5.

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk	Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně. rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat.	<ul style="list-style-type: none"> oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, představování, omluva, poděkování, žádost o pomoc, přání, nákup lístku, jízdní řády, objednávka 	6. – 9.
odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	<ul style="list-style-type: none"> předpony, přípony 	6. – 9.
používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku.	<ul style="list-style-type: none"> četba autentického materiálu 	6. – 9.
sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škol a probíranými tematickými okruhy.	<ul style="list-style-type: none"> napíše neformální dopis, sestaví jednoduchý dotazník, popíše jednoduché sdělení 	6. – 9.
stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace.	<ul style="list-style-type: none"> odvodí význam podobných slov v kontextu, převypravuje příběh, pohádku 	6. – 9.
zeptá se na základní informace a adekvátně na ně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích. mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	<ul style="list-style-type: none"> žádá o radu, dotáže se na směr a cestu tematické okruhy – domov, rodiny, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, realie zemí 	6. – 9.
jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích.	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se na nádraží, koupí si jízdenku, objedná si jídlo 	6. – 9.
rozumí jednoduché a zřetelně vyslované promluvě a konverzaci.	polečenské fráze, doporučit způsob řešení problému	6. – 9.

3.1.3 Německý jazyk - charakteristika vyučovacího předmětu

Německý jazyk je vyučován od šestého ročníku. Německý jazyk je vyučován od 6. do 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Předmět je posílen o 2 disponibilní hodiny v 6. ročníku.

Obsahem výuky je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Další cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem atd. Po celou dobu výuky cizího jazyka si na opakujících se tematických okruzích /domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje/ žáci rozvíjejí a postupně rozšiřují slovní zásobu. Tyto tematické okruhy zpravidla souvisejí s plánem vyučovacích epoch v jednotlivých ročnících.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku. Ve vyučovacím předmětu Další cizí jazyk využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

- Pochopit důležitost schopnosti komunikovat německy pro další studium i praktický život,
- propojovat probraná témata a jazykové jevy,
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v němčině.

Kompetence k řešení problémů

- Řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí,
- nebát se mluvit německy s cizím člověkem,
- naučit se opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba.

Kompetence komunikativní

- Porozumět jednoduchému sdělení v německém jazyce,
- umět zformulovat jednoduché myšlenky německy,
- rozumět promluvě i přiměřenému textu v německém jazyce,
- využívat dovednosti osvojené v německém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

- V jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu,
- dodržovat v německy mluvícím prostředí zásady slušného chování,
- spolupracovat v německy hovořící skupině na jednoduchém úkolu.

Kompetence občanské

- Získat představu o zvycích v německy mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi,
- umět srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se německy mluvících zemí a České republiky.

Kompetence pracovní

- Samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem,
- využívat německého jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Kompetence digitální

- Interpretovat s žáky informace za pomoci argumentů
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využívat s žáky, poukazovat na výhody jejich používání
- Klást důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Při práci v předmětu využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro prezentaci)

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět:: Německý jazyk		Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a pečlivou výslovností, a reaguje na ně • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. 	<ul style="list-style-type: none"> • fonetické znaky (pasivně) • základní výslovnostní návyky • vztah mezi grafickou a zvukovou podobu slov • společenské fráze • způsob řešení problému, žádost o radu 	6. – 9.	<p>Tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas, polování, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí, významné osobnosti německy mluvících zemí.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • se zapojí do jednoduchých rozhovorů. • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a 	<ul style="list-style-type: none"> • osvojování slovní zásoby a jejich používání v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů • práce s dvojjazyčným slovníkem • vyhledávání informací nebo významů slov ve vhodném výkladovém slovníku 		

podobné pokládá	otázky		
<ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> • základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) • slovesné tvary • skloňování substantiv, adjektiv a zájmen • stupňování přídavných jmen a příslovčí (pravidelné, nepravidelné) • číslovky osobní, řadové, násobné • věty jednoduché a souvětí (spojovací výrazy dass, weil, wenn, als...) • účelové věty • předložky s genitivem, dativem, akuzativem 	6. – 9.	
<ul style="list-style-type: none"> • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení 	<ul style="list-style-type: none"> • neformální dopis, • jednoduchý dotazník • popis jednoduchých sdělení 	6. – 9.	

3.1.4 Český jazyk, Český jazyk a literatura - charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět český jazyk je vyučován ve všech ročnících 1. stupně, ve všech ročnících 2. stupně pak v předmětu český jazyk a literatura. Vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků.

Vyučovací předmět český jazyk je vyučován ve všech ročnících 1. stupně, ve všech ročnících 2. stupně pak v předmětu český jazyk a literatura. Vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků. V 1. - 3. ročníku má předmět časovou dotaci 7 hodin týdně. Ve 4. - 5. ročníku má předmět časovou dotaci 6 hodin týdně. Na prvním stupni není předmět posílen disponibilními hodinami. Předmět český jazyk a literatura v 6. ročníku má hodinovou dotaci 5 hodin týdně bez disponibilní hodiny. V 7. ročníku má předmět hodinovou dotaci 5 hodin týdně

celkem včetně jedné disponibilní hodiny. V 8. a 9. ročníku je časová dotace 4 hodiny týdně celkem včetně jedné disponibilní hodiny týdně.

Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru český jazyk a literatura stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat.

Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech.

Výuka probíhá většinou ve kmenových třídách. Tam, kde je to vhodné, jsou žáci dělení do skupin. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy knihoven, divadelních představení, práce s knihou a texty na internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky. Zvláštní postavení má literární výchova a poslech. Počínaje pohádkami proniká dítě postupně do rozmanitých oblastí a žánrů české i světové literatury. Od jazykové a literární výchovy vede pak cesta k poznávání dalších druhů umění zprostředkovaných jazykem: k divadlu, filmu. Žák je motivován k tomu, aby se stal vnímavým čtenářem a návštěvníkem divadla, dokázal si vybírat hodnotné filmy a televizní programy.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Důraz je kladen na čtení s porozuměním a rozvoj kritického myšlení. Pravidelně se zařazují čtenářské dílny a projekty rozvíjející čtení s porozuměním a kritickým myšlením.

1. stupeň

Škola vytváří podmínky k tomu, aby komunikační kompetence, schopnost mluvit, číst, psát, poslouchat byla pěstována v celé šíři dorozumívacích potřeb. To vyžaduje, aby jazyková výchova nebyla omezována na předmět jazyk český a literatura. Žáci se tak zdokonalují v komunikačních dovednostech v těsné vazbě na veškeré vzdělávání na škole.

Poznávání jazyka (jeho slovní zásoby, mluvnické stavby, zvukové stránky a pravopisu) navazuje ve větší konkrétnosti na rozvíjení dorozumívacích dovedností, literární četbu i na učební činnost v tzv. rytmické části, kterou je zahajováno denně vyučování a na každodenní vyprávění, které je do prvního vyučovacího bloku zařazováno. Poznávání jazyka je založeno na přiměřeném, hravém pozorování, na prožívání, spojeném často s pohybem a rytmem, na jazykové hře. Postupuje se převážně analyticky, nejlépe od komunikační situace a pochopení modality a významu vět i slov ke gramatickému jevu. Dítě tak poznává fakta jazyka v aktuálním vztahu k jejich sdělovací funkci.

2. stupeň

Na 2. stupni je našim hlavním cílem cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování vést žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastních textů.

Stále platí těsná spolupráce učitele českého jazyka a ostatních učitelů tak, aby žáci rozvíjeli své komunikační dovednosti i mimo předmět český jazyk a literatura. Žáci jsou stále více vedeni k prezentaci výsledků své práce i širší veřejnosti (příspěvky do různých typů médií,

umělecká vystoupení, odborné referáty, jednání se zástupci institucí v rámci projektů atd.). Výuka je koncipována tak, aby žáci byli seznámeni s veškerým učivem předmětu dle ŠVP do konce osmého ročníku. Devátý ročník je pak věnován shrnutí, opakování a zejména praktické aplikaci při tvořivé činnosti žáků.

Kompetence k učení

- Rozvíjet u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva,
- předkládat žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech,
- vést žáky k systematickému vedení a ukládání informací,
- vést žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování,
- seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny související s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy,
- vést žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení.

Kompetence komunikativní

- Vést žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů,
- nabízet žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů,
- pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřovat slovní zásobu žáků,
- vést žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění.

Kompetence sociální a personální

- Vytvářet příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy,
- vést žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc.

Kompetence občanské

- Seznámit žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlovat jim jeho význam,
- podporovat v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby.

Kompetence pracovní

- Vést žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní,
- vést žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

Kompetence digitální

- Interpretovat s žáky informace za pomoci argumentů
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využívat s žáky, poukazovat na výhody jejich používání
- Klást důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Při práci v předmětech využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro prezentaci)
- Vzdělávat pomocí her a diskusí
- Umožnit ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk	1. - 3. ročník
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Doporučený ročník
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	<ul style="list-style-type: none"> po prvotním seznámení s písmeny tiskací abecedy se žáci orientují v textu, který sami vytvořili cvičení fonetického sluchu – dělení věty na slova, slov na slabiky, hlásky první čtení 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> pokračování ve čtení souvislejších textů, přiměřených věku dětí a pedagogickým principům školy 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> četba uměleckých, populárních a naukových textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků uplatnění přirozené intonace 	3.
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	<ul style="list-style-type: none"> zásady pro dorozumívání v novém prostředí pozorné pozorování a poslech, soustředění 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> respekt k vyjádření druhých pozorné naslouchání a pochopení žádosti, instrukce 	2. – 3.
respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru.	<ul style="list-style-type: none"> střídání při rozhovoru pozorné naslouchání řeči druhého zdvořilá otázka a odpověď, nabídka, souhlas i nesouhlas, odmítnutí jednání při střetu zájmů: žádost, prosba, upozornění, nabídka ke smíru pozdravy a oslovení: vítání, loučení, prosba, poděkování, oslovení 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> kladení otázek účelově zaměřených respekt k vyjádření druhých, mírnění nebo řešení jednoduchého konfliktu 	2.

	<ul style="list-style-type: none"> • zdvořilé a účelné jednání na veřejnosti 	
	<ul style="list-style-type: none"> • výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů • zdvořilost i zkušenost ve veřejném řečovém jednání: základní zdvořilostní obraty a způsoby nekonfliktního jednání 	3.
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost.	<ul style="list-style-type: none"> • hlasitou recitací i poslechem rozvíjíme zřetelnou, jasnou výslovnost • zřetelnost v řeči a ohled k posluchačům 	1. – 3.
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení znělého hlasu • nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání 	1. - 3.
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	<ul style="list-style-type: none"> • výcvik vyjadřovací pohotovosti v různých situacích 	2. - 3.
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	<ul style="list-style-type: none"> • neliterární líčení nebo vyprávění 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj souvislého vyjadřování – děti promlouvají o svých osobních příhodách, předmětech, zážitcích 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadřování hodnotících postojů, rozvoj působivosti projevu • souvislé jazykové projevy • využívání jednoduché osnovy 	3.
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	<ul style="list-style-type: none"> • dodržování hygienických návyků správného psaní 	1.- 3.
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik psaní písmen velké tiskací abecedy (vyvozování písmen z tvarů předmětů a postav z pohádek), číslic arabských 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • opis, přepis a samostatné psaní jednoduchých textů • technika psaní není cvičena jen samostatně, postupně je psaní spojováno s ostatními učebními činnostmi dětí 	1. - 2.

	<ul style="list-style-type: none"> nácvik psacího písma začíná obvykle ve 2. pololetí 1. ročníku 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> zdokonaluje se technika psaní, odstraňují se individuální nedostatky automatizace psacího pohybu 	2. – 3.
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.	<ul style="list-style-type: none"> plynulý, přehledný a úhledný písemný projev 	2. - 3.
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	<ul style="list-style-type: none"> vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací sled událostí ve vyslechnutém příběhu stručné převyprávění sdělení: nalezení hlavní dějové linie příběhu, aby mohl být příběh znázorněn v obrázkové nebo pohybové podobě 	2. - 3.
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky.	<ul style="list-style-type: none"> hláskosloví, stavba slov, nauka o slově 	1. - 2.
	<ul style="list-style-type: none"> psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uvnitř slova (spodoba znělosti) 	2. – 3.
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná.	<ul style="list-style-type: none"> význam slova – vymýšlení slov opačného a blízkého významu vztah slova, věty a skutečnosti 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> rozšiřování slovní zásoby, prohloubit rozlišování opačného a blízkého významu 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> stejně znějící slova s různými významy, synonyma, opozita slova nadřazená, podřazená, souřadná vyjmenovaná slova – pamětní zvládnutí hrou v rytmickém vyučování- a slova k nim příbuzná 	3.
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost.	<ul style="list-style-type: none"> třídění slov rozvoj jazykového cítění – průprava k rozlišování slovních druhů (slova činnosti, jména osob, zvířat a věcí, jména vlastností atd.) 	2.
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru.	<ul style="list-style-type: none"> ohebné a neohebné slovní druhy: slovesa – základní tvary, 	3.

	čas, podstatná jména - číslo, rod, přídavná jména – stupňování, zájmena, číslovky – určité a neurčité, příslovce, předložky, citoslovce, spojky	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	<ul style="list-style-type: none"> mluvní cvičení rozvoj slovní zásoby 	1. - 3.
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	<ul style="list-style-type: none"> vědomé rozlišování vět v mluveném i psaném projevu, stavba delší věty a souvětí spojky a jejich funkce, spojovací výrazy 	2. - 3.
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky.	<ul style="list-style-type: none"> pozorování větné intonace – oznámení, otázka, zvolání 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> otázky, žádosti, příkazy, přání, oznámení a jejich interpunkce 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> porozumění modalitě a významu věty, vyjádření obojího 	3.
odůvodňuje a píše správně: i/i/y,ý po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě,mě; slova s ú/ů; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	<ul style="list-style-type: none"> samohlásky a souhlásky měkké a tvrdé – obojetné souhlásky, psaní i/y po měkkých, tvrdých souhláskách stavba věty, psaní velkého písmene na začátku psaní velkých písmen v textu – odůvodnění učitelem 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> psaní i/y po obojetných souhláskách v základu slov psaní velkých písmen u slov žákům známých bez odchylek a zvláštností psaní ú – ů slova se slabikami dě, tě, ně – di, ti ,ni skupiny bě, pě, vě, mě 	3.
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku.	<ul style="list-style-type: none"> cvičení v naslouchání, v reprodukčním mluvení (vyprávění), využití dramatizace, recitace vnímavý poslech vyprávění a výrazného čtení prózy a poezie; vymýšlení a domýšlení příběhů 	1. – 3.
vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	<ul style="list-style-type: none"> líčení atmosféry příběhu rozmluvy o přečteném či vyslechnutém textu – četba jako zdroj zážitků a sdělování i poznávání světa 	3.

rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	<ul style="list-style-type: none"> poslech a reprodukce prózy i poezie – základním žánrem je pohádka 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> četba, poslech a reprodukce prózy i poezie – základním žánrem jsou bajky a pohádky (světové pohádky) 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> četba, poslech i reprodukce prózy i poezie – základním žánrem jsou pověsti, báje, vyprávění ze života dětí 	3.
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	<ul style="list-style-type: none"> volná reprodukce textu dramatisace pohádky, povídky nebo básně přesun pozornosti od věcných souvislostí i ke vztahům, postojům, vlastnostem kladení a zodpovídání otázek k textu 	2. - 3.
dokáže samostatně vyhledat informaci.	<ul style="list-style-type: none"> abeceda – práce se slovníky a encyklopediemi orientace v obsahu knihy 	2. – 3.

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk	4. - 5. ročník
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	<ul style="list-style-type: none"> vyšší prostředky techniky čtení: plynulé čtení vět a souvětí, správné frázování, kladení důrazu (větný přízvuk), volba přiměřené síly nebo barvy hlasu tiché čtení s porozuměním výběr četby podle osobního zájmu (beletrie, věcná literatura, časopisy) 	4. - 5.
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	<ul style="list-style-type: none"> vyhledávání klíčových slov, pozorné vnímání podrobností a hledání jejich významu v celku větší samostatnost při tvorbě projektových (epochových) sešitů – poznámky a výpisky 	4. - 5.
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	<ul style="list-style-type: none"> orientace v stavbě textu – členění na odstavce, uspořádání knihy pozorné vnímání, podrobnosti a hledání jejich významu v celku 	4. - 5.

reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	<ul style="list-style-type: none"> vystižení jádra sdělení – z pořízených poznámek žáci podávají ucelené informace spolužákům, podávají zprávu orientace v naučných textech přiměřených věku 	4. - 5.
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla dialogu, zdvořilé jednání s ostatními 	4. - 5.
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	<ul style="list-style-type: none"> porovnávání názorů, tolerance řešení konfliktních situací 	4. - 5.
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, a tempo podle svého komunikačního záměru.	<ul style="list-style-type: none"> členění vět, frázování, síla a barva hlasu – organizace činností, her a společenských akcí 	4. - 5.
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	<ul style="list-style-type: none"> spisovná, hovorová a nespisovná mluva vnímavost k slovům pokleslým, doslovnost u výrazů přenesených 	4.
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	<ul style="list-style-type: none"> spisovné tvary slov v psaném a mluveném projevu 	5.
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	<ul style="list-style-type: none"> orientace ve stavbě textu členění na odstavce osobní a věcné sdělení; osobní dopis a dopis s věcným obsahem psaní znělých i neznělých souhlásek psaní velkých písmen – osob, zvířat, názvy obcí, států, hor, řek, planet (ne pravopis výrobků a institucí) psaní předložek s/z 	4.- 5.
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla sestavování osnovy členění příběhu zachycení a vystižení děje, změny 	4. - 5.
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.	<ul style="list-style-type: none"> význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, slova opačného a stejného významu 	4.
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	<ul style="list-style-type: none"> stavba slova 	4. - 5.
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu.	<ul style="list-style-type: none"> slovní druhy a jejich třídění tvary slov – schopnost slovotvorně a tvaroslovně obměňovat slova mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen 	4. - 5.
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s nejdůležitějšími větnými členy 	4.
	<ul style="list-style-type: none"> podměťová a přísudková část věty, základ věty, určující člen větné dvojice, rozvíjení základní věty 	5.

odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí.	<ul style="list-style-type: none"> výstavba věty, základní větné členy věta jednoduchá, souvětí smysluplné uspořádání vět jednoduchých vět do souvětí přímá řeč 	4. - 5.
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	<ul style="list-style-type: none"> rozmanité spojovací výrazy 	4. - 5.
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenovaná slova, práce se skupinami slov s y/ý uvnitř slov, hledání a dotváření slov příbuzných; řazení příbuzných slov do řady práce s Pravidly českého pravopisu 	4. - 5.
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	<ul style="list-style-type: none"> shoda přísudku s podmětem 	5.
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	<ul style="list-style-type: none"> zážitkové čtení a naslouchání; legendy, pověsti, starověké mytologie (návaznost na učivo dějepisné a zeměpisné) nalézání příčin věcí a porozumění jim 	4. - 5.
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	<ul style="list-style-type: none"> tvořivé činnosti s literárním textem volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vystižení děje vlastní tvorba na libovolné téma – příspěvky do školního časopisu či jiných periodik, tvoření vlastních pohádek, povídek, básní nebo písní 	4. - 5.
rozlišuje různé typy uměleckých textů.	<ul style="list-style-type: none"> druhy a žánry dětské literatury 	4.
	<ul style="list-style-type: none"> literatura umělecká a věcná literatura v proměnách času lidová slovesnost 	5.
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	<ul style="list-style-type: none"> literární pojmy: pohádky, povídky, bajky, legendy, pověsti, báje, písně, říkanky, básně, dramata přirovnávání, básnické výrazy, přenesené výrazy, zastaralé výrazy verš, rým 	4. - 5.
projevuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy.	<ul style="list-style-type: none"> psychosomatické dovednosti (práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace) 	4. - 5.
pracuje s pravidly hry a jejich variacemi, dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat.	<ul style="list-style-type: none"> herní dovednosti (vstup do role) sociálně komunikační dovednosti dodržování pravidel hry 	4. - 5.
	<ul style="list-style-type: none"> dramatická situace, příběh (řazení situací v časové následnosti) 	4. - 5.

<p>pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků. prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků.</p>	<ul style="list-style-type: none"> aktivní naslouchání, zásady zpětné vazby 	
---	--	--

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Období: 6. - 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozlišuje základní literární druhy žánry, porovná je i jejich funkci, vede jejich výrazné představitele	<ul style="list-style-type: none"> charakteristika literárních druhů (lyrika, epika, drama); rozlišení poezie a prózy; antický mýtus (báje); epos; řecké drama; Starý zákon; Nový zákon Základní literární druhy – lyrika, epika, drama Literární žánry – píseň, mýtus, legenda, epos, drobná epika, elegie, óda, hymnus, veršovaná epika, div. hra, Základní pojmy – kronika, monolog, dialog, postava, tragédie, komedie, aforismus, anafora, epifora, apostrofa, asonance, citát, hymnus, óda, modlitba, litanie, chorál, elegie, žalm, epigram, epitaf, prolog, epilog, Autoři, díla: Plautus, Cicero, Ovidius, Kosmas, Píseň o Nibelunzích, Alexandreis, Kronika Dalimilova, dramatická díla se vztahem k dějepisu 	6. - 7.
charakterizuje středověkou literaturu na našem území i ve světě; rozlišuje žánry středověké literatury; má přehled o nejdůležitějších literárních dílech daného období	<ul style="list-style-type: none"> staroslověnské písemnictví; cyrilometodějská mise; vznik česky psané literatury; literatura předhusitská a husitská; Autoři, díla: Mastičkář, Tkadleček, Hus, Chelčický 	6. - 7.
charakterizuje literaturu humanistickou u nás i ve světě; používá termíny "renesance" a "humanismus", má přehled	<ul style="list-style-type: none"> renesance a humanismus; renesance v Itálii, Francii, Španělsku; shakespearovské drama; česká humanistická 	6. - 7.

o základních textech a nejdůležitějších osobnostech daného období	<p>literatura - česká i latinská tvorba; pobělohorská literatura barokní</p> <ul style="list-style-type: none"> • Literární žánry – sonet, novela, satirický román, duchovní epos, tragédie, komedie, naučná literatura, h. žánr - opera • Základní pojmy – satira, cestopis, alegorie, metafora, metonymie, synekdocha, hyperbola, eufemismus, opis, libreto, parodie • Autoři: D. Alighieri, G. Boccaccio, G. Chaucer, F. Villon, F. Rabelais, E. Rotterdamský, M. de Cervantes, W. Shakespeare, J. A. Komenský 	
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	<ul style="list-style-type: none"> • zvuková stránka jazyka; výslovnost a přízvuk 	6.- 7.
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	<ul style="list-style-type: none"> • způsoby obohacování slovní zásoby; stavba slova • pojem morf/morfém • druhy morfů • druhy slovtvorného i neslovtvorného obohacování slovní zásoby v mateřském jazyce – odvozování, skládání, zkracování, přejímání, vznik sousloví, přenášení významů • princip odvozování • pojmy - základové slovo, odvozené slovo, slovtvorný základ, slovtvorný prostředek • hláskové alternace • pravopis předpon, nejčastější přípony, přípony začínající na -i 	6.- 7.
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se SSČ a dalšími jazykovými příručkami	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s jazykovými příručkami 	6. - 9.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	<p>prohlubování znalostí o slovních druzích</p> <ul style="list-style-type: none"> • prohlubování učiva o podstatných jménech – druhy podstatných jmen, psaní velkých písmen, změny tvarů při skloňování podle různých vzorů 	6. - 7.

	<ul style="list-style-type: none"> • prohlubování učiva o přídavných jménech – stupňování • prohlubování učiva o zájmenech – druhy, skloňování, stylová platnost • prohlubování učiva o číslovkách – druhy, skloňování, užití • prohlubování učiva o slovesech • prohlubování učiva o příslovcích – příslovecné spřežky, stupňování některých příslovcí • prohlubování učiva o dalších neohebných slovních druzích 	
	<ul style="list-style-type: none"> • prohlubování znalostí o slovních druzích -jmenné tvary přídavných jmen tvrdých -skloňování zájmen (ten)týž, jenž -slovesný rod a vid -tvoření a užívání pasivních tvarů opisných a zvratných 	8. - 9.
využívá znalostí o jazyk. normě při tvorbě vhodných jazyk. projevů podle komunikační situace	<ul style="list-style-type: none"> • druhy vět podle postoje mluvčího • projev mluvený a psaný – uplatnění zásad pro pořádek slov ve větě • přesná formulace popisu, pokusu, konstrukce 	6. - 7.
	<ul style="list-style-type: none"> • vypravování • referáty na dané téma z dějepisu, zeměpisu, přírodopisu • cvičení v obměňování textu – z krátké novinové zprávy vytvořit vyprávění a naopak 	6. - 9.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s pojmy valence, valenční doplnění • slovesa bezvalenční, jedno-, dvoj-, trojvalenční • vztah podmět – přísudek (pojmy – 1. stupeň) • seznámení s valenčním slovníkem, práce s valenčním slovníkem • gramatický větný vzorec • základové, nezakladové větné členy • syntaktické vztahy – dominace (shoda, řízenost, primykání), zmnožení 	8. - 9.

	<ul style="list-style-type: none"> • grafické znázorňování větné stavby • charakteristika jednotlivých větných členů • pojmenování základových, nezákladových větných členů – podmět, přísudek (znají z nižších ročníků), předmět, příslovečné určení, doplněk, přívlastek • slovní druhy v pozicích různých větných členů 	
	<ul style="list-style-type: none"> • druhy přísudku - přísudek vyjádřený plnovýznamovým slovesem, přísudek s modálním či fázovým slovesem, přísudek s významově prázdným slovesem • druhy přívlastku • druhy příslovečného určení • větné členy několikanásobné – poměry mezi jednotlivými členy • přístavek • samostatný větný člen, vsuvka • větné ekvivalenty • interpunkce ve větě jednoduché • nahrazování větného členu větou vedlejší • souvětí a jeho stavba – věta hlavní a vedlejší 	8. - 9.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • pravopisná cvičení; shoda přísudku s podmětem; základy interpunkce; psaní velkých písmen; koncovky přídavných jmen 	6.- 7.
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	<ul style="list-style-type: none"> • rozvrstvení národního jazyka, jazyk spisovný a nespisovný, obecná čeština; postavení češtiny mezi slovanskými jazyky 	6.- 7.
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	<ul style="list-style-type: none"> • kritické čtení předloženého textu (analytické, hodnotící) 	6. - 9.
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu 	6. - 9.
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišení různých komunikačních prostředků a jejich praktická aplikace 	6. - 9.

ke svému komunikačnímu záměru		
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	<ul style="list-style-type: none"> komunikace verbální a neverbální 	6. - 9.
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	<ul style="list-style-type: none"> pravidla komunikace, vedení diskuse a dialogu 	6. - 9.
využívá základů studijního čtení - vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	<ul style="list-style-type: none"> výtah a výpisky, čtení s porozuměním 	8. - 9.
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	<ul style="list-style-type: none"> vertikální a horizontální členění textu, interpunkce 	8.- 9.

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk a literatura	Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
uvádí žánry literatury v období klasicismu; rozpoznává specifika doby osvícenství	Reformace – konec 19. stol. - Literární žánry – komedie, h. žánr - opereta, román, romaneto, rukopis, lyricko-epická poezie Základní pojmy – dívčí román, fejeton, libreto, balada, aliterace, almanach, antiteze, oxymóron, paradox, gradace, inverze, archaismy, autobiografie, biografie, byliny, metrum, metrické systémy – trochej, jamb, daktyl, dobrodružná literatura, neologismy, poema, symbolismus, moderna, romantismus, realismus, impresionismus, Autoři: Moliere, C. Goldoni, J. de La Fontaine, D. Defoe, G. G. Byron, W. Scott, W. Hugo, Stendhal, N. V. Gogol, Ch. Dickens, H. de	8. - 9.

	Balzac, L. N. Tolstoj, F. M. Dostojevskij, H. Ibsen, E. A. Poe, K. May, J. Verne, A. Dumas	
vymezuje období národního obrození v českých zemích; má přehled o základních dílech první poloviny 19. století	<ul style="list-style-type: none"> • formování novodobého českého národa; tzv. "obránná fáze NO"; Dobrovského a Jungmannova generace; • dějepisné dílo F. Palackého; • K. H. Mácha, K. J. Erben, B. Němcová, J. K. Tyl, K. H. Borovský, K. Světlá, V. Hálek, J. Neruda, J. Arbes, S. Čech, J. V. Sládek, J. Vrchlický, J. Zeyer, A. Jirásek, 	8. - 9.
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	<ul style="list-style-type: none"> • podobnosti a rozdílnosti literárních textů od 30. let 19. století do současnosti • Literární žánry – román, pásmo, blues, film, rozhlas, televize, absurdní drama, anekdota, h.žánr – muzikál, • Základní pojmy – komiks, rozhlasová hra, scénář, televizní film, televizní seriál, adaptace, science-fiction, apokryf, autorské divadlo, bibliografie, časopisy, černý humor, film animovaný, dokumentární, němý, groteska, ironie, kabaret, kuplet, pásmo, poetismus, poezie experimentální, pointa, surrealismus, šanson, magický realismus • Autoři: J. Seifert, J. Kainar, J. Suchý, V. Nezval, F. Halas, V. Holan, F. Hrubín, J. Zahradníček, B. Reynek, V. Hrabě, K. Čapek, J. Hašek, O. Pavel, J. Škvorecký, V. Vančura, I. Olbracht, J. Havlíček, B. Hrabal, V. Páral, L. Fuks, V.+ W., V. Havel, G. G. Márquez, J. Kerouac, E. Ionesco, Smoljak, Svěrák, J. Vodňanský, G. Orwell, J. Orten, R. Bradbury, 	8. - 9.
má přehled o nejdůležitějších sbornících, almanaších a literárních časopisech 19. a 20. století	<ul style="list-style-type: none"> • almanach Máj, almanach • Ruch, časopisy Květy, Lumír, • Osvěta, Čas, Host do domu, Literární noviny a další 	8. - 9.
orientuje se ve vývoji českého dramatu, postihuje významné osobnosti českého divadelnictví	<ul style="list-style-type: none"> • drama historické a ze současnosti 	8. - 9.
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	<ul style="list-style-type: none"> • obrazná pojmenování (personifikace, metafora, eufemismus, oxymóron, ironie, sarkasmus, alegorie) 	6. - 7.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	<ul style="list-style-type: none"> • recenze koncertu, divadelního představení, filmu, výstavy výt. děl, literární kritika, • reflexe četby 	8. - 9.

	<ul style="list-style-type: none"> • převádění lyriky v epiku, prózu nebo drama 	
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	<ul style="list-style-type: none"> • specifika autorské poetiky: odraz doby, autorův život jako inspirace 	8. - 9.
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	<ul style="list-style-type: none"> • aspekty umělecké literatury 	8. - 9.
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování	<ul style="list-style-type: none"> • čtenářský zážitek 	6. - 9.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	<ul style="list-style-type: none"> • literární historie a teorie; • internet jako zdroj informací; knihovna jako kulturní a literární centrum; knihovní katalog; referát 	6. - 9.
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	<ul style="list-style-type: none"> • zvuková stránka věty, spodobá znělosti a artikulaci, melodie věty; suprasegmentální prostředky řeči • skloňování cizích podstatných jmen přejatých, cizích vlastních jmen 	6. - 7.
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazéměch	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba a význam slova 	6. - 7.
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se SSČ a dalšími jazykovými příručkami	<ul style="list-style-type: none"> • samostatná práce s vhodnými jazykovými příručkami; jádro a rozvoj slovní zásoby 	6. - 9.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy a jejich funkce ve větě; komplexní jazykové rozbor; projev mluvený a psaný - zásady pro výběr jazykových prostředků a specifika textu 	8. - 9.
využívá znalostí o jazyk. normě při tvorbě vhodných jazyk. projevů podle komunikační situace	<ul style="list-style-type: none"> • jazyk a komunikace, norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči • slovesné třídy a vzory • přechodník přítomný a minulý 	8. - 9.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • poměr mezi větami a větnými členy; sponová slovesa, mluvnický zápor 	8. - 9.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • interpunkce jednoduché věty a souvětí; psaní velkých písmen 	8. - 9.

rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	<ul style="list-style-type: none"> jazykověda a její rozvrstvení, náplň jednotlivých jazykovědných disciplín stručný vývoj českého jazyka diferenciace současného jazyka dialekt, základní české dialekty slang a argot indoevropské jazyky a jejich členění 	6. - 7.
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	<ul style="list-style-type: none"> formulace otázek na dané téma a aktivní vstup do rozhovoru, procvičování subjektivně zabarveného popisu 	6. - 9.
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	<ul style="list-style-type: none"> porovnávání různých zdrojů informací a zaujímání postojů ke sdělovanému obsahu 	6. - 9.
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	<ul style="list-style-type: none"> rozlišení různých komunikačních situací a vhodné zvolení komunikačních prostředků, přiměřené reakce na danou komunikační situaci 	6. - 9.
v mluveném a psaném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	<ul style="list-style-type: none"> funkční styly, slohové postupy a útvary podle záměru mluvčího 	6. - 9.
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	<ul style="list-style-type: none"> pravidla komunikace, vedení diskuse a dialogu 	6. - 9.
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě vlastních dispozic a osobních zájmů	<ul style="list-style-type: none"> zpracování úvahy na dané téma, uplatnění vlastních zkušeností, názorů a postojů, zvláštnost fejetonu v české literatuře 	8. - 9.

3.2 Člověk a jeho svět

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

- Náš svět (*pouze na 1. stupni*)
- Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy:

Rozvoj schopnosti poznávání
Sebepoznání a sebepojetí
Seberegulace a sebeorganizace
Psychohygiena
Kreativita
Poznávání lidí
Mezilidské vztahy
Komunikace
Kooperace a kompetice
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana

Tematické okruhy:

Občanská společnost a škola
Občan, občanská společnost a stát
Formy participace občanů v politickém životě
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematické okruhy:

Evropa a svět nás zajímá
Objevujeme Evropu a svět
Jsme Evropané

Multikulturní výchova

Tematické okruhy:

Kulturní difference
Lidské vztahy
Etnický původ
Multikulturalita
Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova

Tematické okruhy:

Ochrana životního prostředí
Ekosystémy /od 2. ročníku/
Základní podmínky života /od 2. ročníku/
Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova

Tematické okruhy:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení /od 4. ročníku/

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality /od 4. ročníku/

Stavba mediálních sdělení /od 4. ročníku/

Vnímání autora mediálních sdělení /od 4. ročníku/

Fungování a vliv médií ve společnosti /od 4. ročníku/

Tvorba mediálního sdělení /od 4. ročníku/

Práce v realizačním týmu /od 4. ročníku/

Pokud není uvedeno jinak, vyučuje se daný tematický okruh v 1. – 5. ročníku.

Charakteristika integrovaných oblastí je popsána v charakteristice vzdělávacího předmětu jako celku.

3.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu Náš svět

Předmět Náš svět má od 1. - 5. ročníku časovou dotací 3 hodiny týdně. V 1. a 2. ročníku bez disponibilních hodin. Ve 3. - 5. ročníku je časová dotace dotována 1 disponibilní hodinou týdně.

Vyučovací předmět Náš svět je určen pro všechny ročníky 1. stupně. Jeho obsahem je celá vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, vzdělávací obor Výchova ke zdraví a část oblasti Člověk a společnost. Nedílnou součástí je také integrace všech průřezových témat, jejichž jednotlivé tematické okruhy jsou zařazovány vyučujícím tak, aby v průběhu každého uvedeného ročníku zařadil dané učivo minimálně jedenkrát v průběhu školního roku.

Učivo předmětu se po celé období prvního stupně prolíná s ostatními vyučovacími předměty ve třídě – je určující svým tématem. Výuka je proto realizována v tematicky zaměřených blocích (epochách), které trvají přibližně čtyři týdny. Pro druhé období je typické i zařazování projektů s danou tematikou.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení,
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci,

- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků,
- umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok,
- na základě prožitku úspěchu vést žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti,
- ukázat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vést je k jejich ověřování a srovnávání,
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problému.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjet u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události,
- seznámit žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody),
- vést žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

- Vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracovávání výstupů v oblasti vlastivědného a přírodovědného charakteru,
- předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování,
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj.

Kompetence občanské

- Na základě příkladů z historie vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí,
- vést žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech,
- ukázat žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku.

Kompetence pracovní

- Seznámit žáky s vlastnostmi některých materiálů,
- poukázat na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vést žáky k jejich eliminaci,
- naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup

Kompetence digitální

- Rozvíjet u žáků informatické myšlení pomocí nejrůznějších úloh
- Při výuce používat aktivní činnosti, a to jak při práci s IT technikou či bez ní
- Vzdělávat pomocí her, experimentů a diskusí
- Používat různé kódy při kódování informací

- Interpretovat s žáky informace za pomoci argumentů
- Vést žáky k popisu a analýze problému a hledání jeho řešení
- Kriticky posuzovat, spravovat a sdílet s žáky data různé povahy
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využívat s žáky při učení, poukazovat na výhody jejich používání
- Soustavně poukazovat na bezpečné zacházení s technologiemi
- Klást důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Předcházet situacím s negativním dopadem na žákovo tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- Neustále poukazovat při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí na etické jednání

Tematické celky

Doporučené tematické celky pro jednotlivé ročníky:

1. Škola, Místo bydliště, Látky a jejich vlastnosti, Období adventu a Vánoc, Kalendář, Písmo – vznik, vývoj a jeho význam v různých kulturách, Rodina, Rostliny na jaře, Podmínky pro život na Zemi, Škola v přírodě – místopis, pozorování rostlin a živočichů
2. Ústecký kraj, Reliéf krajiny, Cyklus roku, Měření času a jeho vývoj, Historie bydliště, Způsob života a umění v proměnách času, Látky a jejich vlastnosti, Živá příroda
3. Lidské tělo, Orientace v krajině, plánek, Řemesla, Vlastnosti látek, Ochrana ovzduší a vody, koloběh vody, Záchranář, Praha a ČR, Země a vesmír
4. Evropa, ČR a regiony, Práce s mapou a kompasem, Lidská práva, Charitativní projekt, Doprava, cyklistika, Pravěk, Vývoj českého státu – regionální historie, Rostliny a jejich význam pro člověka
5. Svět, Země ve vesmíru, Mapy, Projekt Město, Právo – ochrana osob, majetku, Ekologický projekt, Historie mé rodiny, Projekt Mé zdraví, Starověké civilizace, Živočichové a jejich význam pro člověka

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Náš svět	Období: 1. – 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí, • prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy 	1. – 2.

	<ul style="list-style-type: none"> • prostředí domova • nebezpečné situace • riziková místa a situace • orientace v místě školy a bydliště 	
	<ul style="list-style-type: none"> • znázornění krajiny: plánec, orientace v krajině 	3.
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).	<ul style="list-style-type: none"> • název obce a jejích částí • adresa 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • význačné orientační body, historická a památná místa v obci a okolí • dopravní síť • význačné budovy • reliéf krajiny, vodstvo (Polabí, České středohoří) • Ústecký kraj 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> • práce s mapou 	3.
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.	<ul style="list-style-type: none"> • rozdíly mezi městským a vesnickým prostředím 	2. - 3.
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	<ul style="list-style-type: none"> • rodina, domov, vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů 	1. - 2.
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní činnosti lidí: tělesná a duševní práce • různá povolání • volný čas a jeho využití 	2. - 3.
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům.	<ul style="list-style-type: none"> • vztahy mezi lidmi • osvojování vhodného chování k ostatním spolužákům • základní lidská práva a práva dítěte, protiprávní jednání 	1. - 3.
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • čas a jeho jednotky • roční období, dny v týdnu • kalendář u nás a ve světě, kalendář v průběhu času • změny v přírodě v průběhu času 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • pozorování přírody • cyklus roku • měření času - vývoj 	2.

pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.	<ul style="list-style-type: none"> kultura a historie naší obce, města 	2. - 3.
uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.	<ul style="list-style-type: none"> proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti - umění 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti - řemesla 	3.
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	<ul style="list-style-type: none"> charakteristika ročních období pozorování změn počasí, reakce rostlin a živočichů na roční období 	1. - 3.
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.	<ul style="list-style-type: none"> zkoumání vlastností látek (dřevo, kov, voda, minerál aj.) změny skupenství vody 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> látky a jejich vlastnosti – fyzikální veličiny: délka, hmotnost 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> oběh vody v přírodě, vlastnosti vody a ovzduší, význam pro život a ochrana fyzikální vlastnosti látek 	3.
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	<ul style="list-style-type: none"> pozorování a porovnávání vlastností vody, vzduchu, přírodnin 	1. - 3.
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> denní režim – pitný, pohybový, stravování, nemoc, drobné úrazy a poranění, prevence 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> etapy lidského života, základní stavba a funkce lidského těla 	3.
dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	<ul style="list-style-type: none"> první pomoc pravidla chování ve školním řádu 	2. -3.
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí, vhodná a nevhodná místa pro hru, krizové situace 	2. - 3.

chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí, krizové situace a situace hromadného ohrožení přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví 	1. - 3.
uplatňuje základní pravidla silničního provozu.	<ul style="list-style-type: none"> základní znalosti a dovednosti účastníka silničního provozu – cyklisty a chodce dopravní značky, pravidla silničního provozu 	1. – 3.
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	<ul style="list-style-type: none"> správné a bezpečné chování při mimořádných událostech 	1. - 2.
	<ul style="list-style-type: none"> projekt „Záchranář“ – situace hromadného ohrožení (povodeň, požár, zemětřesení) 	3.
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	<ul style="list-style-type: none"> orientace v místě a prostoru mapy – turistické, měřítko, legenda hlavní město Praha základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva státní symboly armáda ČR postavení ČR v Evropě, kontinenty 	3.
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	<ul style="list-style-type: none"> Země, vesmír 	3.

Oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Náš svět Období: 4. – 5. ročník
Očekávané výstupy Žák:	Učivo

určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	<ul style="list-style-type: none"> vymezení Evropy jako kontinentu – charakteristické oblasti evropské státy, hlavní města EU a její význam regiony ČR
	<ul style="list-style-type: none"> svět – kontinenty a oceány časová a klimatická pásma
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	<ul style="list-style-type: none"> určování světových stran v přírodě
	<ul style="list-style-type: none"> automapy, mapy pro předpověď počasí zeměpisný atlas, glóbus
rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.	<ul style="list-style-type: none"> práce s kompasem a mapou (mapy obecně zeměpisné a tematické) , zobrazení krajiny, vytváření mapy – vzdálenosti, znázornění reliéfu zeměpisné pojmy
	<ul style="list-style-type: none"> automapy, mapy pro předpověď počasí, zeměpisný atlas, glóbus
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	<ul style="list-style-type: none"> ČR a Evropa - zeměpisné, hospodářské, politické a zemědělské údaje
	<ul style="list-style-type: none"> Svět – charakteristika kontinentů, globální vnímání světa
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	<ul style="list-style-type: none"> předávání osobních zkušeností z cest
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	<ul style="list-style-type: none"> ČR - státní zřízení, orgány státní moci, státní symboly, významné osobnosti naší politiky
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	<ul style="list-style-type: none"> mezilidské vztahy – tolerance komunikace principy demokracie ohleduplnost etické zásady rizikové situace a chování předcházení konfliktům
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla dialogu, komunikace
	<ul style="list-style-type: none"> třídní projekt „Město“ – principy demokracie, základy komunikačních dovedností

rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou, a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.	<ul style="list-style-type: none"> • lidská práva a práva dítěte • práva a povinnosti žáků školy • protiprávní jednání a korupce • právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci • soukromé vlastnictví
	<ul style="list-style-type: none"> • právní ochrana osob a majetku, • právní ochrana duševního bohatství
rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.	<ul style="list-style-type: none"> • základní formy vlastnictví • peníze a jejich používání
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	<ul style="list-style-type: none"> • základní globální problémy • solidarita, charitativní činnost, neziskový sektor • ochrana životního prostředí, živočichů • likvidace odpadů • ekologické katastrofy a živelné pohromy
Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů. Vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnictví soukromé a veřejné, osobní a společné. • hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení • banka jako správce peněz • úspory a půjčky.
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	<ul style="list-style-type: none"> • čas, časová osa
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.	<ul style="list-style-type: none"> • region a český stát • významná místa regionu i ČR
	<ul style="list-style-type: none"> • projekt Historie mé rodiny
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.	<ul style="list-style-type: none"> • historie českého státu (od pravěku až po současnost) • rytmička a poslechová část: české báje a pověsti
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území a ve světě v minulosti a současnosti	<ul style="list-style-type: none"> • území českého státu v proměnách času, tradice • starověké civilizace • mýty, báje, pověsti
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	<ul style="list-style-type: none"> • historický přehled - znalost významných dní v roce
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	<ul style="list-style-type: none"> • nerosty a horniny, půda • vznik půdy a její význam

zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • zvětrávání • hospodářsky významné horniny a nerosty • rostliny, houby, živočichové • znaky života • životní potřeby a projevy • průběh a způsob života • výživa • stavba těla u některých nejznámějších druhů • význam v přírodě a pro člověka • vztahy mezi organismy, základní společenstva
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednotlivé klíče a atlasy	
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	
stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	<ul style="list-style-type: none"> • Sluneční soustava, den a noc, roční období
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.	<ul style="list-style-type: none"> • pokusy- postup práce, výstupy
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.	<ul style="list-style-type: none"> • projekt „Nenič své tělo“ – návykové látky, závislosti, stres, zdravá životospráva a životní styl • dopravní výchova – výlet na kole
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.	<ul style="list-style-type: none"> • základy sexuální výchovy, partnerství, rodičovství
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.	<ul style="list-style-type: none"> • denní režim - plánování, uspořádání času
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklisty	<ul style="list-style-type: none"> • chování v krizových situacích
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.	<ul style="list-style-type: none"> • drogy – prevence, návykové látky, • hrací automaty a počítače, závislost • nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotní osvěta
rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	<ul style="list-style-type: none"> • poskytnutí první pomoci, prevence úrazů
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	<ul style="list-style-type: none"> • sexuální výchova

3.3 Člověk a společnost

3.3.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast je zařazena převážně na 2. stupni ZŠ. Obsah se promítá jako přípravná fáze také do 4. a 5. ročníku v rámci předmětu náš svět. Vyučovací činnosti jsou směřovány k podněcování zájmu o další činnosti a bádání. Učení v souvislostech napomáhá lepšímu chápání celistvosti světa a stává se tak přirozenou cestou k celoživotnímu vzdělávání se. Jde především o poznávání podstaty existence člověka na Zemi (rovněž s ohledy na různé výklady stvoření světa). V centru pozornosti stojí proto život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí. Využívá se metoda badatelského vyučování.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Společenské vědy

Jsou zde zahrnuty tyto vzdělávací obory:

- Dějepis
- Výchova k občanství
- Výchova ke zdraví
- Průřezová témata

V této vzdělávací oblasti chceme rozvíjet klíčové kompetence strategiemi, které žákovi umožní:

Kompetence k učení

- Chápat probírané oblasti v dějepisně-zeměpisném kontextu,
- vyhledávat a třídit informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií,
- seznámit se s obecně používanými znaky, termíny a symboly vzdělávacích oborů a dávat je do vzájemných souvislostí.

Kompetence k řešení problémů

- Vnímat nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji,
- při řešení problémů objevovat paralely s historií,
- svá řešení posuzovat z nejrůznějších společenských aspektů.

Kompetence komunikativní

- Souvisle a výstižně formulovat své názory na společenské dění,
- pochopit potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím,
- osvojit si postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučit se je tvořivě využívat jako nástroje poznání,
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů.

Kompetence sociální a personální

- Chápat význam týmové práce a postavení samostatné práce,
- uvědoměle přijímat, získávat role v různých skupinách,
- seznámit se s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu,
- naučit se diskutovat.

Kompetence občanské

- Přijmout základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy,
- poznat naše kulturní tradice a historické dědictví a tímto poznáním cítit potřebu je chránit,
- respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vnitřních hodnot,
- nacházet nenásilné cesty k řešení konfliktů.

Kompetence pracovní

- Nacházet způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj,
- orientovat se v základních aktivitách, které jsou potřebné pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci,
- chápat cíl a riziko podnikání,
- rozvíjet své myšlení a nacházet nová řešení.

Kompetence digitální

- Interpretovat s žáky informace za pomoci argumentů
- Kriticky posuzovat, spravovat a sdílet s žáky data různé povahy
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využívat s žáky při učení, poukazovat na výhody jejich používání
- Soustavně poukazovat na bezpečné zacházení s technologiemi
- Klást důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Při práci v předmětech využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro
- Neustále poukazovat při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí na etické jednání

3.3.2 Společenské vědy - charakteristika vyučovacího předmětu

Učivo předmětu svým obsahem navazuje na znalosti žáků prvního stupně a dál je rozvíjí tak, aby žáci prošli celými dějinami až do současnosti. Dále zahrnuje osobnostní výchovu a výchovu k občanství. Výuka je proto realizována v tematicky integrovaných blocích.

Časová dotace předmětu **společenské vědy** jsou 2 hodiny týdně v 6. a 7. ročníku z oblasti Člověk a společnost a 1 hodinou z disponibilních hodin. V 8. a 9. ročníku je dotace 4 hodiny týdně - 3 hodiny z oblasti Člověk a společnost a 1 hodina z oblasti Člověk a zdraví. Celkem 14 hodin týdně v 6. - 9. ročníku.

Výuka zprostředkovává žákům obrazy a ideje o dějinných souvislostech vývoje lidstva. Žák si má uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji, že člověk v sobě pojímá různorodost kulturních vývojových stupňů lidstva a rozmanitost národů účastnících se dějinných procesů. Na příkladech historických osobností mají žáci příležitost objevovat a rozvíjet své mravní postoje.

Výuka probíhá s akcentem na praktické využívání nových poznatků v běžném životě žáků. Je zde výrazná snaha o propojení s „neškolním“ prostředím – spolupráce s neziskovým sektorem, poznávání demokratické společnosti a osobní zodpovědnost. Nedílnou součástí je také integrace všech průřezových témat, jejichž jednotlivé tematické okruhy jsou zařazovány

vyučujícím tak, aby v průběhu každého uvedeného ročníku zařadil dané učivo minimálně jedenkrát v průběhu školního roku.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy:

Rozvoj schopnosti poznávání
Sebepoznání a sebepojetí
Seberegulace a sebeorganizace
Psychohygiena
Kreativita
Poznávání lidí
Mezilidské vztahy
Komunikace
Kooperace a kompetice
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana

Tematické okruhy:

Občanská společnost a škola
Občan, občanská společnost a stát
Formy participace občanů v politickém životě
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematické okruhy:

Evropa a svět nás zajímá
Objevujeme Evropu a svět
Jsme Evropané

Multikulturní výchova

Tematické okruhy:

Kulturní difference
Lidské vztahy
Etnický původ
Multikulturalita
Princip sociálního smíru a solidarity

Mediální výchova

Tematické okruhy:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Stavba mediálních sdělení

Vnímání autora mediálních sdělení

Fungování a vliv médií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Společenské vědy	Období: 6 – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků.	<ul style="list-style-type: none"> historie, archeologie, pomocné vědy historické, kroniky, pověsti, mýty, legendy, znalost okolí - muzea, knihovny 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány.		
orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	<ul style="list-style-type: none"> práce s časovou osou (přímkou), přiřazování dějů k ose 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	<ul style="list-style-type: none"> člověk a lidská společnost v pravěku 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost		
uvede příklady archeologických kultur na našem území		
rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	<ul style="list-style-type: none"> nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz Řím, království X republika X císařství, náboženství římská kultura a římské právo 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví		

demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem.	<ul style="list-style-type: none"> • střední Evropa a její styky s antickým Středomořím • poslechová část – recitace-: umělecké texty k římským dějinám (částečně v latině), biografické a historické příběhy této historické epochy 	
porovnává formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie.		
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	<ul style="list-style-type: none"> • právní základy státu, typy a formy států 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států.	<ul style="list-style-type: none"> • stěhování národů, vznik a vývoj raně středověkých státních útvarů, základy křesťanství, jeho šíření, další významná náboženství středověku • nový etnický obraz Evropy • utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj • islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) • křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy • struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev • kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Dějepis
porovná základní rysy západoevropské, byzantsko- slovanské a islámské kulturní oblasti.		
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.		
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech.	<ul style="list-style-type: none"> • Evropa po stěhování národů; • první státní útvary na našem území; Sámova říše, Velkomoravská říše v souvislosti se Svatou říší římskou a byzantskou říší • Cyril a Metoděj, příchod křesťanství 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Dějepis
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury.	<ul style="list-style-type: none"> • feudalismus, vývoj středověké společnosti – lenní systém, zemědělství, města, řemesla, hospodářství • kulturní slouhy 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Dějepis
vysvětlí znovuoživení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky.	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Hus a husitství 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Dějepis

vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	<ul style="list-style-type: none"> hlavní osobnosti a rysy reformace, renesance, humanismu Jednota bratrská a J. A. Komenský 	
popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	<ul style="list-style-type: none"> zeměpisné objevy (příčiny, vývoj, hlavní osobnosti, sociální a hospodářské důsledky) vynálezy a objevy (knihtisk, střelný prach, papír) zakladatelé moderní přírodovědy (Koperník, Kepler, Galilei) vznik nových hospodářských reforem (Medici, Fuggerové) 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie.	<ul style="list-style-type: none"> Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci a Habsburkové na českém trůně 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky.	<ul style="list-style-type: none"> třicetiletá válka 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus.	<ul style="list-style-type: none"> historie a státní zřízení ve Francii, Anglii, Rusku a habsburské říši Španělsko a Nizozemí v 2. polovině 16. století 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	<ul style="list-style-type: none"> barokní kultura, osvícenství poslechová část: charakteristické umělecké a historické texty vyučovaného období; biografické a historické příběhy počátku novověku, život různých národů 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti.	<ul style="list-style-type: none"> hospodářství v době před průmyslovou revolucí vznik a průběh průmyslové revoluce vynálezy rozvoj dopravy a různých odvětví průmyslu sociální důsledky, pokusy o řešení sociální otázky 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis

objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbití starých společenských struktur v Evropě na straně druhé.	<ul style="list-style-type: none"> Velká francouzská revoluce, změna společenské struktury společnosti, průmyslový rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů.	<ul style="list-style-type: none"> Národní obrození, revoluční rok 1848 v Evropě a u nás, národní probuzení 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích.	<ul style="list-style-type: none"> vznik USA, vývoj ve Francii, sjednocení Itálie a Německa 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy.	<ul style="list-style-type: none"> vznik Rakousko-Uherska, vznik hnutí, spolků a nových politických stran; konzervatismus, liberalismus, demokratismus a socialismus, občanská práva 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií.	<ul style="list-style-type: none"> kolonialismus, monopoly, konflikty mezi velmocemi, průmyslová revoluce 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky.	<ul style="list-style-type: none"> příčiny a vznik 1. a 2. sv. války, politické, sociální a kulturní důsledky válek 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů.	<ul style="list-style-type: none"> demokracie, totalitní systémy, tržní ekonomika v kapitalismu, hospodářské krize a jejich příčiny, antisemitismus, rasismus, holocaust, boj za lidská práva mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.		
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu.		
objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.	<ul style="list-style-type: none"> morálka a mravnost, demokracie, svoboda, pravidla chování 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství

rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům nesnášenlivosti.		
přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu.	<ul style="list-style-type: none"> základní lidská práva, práva dětí, šikana, diskriminace 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> principy demokracie - znaky demokratického rozhodování a řízení státu politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí.	<ul style="list-style-type: none"> vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj od roku 1918 do roku 1945, sociální a národní problémy vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.	<ul style="list-style-type: none"> státní symboly a jejich používání, státní svátky, památná místa na našem území, vlastenectví x nacionalismus 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.		
zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně k němu přistupuje.	<ul style="list-style-type: none"> rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, tradice a jejich respektování 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z nich vybírá akce, které ho zajímají.		
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků.	<ul style="list-style-type: none"> ukončení 2. sv. války, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi, bipolarita, studená válka politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické, hospodářské a vojenské spolupráce.	<ul style="list-style-type: none"> vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis

posoudí postavení rozvojových zemí.	<ul style="list-style-type: none"> 60. a 70. léta - boj za nezávislost jednotlivých států ve světě, rozpad koloniálního systému mimoevropský svět 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	<ul style="list-style-type: none"> přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti, mezilidská komunikace lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace, řeší případné neshody nebo konflikty s druhými lidmi nenásilným způsobem.		
prokáže základní orientaci v problémech současného světa.	<ul style="list-style-type: none"> revoluce 1989, vznik ČR a jeho postavení ve světě, faktory pro zdravý vývoj světa věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje sport a zábava 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Dějepis
popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování.	<ul style="list-style-type: none"> evropská integrace mezinárodní spolupráce NATO, OSN, EU, Rada Evropy 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích.		
uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.	<ul style="list-style-type: none"> významné globální problémy v Evropě a ve světě včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.		
objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni- v obci, v regionu.		

uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobu jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru		
rozlišuje a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR a jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	<ul style="list-style-type: none"> • státní správa a samospráva a jejich úkoly • státní občanství ČR • Ústava ČR • složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> • význam a formy voleb do zastupitelstev 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů- vlastnictví, pracovní poměr, manželství.	<ul style="list-style-type: none"> • druhy a postihy protiprávního jednání, trestní zákoník, právo, právní úkony, trestněprávní řízení 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy- osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci.		
dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	<ul style="list-style-type: none"> • trestní zákoník, druhy trestů, soudy, jejich porušování trestně - právní orgány, předpisy 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.		
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady		
diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování cílů v rodině, ve škole, v obci.	<ul style="list-style-type: none"> • dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí, funkce rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství

objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.	<ul style="list-style-type: none"> podobnost a odlišnost lidí, rozdílnost myšlení a jednání 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek.	<ul style="list-style-type: none"> sebepoznávání, realistické posuzování skutečnosti, systém osobních hodnot, vrozené předpoklady člověka, hodnocení a sebehodnocení, posuzování druhých lidí životní cíle a plány motivace, proaktivita, vůle a osobní kázeň při seberozvoji 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.		
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.		
rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a uvede příklady.	<ul style="list-style-type: none"> majetek a vlastnictví, ochrana majetku duševního a hmotného, hospodaření s penězi, funkce a podoba peněz hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání.		<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi		
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	<ul style="list-style-type: none"> funkce a podoby peněz, formy placení 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství
vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	<ul style="list-style-type: none"> banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství

uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	<ul style="list-style-type: none"> výroba, obchod, služby principy tržního hospodářství, nabídka, poptávka, tvorba ceny, inflace, fungování trhu, výroba, obchod, služby a jejich funkce 	
na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz		
rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané		
rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu, služeb, uvede příklady jejich součinnosti.		

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví obsahuje vzdělávací obor Výchova ke zdraví výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Společenské vědy Období: 8. - 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo
respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a	<ul style="list-style-type: none"> vztahy ve dvojici - kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství

přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	<ul style="list-style-type: none"> vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity - rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování
vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	<ul style="list-style-type: none"> výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuální kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	
usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	
vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i nejbližším okolí	
dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	
uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a případně potřeby vyhledá odbornou pomoc	
projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	
samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	
respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	<ul style="list-style-type: none"> dětství, puberta, dospívání - tělesné, duševní a společenské změny

respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	<ul style="list-style-type: none"> sexuální dospívání a reprodukční zdraví - zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita, problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity
---	---

4. Matematika a její aplikace

3.4.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Vyučovací předmět Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je především založen na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu by mělo směřovat k rozvíjení z vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující. Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Předmět matematika je povinně zařazen do všech ročníků s časovou dotací 4 hodiny týdně od 1. - 9. ročníku. Pouze v 6. ročníku je časová dotace 4 hodin posílena 1 disponibilní hodinou týdně.

Oblast je zařazena v každém ročníku ZŠ ve formě samostatného předmětu matematika. Obsah vede žáky k dosažení cílů daných rámcově vzdělávacím programem pro tuto oblast. Obsah zahrnuje tyto tematické okruhy: Čísla a početní operace (na druhém stupni prohlouben v tématu Číslo a proměnná), Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a prostoru a Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Žáci se zejména na druhém stupni učí využívat prostředky výpočetní techniky (kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů). Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Ve škole může probíhat výuka matematiky metodou profesora Hejného. V případě, že se vyučující rozhodne metodou nepracovat komplexně, mohou být do výuky zařazována pouze prostředí z metody prof. Hejného.

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

- Matematika

V předmětu Matematika pomáháme rozvíjet klíčové kompetence strategiemi, které žákovi umožní:

Kompetence k učení

- Osvojit si obecně užívané termíny, symboly a znaky oboru,
- vyhledávat v zadání slovních a logických úloh relevantní údaje,
- prostřednictvím vhodně volených zadání poznat smysl osvojovaných postupů pro běžný život,
- vytvářet si komplexní pohled na matematické vědy,
- v týmu i samostatně experimentovat a porovnávat dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- Chápat význam kontroly dosažených výsledků,
- uvědomit si, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení,
- hledat vlastní postup při řešení problémů,
- získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- Rozumět různým typům grafů a umět je sestavit,
- sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- spolupracovat při řešení složitějších matematických zadání ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci komunikovat způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,
- stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu.

Kompetence pracovní

- Naučit se bezpečně používat rýsovací a další potřeby a udržovat je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost,
- přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce.

Kompetence digitální

- Rozvíjet u žáků informatické myšlení pomocí nejrůznějších úloh.
- Při výuce používat aktivní činnosti, a to jak při práci s IT technikou či bez ní.
- Vzdělávat pomocí her, experimentů a diskusí.
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů

1. období

Žák při své práci vychází především z vlastní zkušenosti. Tvoření pojmů předchází učební činnost počítání. Žáci se učí vyjadřovat se přesně, používat základní logické postupy, pracovat s podmínkami, rozhodovat se, hledat co nejvíce možných řešení nebo pracovních postupů, popisovat děj nebo pracovní postup a další. Při zavádění pojmu čísla je kladen důraz na prožitek kvality čísla. Od začátku má výuka nejen pamětní, ale i volní (propojení s pohybem) a emocionální (estetická kresba jako příprava na pronikání do geometrických zákonitostí) charakter. Geometrie je v prvním období prováděna jako geometrie volné ruky. Na konci prvního období se může přecházet ke konstrukčním úlohám.

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika	1. - 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	<ul style="list-style-type: none">• manipulace s předměty• počítání prvků (přidávání, ubírání, rozdělování, násobení)	1.
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	<ul style="list-style-type: none">• čtení a zápis 0-20 (v M prof. Hejného - modelování v prostředí šipek, autobusů, neposedů, hadů, číselných trojic, sousedů, her na obchod, schodišť)• porovnávání čísel z hlediska množství i pořadí• vztahy větší, menší, rovno a• znaménka $>$, $<$, $=$• orientace v číselné řadě 0 —20• v číselné řadě určování pojmů: leží (hned) před/za, na prvním /posledním/ předposledním místě, je menší/ větší o, nejmenší/největší, zároveň, nebo, buď a nebo, není apod. (v M prof. Hejného - rytmus, krokování, uspořádání podle počtu)•	1.

	<ul style="list-style-type: none"> orientace v číselné řadě 0 – 100 čtení a zápis čísel do 100 porovnávání čísel 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> zápis vztahů rovnosti a nerovnosti v oboru přirozených čísel do 1000 	3.
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.	<ul style="list-style-type: none"> orientace na číselné ose pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi desítková soustava - určování desítek a jednotek 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> desítková soustava - určování stovek, desítek a jednotek 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> desítková soustava 	3.
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými číslly.	<ul style="list-style-type: none"> sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru 0-20 zaokrouhlování na desítky komutativnost sčítání rozklad čísla 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání v oboru 0 - 100 úlohy s více početními úkony – pořadí početních úkonů rozklad čísel (v M prof. Hejného - rovnost a nerovnost poznává v prostředí krokování a Dědy Lesoně) násobky čísel v rozsahu malé násobilky komutativnost násobení zaokrouhlování čísel na desítky a stovky (v M prof. Hejného pozná některé obecné jevy z kombinatoriky, z pravidelností a závislostí) seznámení se závorkami 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání v oboru přirozených čísel do 1000 (písemné odčítání, sčítání, násobení) (v M prof. Hejného - pohyb po číselné ose, propedeutika záporných čísel). násobení a dělení v oboru malé násobilky- , (v M podle prof. Hejného řeší indické násobení). rozklad čísel kontrola výsledků zaokrouhlování – zápis práce se závorkami odhady (v M podle prof. Hejného se pohybuje v prostředí kroků, peněz, Dědy Lesoně, řeší číselné tabulky, násobkové čtverce, pavučiny, sousedy, neposedy, rozumí kombinatorickému kontextu násobení – buduje řešitelské strategie - řetězení od konce, vyčerpání všech možností). 	3.
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací ; (v M prof. Hejného - řešení situačních slovních úloh ve všech prostředích, tvorba slovních úloh v prostředí BUS) 	1. - 3.

	<ul style="list-style-type: none"> • míry – váhy a početní cvičení s jejich aplikacemi 	3.
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času.	<ul style="list-style-type: none"> • určování času; pojmy hodina, den, týden, měsíc, rok, včera, dnes, zítra apod. • orientace na hodinách – $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, celá hodina 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • převádění jednotek času • prohloubení určování času (minuta), různá znázornění času • odhady 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> • časové jednotky a, dělení roku na menší časové úseky, přestupný rok apod. • orientace na hodinách – zápis pomocí číslic 	3.
popisuje jednoduché závislosti z praktického života.	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy • orientace a čtení matematických zápisů • Nakupování – nakupuje a uvědomuje si závislost množství a ceny, manipuluje s penězi (platí, vrací), (v M prof. Hejného eviduje statické i dynamické situace pomocí ikon, slov, šipek, tabulky a grafu) 	1. - 3.
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel.	<ul style="list-style-type: none"> • číselné řady 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • pohyb ve čtvercové síti, na číselné ose, souřadnicový systém • práce s údaji (jízdní řád, ceník) • magické čtverce • (v M prof. Hejného - cesta v grafu, řešení grafu) 	2. – 3.
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa;nachází v realitě jejich reprezentaci.	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledávání určitých tvarů v okolí • třídění předmětů podle tvaru • rovinné útvary: trojúhelník, čtverec, obdélník a kruh 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • tělesa - krychle, kvádr, koule • rovinné útvary – kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník 	2.
	<ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary – kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník, mnohoúhelník • tělesa - krychle, kvádr, koule, jehlan, kužel • (v M prof. Hejného staví krychlové stavby podle plánu, zakreslí plán krychlové stavby, zjistí počet podlaží i objem staveb, rovinu pokrývá parketami, setkává se s pojmy mnohoúhelníků). 	3.
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky.	<ul style="list-style-type: none"> • odhady (větší , menší) 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> • bod, přímka, polopřímka a úsečka – měření v cm a mm • odhady 	2. – 3.
rozezná , kreslí a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině.	<ul style="list-style-type: none"> • modeluje jednoduché geometrické útvary 	1. - 3.

orientuje se v rovině i prostoru	<ul style="list-style-type: none"> pojmy: vpravo/vlevo, vedle, vpředu/ vzadu, před/ za, nahoře/ dole, nad/ pod apod. 	1.
	<ul style="list-style-type: none"> kreslení náčrtků osová souměrnost 	2. – 3.

2. období

Žák se učí chápat číslo již nejen jako počet celých prvků v daném souboru, ale také jako vyjádření části prvku. Začíná se tedy pohybovat mimo obor přirozených čísel. Přesto je potřeba, aby si vše dokázal představit, aby činnost vycházela z jeho vlastní zkušenosti. Žák také získává představu o zlomcích. Se zlomky se pracuje na rozdíl od prvního období vědomě. Od grafického vyjádření se přechází k zápisu zlomku. Operace se zlomky se provádějí graficky a žáci sami objevují zákonitosti.

Jestliže v přírodovědě se v tomto období žáci učí třídit organismy, i v matematice sbírají a třídí data, zanášejí je do tabulek, vytvářejí diagramy a grafy, počítají průměrné hodnoty a jinak je zpracovávají.

V geometrii se přechází od geometrie volné ruky k řešení jednoduchých konstrukčních úloh a výpočtů. Kromě nich se však stále klade velký důraz na kreslení od ruky, tvoření náčrtků. a orientaci v rovině i prostoru.

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika	4. - 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení.	<ul style="list-style-type: none"> prohloubení učiva 	4.-5.
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání čísel do 1 00 000 písemné násobení dvojčíferným a trojčíferným číslem dělení jednocíferným číslem dělení se zbytkem v oboru přirozených čísel 	4.
	<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání v oboru přirozených čísel písemné násobení , (v M podle prof. Hejného řeší indické násobení). dělení dvojčíferným číslem práce se závorkami společný násobek a dělitel 	5.

zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhlování na 1000, 100, 10, kontroly výpočtů 	4.
	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhlování na 1 000 000, 100 000, 10000, kontroly výpočtů 	5.
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy s jednou a se dvěma početními operacemi 	4.-5.
vyhledává, sbírá a třídí data.	<ul style="list-style-type: none"> • práce s daty 	4.
	<ul style="list-style-type: none"> • práce s daty • aritmetický průměr • procenta – určení části celku v procentech 	5.
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	<ul style="list-style-type: none"> • diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády • (v M prof. Hejného se pohybuje v prostředí Dědy Lesoně, busu, cyklotras, kroků, prostředí rodiny a propeudiky statistiky) 	4.
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce.	<ul style="list-style-type: none"> • práce s geometrickými útvary - bod, čára, přímka, křivka, lomená čára, polopřímka, rovina a polorovina • sestrojení bodu, přímky, úsečky rovnoběžek a kolmic • trojúhelník (rovnostanný, rovnoramenný, pravoúhlý aj.), čtyřúhelník (čtverec, obdélník aj.), mnohoúhelník, kruh, kružnice 	4.
	<ul style="list-style-type: none"> • rýsování čtverce, kruhu, obdélníku, rovnostanného a rovnoramenného trojúhelníku 	5.
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran.	<ul style="list-style-type: none"> • délka úsečky, jednotky délky a jejich převody, obvod mnohoúhelníku, obrazce 	4.
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu a objemu	<ul style="list-style-type: none"> • obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku, mnohoúhelníku • jednotky obsahu a objemu 	5.
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru.	<ul style="list-style-type: none"> • osová souměrnost 	4.
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy s netradičními postupy • Řeší sudoku, matematické hlavolamy, hraje stolní hry na rozvoj matematické představivosti 	4.-5.
provádí početní operace s desetinnými čísly.	<ul style="list-style-type: none"> • počítání s desetinnými čísly • zaokrouhlování desetinných čísel 	5.

modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku.	<ul style="list-style-type: none"> zlomek jako část celku 	4.
porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel.	<ul style="list-style-type: none"> zlomky a práce s nimi – porovnávání, sčítání, odčítání zlomků se stejným jmenovatelem krácení a rozšiřování zlomků desetinný zlomek zaokrouhlování zlomků 	4. - 5.
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty. porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto vždy vyznačí na číselné ose.	<ul style="list-style-type: none"> přirozená čísla, celá čísla desetinná čísla zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) 	5.

2. stupeň

Učivo druhého stupně navazuje na znalosti a dovednosti žáků osvojené v ročnících předcházejících. Rozšíří své znalosti a dovednosti v oboru přirozených čísel. Seznámí se s čísly iracionálními. Řešením příkladů z každodenního života se seznámí také s pojmy funkce a rovnice a naučí se s nimi pracovat. Budou pracovat s algebraickými výrazy a mnohočleny. Pozorováním příkladů kolem sebe si rozšíří znalosti o geometrických útvarech. Svá pozorování převedou formou konstrukčních úloh do jazyka matematiky. Stále budou zdokonalovat techniku rýsování. Součástí výuky je také výroková logika a základy teorie pravděpodobnosti.

Učivo devátého ročníku je shrnutím. Žáci se pak mohou soustředit na vzájemné souvislosti, aplikaci v ostatních předmětech přírodovědného charakteru a v neposlední řadě na dovednost, umět propojit početní operace s reálnou situací.

Oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo
provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	<ul style="list-style-type: none"> přirozená čísla, racionální čísla číselný výraz znázorňování čísel na ose
	<ul style="list-style-type: none"> druhá mocnina a odmocnina
zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor	<ul style="list-style-type: none"> výpočty elementárních příkladů bez použití kalkulačtoru

modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	<ul style="list-style-type: none"> • znaky dělitelnosti 2, 3, 4, 5, 10, 100 • prvočíslo • nejmenší společný násobek, největší společný dělitel
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	<ul style="list-style-type: none"> • vztah desetinného čísla, zlomku a procenta počítání úpravy se zlomky
	<ul style="list-style-type: none"> • procenta
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	<ul style="list-style-type: none"> • poměr • měřítko plánů a map
řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy s použitím procent
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	<ul style="list-style-type: none"> • jednočlen, mnohočlen • součet, rozdíl a součin mnohočlenů • hodnota výrazu • rozklad na součin • užití vzorců $(a + b)^2$ $(a - b)^2$ • $a^2 - b^2$ • úpravy lomených výrazů • úpravy vzorců
	<ul style="list-style-type: none"> • zápis slovních úloh s užitím lineárních rovnic
formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	<ul style="list-style-type: none"> • úrokování • soustavy rovnic o dvou neznámých
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	<ul style="list-style-type: none"> • řešení reálně zadaných slovních úloh z praxe
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	<ul style="list-style-type: none"> • zpracování dat do tabulek a grafů • čtení z grafů
porovnává soubory dat	<ul style="list-style-type: none"> • základy statistiky, aritmetický průměr
určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> • přímá a nepřímá úměrnost, • trojčlenka
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	<ul style="list-style-type: none"> • čtení z grafu funkcí • graf lineární funkce
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	
zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a	<ul style="list-style-type: none"> • zavedení matematické symboliky

jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	
charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> • příklady rovinných obrazců
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	<ul style="list-style-type: none"> • rýsování úhlů, ostrý, tupý, pravý, přímý úhel • přenášení úhlů • sčítání a dělení úhlů
odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	<ul style="list-style-type: none"> • čtverec a obdélník
	<ul style="list-style-type: none"> • trojúhelník, čtyřúhelník, vlastnosti trojúhelníků dle délek strana velikostí úhlů • výška a těžnice trojúhelníku
využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	<ul style="list-style-type: none"> • Thaletova věta
načrtne a sestrojí rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> • vzájemná poloha kružnic • složitější konstrukční úlohy
načrtne a sestrojí rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> • konstrukce trojúhelníků se znalostí velikostí stran a vnitřních úhlů
	<ul style="list-style-type: none"> • konstrukce čtyřúhelníků, vzájemná poloha přímek v rovině, vzájemná poloha přímky a kružnice
užívá argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	<ul style="list-style-type: none"> • věty o shodnosti trojúhelníků, • podobnost trojúhelníků
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	<ul style="list-style-type: none"> • osová a středová souměrnost • osa rovinných útvarů
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišení prostorových útvarů • vrchol, hrana, stěna, úhlopříčka
odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	<ul style="list-style-type: none"> • objem kvádru a krychle
	<ul style="list-style-type: none"> • povrch kvádru a krychle
načrtne a sestrojí síť základních těles	<ul style="list-style-type: none"> • síť těles
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	<ul style="list-style-type: none"> • volné rovnoběžné a pravoúhlé promítání

analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	<ul style="list-style-type: none"> • úlohy konstrukční a početní geometrie
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	<ul style="list-style-type: none"> • řešení početních hlavolamů a hříček
řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • vytváření modelů prostorových útvarů, náčrtky prostorových útvarů
orientuje se v Tabulkách pro základní školu	<ul style="list-style-type: none"> • práce s tabulkami pro základní školu
zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	<ul style="list-style-type: none"> • výpočty elementárních příkladů bez použití kalkulátoru

5. Člověk a příroda

1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obor vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimž je **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, tvoří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi. V praxi se toto propojování realizuje v tematicky integrovaných blocích. Využívají se metodiky k badatelské výuce.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování,
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi,
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby,
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů,
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí,
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí,
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy,
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

Přírodní vědy

Ve vyučovacím předmětu Přírodní vědy je integrováno průřezové téma Environmentální výchova. Jednotlivé tematické okruhy vybírá vyučující tak, aby učivo každého okruhu zařadil do výuky v každém školním roce alespoň 1x.

Environmentální výchova

Tematické okruhy:

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

V této vzdělávací oblasti pomáháme rozvíjet klíčové kompetence strategiemi, které žákovi umožní:

Kompetence k učení

- Osvojit si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých oborů,
- vyhledávat v zadání úloh relevantní údaje,
- prostřednictvím vhodně volených zadání poznat smysl osvojovaných postupů pro běžný život,
- vytvářet si komplexní pohled na přírodní vědy,
- v týmu i samostatně experimentovat a porovnávat dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- Chápat význam kontroly dosažených výsledků,
- uvědomit si, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení,
- hledat vlastní postup při řešení problémů,
- získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- Rozumět různým typům grafů a umět je sestavit,
- sestavovat znění vypočtených výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- spolupracovat při řešení složitějších zadání ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci komunikovat způsobem, který umožní kvalitní spolupráci, a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,

- stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu,
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížet na ně komplexně,
- poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích,
- pochopit výhody dodržování pravidel zdravého životního stylu.

Kompetence pracovní

- Naučit se bezpečně používat rýsovací a další potřeby a udržovat je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost,
- přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce.

Kompetence digitální

- Interpretovat s žáky informace za pomoci argumentů
- Kriticky posuzovat, spravovat a sdílet s žáky data různé povahy
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Informační systémy školy využívat s žáky při učení, poukazovat na výhody jejich používání
- Při práci v předmětech využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor
- Vzdělávat pomocí her, experimentů a diskusí
- Umožnit ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby
- Používat algoritmické postupy

2. Přírodní vědy – charakteristika vyučovacího předmětu

Při výuce Přírodních věd se navazuje na výše uvedené charakteristiky vzdělávací oblasti a dodržují se její cílová zaměření. Dále se uplatňují zmíněné výchovné a vzdělávací strategie konkretizované v následující kapitole. Programově se navazuje na výuku prvního stupně a již získané znalosti a dovednosti se dále rozvíjí.

Výuka je proto realizována v tematicky integrovaných blocích.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časová dotace předmětu **přírodní vědy** je celkem 20 hodiny týdně od 6. - 9. ročníku. V 6. - 8. ročníku je týdenní časová dotace v každém ročníku 5 hodin. V předmětu je integrováno učivo oborů Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis.

Oblast: Člověk a příroda	Předmět: Přírodní vědy	Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	<ul style="list-style-type: none"> molekuly, atomy, atomové jádro, elektron, neutron, proton elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech	<ul style="list-style-type: none"> chem. sloučeniny, vazba názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	<ul style="list-style-type: none"> periodická soustava prvků názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků skupiny a periody v PSP protonové číslo 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	<ul style="list-style-type: none"> Braunův pohyb, difúze 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Fyzika
určí společné a rozdílné vlastnosti látek	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti látek - hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, skupenství, barva, vzhled, bod varu, chování při zahřívání, vliv atmosféry 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	<ul style="list-style-type: none"> zkoumání a porovnávání společných a různých vlastností látek – délka, objem, hmotnost, teplota, čas, skupenství a částicová stavba látek 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Fyzika
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	<ul style="list-style-type: none"> tepelná a délková roztažnost 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Fyzika

využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> • hustota látek • měření hmotnosti a objemu • výpočty hmotnosti těles 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	<ul style="list-style-type: none"> • H - a P - věty, piktogramy • zásady bezpečné práce • mimořádné události - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	<ul style="list-style-type: none"> • hustota látek, rozpustnost, hořlavost, toxicita, první pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	<ul style="list-style-type: none"> • vodní, sněhové, pěnové a halové hasící přístroje, první pomoc, řešení krizových situací 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • druhy energetických zdrojů • jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna • ochrana lidí před radioaktivním zářením • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	<ul style="list-style-type: none"> • práce, energie • druhy energie – polohová, pohybová, vnitřní 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	<ul style="list-style-type: none"> • závislost mezi výkonem a prací 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	<ul style="list-style-type: none"> • přeměna energie - příklady využití • elektrická en. – výroba, přenos, výkon • jaderná energie – štěpná reakce, jaderný reaktor a elektrárna, ochrana života 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	<ul style="list-style-type: none"> • rozdíl v pojmech teplota a teplo • tepelná výměna v závislosti na hmotnosti a druhu látky • změny skupenství látek 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
zhodnotí postavení Země ve Vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<ul style="list-style-type: none"> • Vesmír, Slunce, sluneční soustava, planety, hvězdy, galaxie, tvar, velikost, pohyby Země 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	<ul style="list-style-type: none"> • sluneční soustava - její hlavní složky • měsíční fáze • pohyb vesmírných těles- Keplerovi zákony 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika

odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> planeta, hvězda, družice, jejich složení hvězdy - složení, život 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Fyzika
objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	<ul style="list-style-type: none"> přehled jednotlivých sfér vznik a stavba Země názory na vznik života 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
prokáže na konkrétních příkladech tvar Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů.	<ul style="list-style-type: none"> pohyb Země a jeho důsledky, roční období, časová pásma 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
orientuje se v základech magnetizmu a magnetického pole.	<ul style="list-style-type: none"> základní vlastnosti magnetického pole, póly, siločáry pozorování magnetického pole Země 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu.	<ul style="list-style-type: none"> krajinná sféra a prvky přírodní sféry, hospodářská a společenská sféra jednotlivé složky přírody systém přír. sféry na planetární úrovni: geografické pásy, pásma, výškové stupně 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	<ul style="list-style-type: none"> vnější a vnitřní geologické procesy vznik hor a pohoří 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
porovná působení vnitřních a vnějších procesů přírodní sféry a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.	<ul style="list-style-type: none"> přírodní oblasti a podnebná pásma, základní podmínky života na Zemi systém přírodní sféry na regionální úrovni –přírodní oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	<ul style="list-style-type: none"> rozdělení hlavních půdních typů význam půdy pro výživu rostlin složení základních půdních typů jejich hospodářský význam pro společnost rekultivace nebezpečí devastace 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozlišuje směsi a chemické látky	<ul style="list-style-type: none"> různorodé, stejnorodé, roztoky 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	<ul style="list-style-type: none"> rozpuštěnost - vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku, velikost částic 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie

navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	<ul style="list-style-type: none"> • filtrace, sedimentace, destilace, krystalizace, sublimace 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	<ul style="list-style-type: none"> • trojčlenka, výpočet procent • koncentrace roztoku • hmotnostní zlomek • koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	<ul style="list-style-type: none"> • druhy určovacích pomůcek • práce s atlasem nerostů • vznik, vlastnosti nerostů • třídění hornin a nerostů • praktický význam a využití zástupců • principy krystalografie 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	<ul style="list-style-type: none"> • geologický vývoj • stavba území ČR 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	<ul style="list-style-type: none"> • podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka • mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	<ul style="list-style-type: none"> • pitná voda, destilovaná, odpadní • výroba pitné vody • použití vody v průmyslu 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	<ul style="list-style-type: none"> • čistička odpadních vod, průmysl • složení vzduchu, čistota ovzduší, ozónová vrstva 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	<ul style="list-style-type: none"> • chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie

rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	<ul style="list-style-type: none"> vzájemné vztahy mezi organismy, organismy a prostředím populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy základní ekologické pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	<ul style="list-style-type: none"> potravní řetězec 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	<ul style="list-style-type: none"> rovnováha v ekosystémech typy soužití organismů - symbióza 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	<ul style="list-style-type: none"> ochrana životního prostředí globální problémy, chráněná území 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin.	<ul style="list-style-type: none"> typy krajin, ekosystémy, globální a ekologické problémy v Evropě a v ČR 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů).	<ul style="list-style-type: none"> ochrana životního prostředí – rozvoj, principy, zásady chráněná krajinná území a národní parky globální ekologické a environmentální problémy, trvale udržitelný rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.		
organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	<ul style="list-style-type: none"> geografické a topografické a kartografické pojmy, druhy map topografické útvary – důležité body, liniové a plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, ohnisko kart. produkty – plán, mapa, symboly, značky, vysvětlivky 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.		
přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině.	<ul style="list-style-type: none"> statistická data, tabulky, zdroje dat, teplotní výkyvy, podnebí, počasí informační geografická média 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu.	<ul style="list-style-type: none"> glóbus, určování zeměpisné polohy, vztahy mezi státy 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis

ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	<ul style="list-style-type: none"> • pozorování v terénu, určování světových stran, azimutu • orientační body, jevy, pomůcky a přístroje 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis • realizace vhodná na ozdravných pobytech
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	<ul style="list-style-type: none"> • odhad vzdáleností a výšek v terénu, situační plány, náčrtky krajiny, pochodové osy • hodnocení přírodních jevů a ukazatelů 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis • realizace vhodná na ozdravných pobytech
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.	<ul style="list-style-type: none"> • zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis • realizace vhodná na ozdravných pobytech
aplikuje praktické metody poznávání přírody	<ul style="list-style-type: none"> • pozorování lupou a mikroskopem • práce s určovacími klíči a atlasy • herbářování 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	<ul style="list-style-type: none"> • praktické pozorování přírody 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis • realizace vhodná na ozdravných pobytech
významní biologové, fyzici, chemici, zeměpisci a jejich objevy	<ul style="list-style-type: none"> • životopisy významných vědců 	
rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	<ul style="list-style-type: none"> • reaktanty, produkty, chemická rovnováha, zákon o zachování hmotnosti, látkové množství • klasifikace chem. reakcí, slučování, neutralizace, reakce • vliv teploty, katalýzy, plošného obsahu 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	<ul style="list-style-type: none"> • chemické rovnice, názvosloví, prvky, molární hmotnost 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	<ul style="list-style-type: none"> • základy bezpečnosti práce, vlastnosti látek • výroba el. proudu chem. cestou 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie

porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • oxidy – názvosloví, vlastnosti, použití • kyseliny, hydroxidy – vzorce, názvosloví, vlastnosti • soli kyslíkaté a nekyslíkaté, vlastnosti, použití, oxid. číslo, názvosloví • kyselé deště 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	<ul style="list-style-type: none"> • absorpce oxidu síry a dusíku ve vzdušné vlhkosti, odstraňování nežádoucích plynů z průmyslu, tuhá paliva, kapalná paliva, plynná paliva 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	<ul style="list-style-type: none"> • pH, úprava pitné vody 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Chemie
využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> • hydrostatický, atmosférický tlak, souvislost s hloubkou a hustotou kapaliny • procesy v atmosféře • Pascalův zákon, hydraulická zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	<ul style="list-style-type: none"> • Archimédův zákon • hydrostatická vztahová síla, potápění, vznášení se a plavání těles 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozhodně, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	<ul style="list-style-type: none"> • pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný • pohyb přímočarý a křivočarý 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	<ul style="list-style-type: none"> • úlohy o rovnoměrném pohybu 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
změří velikost působící síly	<ul style="list-style-type: none"> • vzájemné silové působení dvou těles • vztah pohybu a síly • měření síly 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	<ul style="list-style-type: none"> • druhy sil • síla jako orientovaná úsečka • výslednice sil • skládání sil • tlaková síla, tlak v závislosti na ploše • třecí síla v praxi, smykové tření 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	<ul style="list-style-type: none"> • Newtonovy zákony • úměrnost mezi gravitací a hmotností 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika

aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> zkoumání otáčivých účinků síly na páku, kladka 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismu	<ul style="list-style-type: none"> vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam význam a zásady třídění organismů práce s atlasy rostlin a živočichů přehled základního dělení rostlin a živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek		
popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel	<ul style="list-style-type: none"> stavba rostlinné, živočišné, houbové a bakteriální buňky základní struktura života - buňka, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů		
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	<ul style="list-style-type: none"> výskyt význam a praktické využití virů a bakterií 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	<ul style="list-style-type: none"> virová infekce šíření virů a bakterií 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	<ul style="list-style-type: none"> alkany, alkeny, alkiny uhlovodíky 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	<ul style="list-style-type: none"> uhlí, ropa, zemní plyn průmyslově vyráběná paliva 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	<ul style="list-style-type: none"> alkoholy, fenoly, kyseliny, aldehydy, ketony, chlorderiváty, DDT, PCB 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.	<ul style="list-style-type: none"> chlorofyl, oxid uhličitý, cukr, řepka olejka, glukosa 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu	<ul style="list-style-type: none"> teplo, světlo, oxid uhličitý, voda 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů, zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje	<ul style="list-style-type: none"> vejce, zvířata a jejich tuk, cukrová řepa a významné plodiny pro lidský organismus chem. průmysl, rizika, recyklace, koroze 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie

orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	<ul style="list-style-type: none"> potravinařství, lékařství, hutnictví, elektrotechnika hnojiva, cement, sádra, vápno, keramika, plasty a synt. vlákna, detergenty, pesticidy, insekticidy 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
Orientuje se v Tabulkách pro základní školu	<ul style="list-style-type: none"> práce s tabulkami pro základní školu 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Chemie
rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	<ul style="list-style-type: none"> práce s atlasem hub rozdělení hub - stavba, výskyt, význam, zásady sběru první pomoc při otravě houbami 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uveďte základní charakteristiku hub bez plodnic	<ul style="list-style-type: none"> pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	<ul style="list-style-type: none"> lišejníky, stavba, symbióza, výskyt 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	<ul style="list-style-type: none"> uspořádání stavby rostlinného těla – kořen, stonek, list, květ, semeno, plod 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uveďte praktické příklady jejich funkce a vztahů v rostlině jako celku	<ul style="list-style-type: none"> význam jednotlivých částí těla rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	<ul style="list-style-type: none"> základní principy fotosyntézy, dýchání a růst rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	<ul style="list-style-type: none"> poznává a zařazuje zástupce běžných druhů jednotlivých tříd rostlin ochrana, poznávání, význam 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	<ul style="list-style-type: none"> adaptace rostlin, vliv prostředí na utváření organismů 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	<ul style="list-style-type: none"> stavba těla, funkce jednotlivých částí těla živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy,	<ul style="list-style-type: none"> poznávání a zařazování zástupců běžných druhů jednotlivých tříd živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Přírodopis

zařazuje je do hlavních taxonomických skupin		oboru Přírodopis
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • adaptace živočichů • vliv prostředí na utváření organismů 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
aplikuje předlékařskou první pomoc	<ul style="list-style-type: none"> • zásady poskytování první pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
aplikuje praktické metody poznávání přírody	<ul style="list-style-type: none"> • praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů • základní metody pozorování přírody, nástroje pro pozorování, záznamy 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce		
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	<ul style="list-style-type: none"> • projevy chování živočichů • péče o vybrané živočichy • chov domestikovaných živočichů • zásady bezpečného chování • člověka vůči živočichům 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	<ul style="list-style-type: none"> • adaptace organismů na změny prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	<ul style="list-style-type: none"> • dědičnost a základy genetiky – Mendelovy zákony 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	<ul style="list-style-type: none"> • pohlavní soustava rostlin a živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	<ul style="list-style-type: none"> • vliv prostředí na utváření organismu • gen křížení 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis

určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • anatomie a fyziologie • orgány a orgánové soustavy 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení se základními vývojovými stupni 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	<ul style="list-style-type: none"> • rozmnožování člověka • vývoj prenatální a postprenatální 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu, dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
Optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života	<ul style="list-style-type: none"> • základní přehled běžných nemocí, příznaky těchto nemocí • epidemie • životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka • zásady bezpečného užívání léčiv 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví, dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví a zdraví druhých, vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla	<ul style="list-style-type: none"> • zásady poskytování první pomoci, vybavení lékárny 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Přírodopis
projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při	<ul style="list-style-type: none"> • situace ohrožení, první pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího

mimořádných událostech, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc		oboru Přírodopis
rozpozná světelné zdroje a popíše základní chování světelného paprsku	<ul style="list-style-type: none"> • zrcadlo, vlastnosti světla, světelné vjemy, • světelné zdroje přirozené a umělé • působení viditelného světla dopadajícího na čidlo 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti zvuku – rychlost v závislosti na prostředí, odraz, ozvěna, pohlcování; výška tónu • zvuk, zdroje zvuku • projevy zvuku dopadající na zvuková čidla 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • zdroje hluku v běžném životě 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	<ul style="list-style-type: none"> • základní části elektrického obvodu • stejnosměrný proud • užití základních schematických značek 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> • vodič, izolant 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	<ul style="list-style-type: none"> • zkoumání pohybu různých těles ve svém okolí • druhy pohybů • relativita pojmů klid a pohyb • relativní rychlost 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> • rovnováha sil na páce • výpočty momentu síly 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	<ul style="list-style-type: none"> • stejnosměrný a střídavý elektrický proud • elektrické napětí a proud • ampérmetr, voltmetr 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti polovodiče • elektrický odpor • tepelné účinky 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> • Ohmův zákon 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti elektromagnetu • el. a mag. síla • elektromotor • transformátor 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika

pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní.	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost při práci s elektřinou 	
změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	<ul style="list-style-type: none"> • podmínky vzniku indukovaného elektrického proudu • výrobě elektrické energie 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
zapojí správně polovodičovou diodu	<ul style="list-style-type: none"> • zapojení polovodičové diody 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	<ul style="list-style-type: none"> • zdroje světla • odraz a lom světla • stín, zatmění Slunce a Měsíce 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	<ul style="list-style-type: none"> • rychlost světla v různých prostředích, ve vakuu • zobrazení odrazem (rovinné, duté, vypouklé zrcadlo) • zobrazení lomem, spojkou a rozptylkou • rozklad bílého světla hranolem 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Fyzika
rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa.		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny.	<ul style="list-style-type: none"> • světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria, přírodní a socioekonomické poměry – vazby a souvislosti (přírodní, podnebné, sídelní, jazykové, náboženské a kulturní oblasti) 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států.		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich.	<ul style="list-style-type: none"> • modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy a možnosti jejich řešení 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa.	<ul style="list-style-type: none"> • společenské, politické a hospodářské problémy zemí a kontinentů, populace na jednotlivých kontinentech, migrace obyvatel • obecná charakteristika obyvatelstva světa 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.	<ul style="list-style-type: none"> • populace, geografické, demografické, hospodářské charakteristiky, funkce sídel 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis

	<ul style="list-style-type: none"> • sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace • sídelní poměry současného světa – společenské, politické a hospodářské souvislosti • státy, správní oblasti, kraje, města, aglomerace 	
zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje.	<ul style="list-style-type: none"> • hospodářská odvětví, MMF, nerostné suroviny, globalizace, sektorové a odvětvové struktury, ložiska nerostných surovin, přírodní podnebí 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit.		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.	<ul style="list-style-type: none"> • národní a mnohonárodnostní střety, politické a hospodářské uskupení, konfliktní ohniska 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech.	<ul style="list-style-type: none"> • politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení států • geopolitické procesy • hlavní světová konfliktní ohniska 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy.	<ul style="list-style-type: none"> • poloha, vymezení, vztahy • přírodní a socioekonomické charakteristiky – specifika regionu, další rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům.		<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu.	<ul style="list-style-type: none"> • poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje • geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry • sektorová, odvětvová struktura hospodářství, rozmístění • transformační procesy – územní projevy a dopady 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit.	<ul style="list-style-type: none"> • regiony ČR, územní členění, Ústecký kraj 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis
uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a národních institucích, organizacích a integracích států.	<ul style="list-style-type: none"> • členství ČR ve světových organizacích • hospodářské a politické postavení ČR • mezinárodní dělba práce a obchod 	<ul style="list-style-type: none"> • ze vzdělávacího oboru Zeměpis

ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	<ul style="list-style-type: none"> pozorování v terénu, určování světových stran, azimutu 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	<ul style="list-style-type: none"> odhad vzdáleností a výšek v terénu, situační plány 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	<ul style="list-style-type: none"> ochrana člověka při živelných pohromách, chování a jednání v nebezpečí života 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.	<ul style="list-style-type: none"> významné globální problémy v Evropě a ve světě 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů	<ul style="list-style-type: none"> ochrana člověka při ohrožení – živelní pohromy, mimořádné události (opatření, chování, jednání) 	<ul style="list-style-type: none"> ze vzdělávacího oboru Zeměpis

6. Informatika

1. Charakteristika vzdělávací oblasti:

Oblast je zařazena ve 3. až 9. ročníku ZŠ do předmětu Kompetence. Obsah vede žáky k dosažení cílů daných rámcově vzdělávacím programem pro tuto oblast. Vzdělávací oblast Informatika umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informatika umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informatika a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Oblast zahrnuje vyučovací předmět:

- Kompetence (3. - 5. ročník)
- Kompetence (6. - 9. ročník)

V předmětu Kompetence pomáháme rozvíjet klíčové kompetence strategiemi, které žákovi umožní:

Kompetence k učení

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- učení se v souladu se svým učebním stylem
- bezpečné vyhledávání informací z různých zdrojů
- schopnost samostatně si organizovat své učení

Kompetence k řešení problémů

- Chápat význam kontroly dosažených výsledků,
- hledat vlastní postup při řešení problémů,
- získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.
- pracovat v týmu, organizovat kooperativní postupy a chápat hierarchii skupiny
- přicházet s vlastními návrhy na řešení problémů
- řešení, které je k dispozici posuzují podle různých hledisek
- přijímání zodpovědnosti za kroky, které v řešení učiní.

Kompetence komunikativní

- rozumět různým typům grafů a umět je sestavit,
- dokázat efektivně a bezpečně využívat moderních technologií,
- spolupracovat při řešení složitějších zadání v týmu,
- při společné práci komunikovat způsobem, který umožní kvalitní spolupráci, a tak i dosažení společného cíle,
- umět prezentovat závěry své práce,
- naučit se obhájit svůj vlastní názor před názory ostatních.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,
- stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je,
- uplatňovat sebereflexi,
- ovládat sám sebe,
- respektovat druhé,
- znát výhody a nevýhody spolupráce.

Kompetence občanské

- Zaujímání odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích,
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW,

- být součástí skupiny,
- řešení náročných komunikačních situací.

Kompetence pracovní

- přistupovat kriticky k výsledkům, které žák dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce,
- šetrně pracovat s výpočetní technikou,
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů,
- tvořivě využívat softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce,
- aplikovat dovednost psaní deseti prsty do všech výukových předmětů,
- efektivně využívat stanovený čas – umět si rozvrhnout práci,
- věnovat se hlouběji svému zájmu,
- porozumět hodnotě a smyslu práce pro společnost i sebe sama,
- příprava na vstup do pracovního života.

Kompetence digitální

- Rozvíjet u žáků informatické myšlení pomocí nejrůznějších úloh
- Při výuce používat aktivní činnosti, a to jak při práci s IT technikou či bez ní
- Vzdělávat pomocí her, experimentů a diskusí
- Používat různé kódy při kódování informací
- Interpretovat se žáky informace za pomoci argumentů
- Umožnit ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby;
- Používat algoritmické postupy
- Kriticky posuzovat, spravovat a sdílet se žáky data různé povahy
- Vytvářet digitální obsah různých formátů
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro prezentaci)
- Soustavně poukazovat na bezpečné zacházení s technologiemi
- Klást důraz na prevenci rizikového chování v kyberprostoru
- Předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat,
- Předcházet situacím s negativním dopadem na žákovo tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- Neustále poukazovat při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí na etické jednání

3.6.2 Charakteristika předmětu Kompetence

Kompetence

Předmět naplňuje z velké části strategie rozvoje klíčových kompetencí v koncepci školy. Obsah tedy těží z popisu klíčových kompetencí v jednotlivých Mapách učebního pokroku KK, s nimiž škola pracuje (MUP KK k řešení problému, učení, interpersonální, intrapersonální, občanská, pracovní), ale může je i výrazně překračovat v závislosti na zájmech konkrétních žáků.

Cílem je poskytnout žákům prostor k vlastnímu rozvoji v oblasti znalostí, dovedností i osobnostním rozvoji. Pedagog doprovází žáky s nabídkou programů, které reagují na aktuální individuální potřeby žáků a úroveň naplňování jejich klíčových kompetencí. Tyto programy se zaměřují především na rozvoj znalostí a dovedností žáků nad rámec běžné výuky (programy rozvojové), podporu žáků ve vzdělávacích oblastech a tématech, kde mají specifické individuální potřeby (programy podpůrné) a osobnostní rozvoj (programy harmonizující).

Organizačně je vhodné propojovat výuku předmětu mezipředmětově, zejména při realizaci rozšiřujících programů. S výjimkou těchto programů má pedagog při výuce více facilitační a konzultační roli. K hodnocení (včetně sebehodnocení i vrstevnického hodnocení) jsou využívány Mapy učebního pokroku a žákovská portfolia.

3. - 5. ročník

Aktivity žáků směřují k rozvoji klíčových kompetencí a naplňování úrovně Map učebního pokroku KK pro dané vzdělávací období. Tyto aktivity vycházejí z individuálních potřeb a zájmů jednotlivých žáků. Cílem je žákovské porozumění KK a proaktivní samostatný přístup v stanovování si vlastních cílů, jejich realizaci i hodnocení.

6. - 7. ročník

Aktivity žáků směřují k rozvoji klíčových kompetencí a naplňování úrovně Map učebního pokroku KK pro dané vzdělávací období. Tyto aktivity vycházejí z individuálních potřeb a zájmů jednotlivých žáků. Cílem je žákovské porozumění KK a proaktivní samostatný přístup v stanovování si vlastních cílů, jejich realizaci i hodnocení.

8. - 9. ročník

Aktivity žáků směřují k rozvoji klíčových kompetencí a naplňování úrovně Map učebního pokroku KK pro dané vzdělávací období. Tyto aktivity vycházejí z individuálních potřeb a zájmů jednotlivých žáků. Cílem je proaktivní samostatný přístup v stanovování si vlastních cílů, jejich realizaci i hodnocení a tvorba osobnostního profesního portfolia každého žáka.

<p>Oblast:</p> <p>Informatika</p>	<p>Předmět:</p> <p>Kompetence</p> <p>Období:</p> <p>3. - 5.</p>
<p>Očekávané výstupy</p> <p><i>DATA, INFORMACE, MODELOVÁNÍ</i></p> <p>Žák:</p>	<p>Učivo</p>
<p>využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • základní pojmy informační činnosti - informace, informační zdroje, informační instituce • struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení

respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady	<ul style="list-style-type: none"> operační systémy a jejich základní funkce seznámení s formáty souborů (doc, gif) multimediální využití počítače jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	
při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	<ul style="list-style-type: none"> společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací) základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování) metody a nástroje vyhledávání informací formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	
<i>ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ</i>	<ul style="list-style-type: none"> základní funkce textového a grafického editoru
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	
Ovládání klávesnice desetiprstovou hmatovou metodou	<ul style="list-style-type: none"> procvičování a zdokonalování psaní desetiprstovou metodou
proces učení a sebepoznání	<ul style="list-style-type: none"> učení se v souladu se svým učebním stylem - poznání různých učebních stylů a hledání vlastního
<i>INFORMAČNÍ SYSTÉMY</i> práce s informacemi	<ul style="list-style-type: none"> bezpečné vyhledávání informací z různých zdrojů - dokázat najít informace, které potřebuji
organizace a plánování učení	<ul style="list-style-type: none"> schopnost samostatně si organizovat své učení - stanovovat si v učebních plánech své cíle
hledání řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> přicházet s vlastními návrhy na řešení problémů - umět nalézt více řešení 1 problému úpravami těch stávajících
pracování řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> řešení, které je k dispozici posuzují podle různých hledisek - zdůvodním proč je dané řešení nejvhodnější
aplikace řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> přijímání zodpovědnosti za kroky, které v řešení učiní - umět přiznat chybu.
kompetence sociální a personální - sebepoznání	<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat sebereflexi,
kompetence sociální a personální - seberegulace	<ul style="list-style-type: none"> ovládat sám sebe,
kompetence sociální a personální - já a druzí	<ul style="list-style-type: none"> respektovat druhé
kompetence sociální a personální - já a skupina	<ul style="list-style-type: none"> být součástí skupiny, řešení náročných komunikačních situací.

Oblast: Informatika	Předmět: Kompetence	Období: 6. - 9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky

<i>DATA, INFORMACE, MODELOVÁNÍ</i> Žák:		
ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	<ul style="list-style-type: none"> • vývojové trendy informačních technologií • hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování • internet 	
<i>ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ</i> ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací	<ul style="list-style-type: none"> • počítačová grafika, multimédia, rastrové, vektorové a multimediální programy • tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce • prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia) • ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika • shrnutí učiva - projektová činnost • praktické používání typografických norem • úprava a tvorba tabulek ve Wordu a v Excelu • využívání editačních funkcí textového editoru WORD • formátování dokumentů; • samostatné stylizování standardních písemností • komprimace souborů • používání klávesových zkratk • přípony souborů; převod doc. na pdf.; • porovnání dvou dokumentů, používání „komentářů“ 	ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem		uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví		pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji		používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě		zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě
ovládání klávesnice desetiprstovou hmatovou metodou	<ul style="list-style-type: none"> • procvičování a zdokonalování psaní desetiprstovou metodou 	zvyšuje počty úhozů , snižuje chybovost v psaném textu
proces učení a sebepoznání	<ul style="list-style-type: none"> • učení se v souladu se svým učebním stylem - znát výhody a nevýhody vlastního učebního stylu 	
<i>INFORMAČNÍ SYSTÉMY</i> práce s informacemi	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečné vyhledávání informací z různých zdrojů - vyhledávání informací s ohledem na jejich pravdivost, kvalitu obsahu, potřebnost a čas. 	
organizace a plánování učení	<ul style="list-style-type: none"> • schopnost samostatně si organizovat své učení - dlouhodobé cíle učení (podle nich volit své strategie a cíle) 	
hledání řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> • přicházet s vlastními návrhy na řešení problémů - umět nalézt více 	

	řešení 1 problému úpravami těch stávajících	
pracování řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> řešení, které je k dispozici posuzují podle různých hledisek - u složitějšího problému nabídnout větší množství řešení 	
aplikace řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> přijímání zodpovědnosti za kroky, které v řešení učiní - umět přiznat chybu, snažit se z chyb poučit. 	
kompetence pracovní - příprava na vstup do pracovního života	<ul style="list-style-type: none"> věnovat se hlouběji svému zájmu, porozumět hodnotě a smyslu práce pro společnost i sebe sama, příprava na vstup do pracovního života. 	
kompetence pracovní - řízení pracovního života	zájmy souvisejí s tím, čemu se chce v životě věnovat	
kompetence pracovní - mistrovství	uvědomovat si hodnotu svého zájmu pro společnost	
kompetence řešení problému	porovnávání různých možností řešení problému	
kompetence občanská - společenská soudržnost	zapojování do aktivit kolem svého bydliště	

7.

8. Člověk a svět práce

1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Praktická činnost, která je zastoupena ve zvýšené míře v mnoha pracovních činnostech ve vyučování, umožňuje nejen získat jistou zručnost, ale i představu o ceně lidské práce a vede i k větší úctě k produktům pracovní činnosti lidí. Naučí je více chápat procesy ve světě, v přírodě i ve společnosti.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Předmět projektová výuka se vyučuje od 1. do 9. třídy s časovou dotací 2 hodiny týdně. Od 1. do 5. třídy je časová týdenní dotace v každém ročníku tvořena 1 hodinou z oblasti člověk a svět práce a 1 disponibilní hodinou. V 6. ročníku je časová dotace 2 hodiny týdně tvořena disponibilními hodinami. V 7. - 9. ročníku je časová dotace 2 hodin týdně tvořena 1 disponibilní hodinou a 1 hodinou z oblasti člověk a svět práce.

Stejně jako v ostatních předmětech tak i v pracovním vyučování se důsledně sleduje vývoj žáka a určitá pracovní činnost je cíleným pedagogickým záměrem.

Vzdělávací oblast je vyučována v předmětech:

- Projektová výuka (1. – 5. ročník)
- Projektová výuka (6. – 9. ročník)

Ve vyučovacím předmětu Projektová výuka je integrováno v 6. - 9. ročníku průřezové téma Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy:

Rozvoj schopnosti poznávání
Sebepoznání a sebepojetí
Seberegulace a sebeorganizace
Psychohygiena
Kreativita
Poznávání lidí
Mezilidské vztahy
Komunikace
Kooperační a kompetice
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

Jednotlivá témata vybírá vyučující tak, aby každý tematický okruh zařadil alespoň 1 x v každém školním roce.

Žáci jsou vedeni k samostatné realizaci individuálních projektů. Akcentem na individuální zájem každého žáka je zvyšování motivace pro uplatňování získaných poznatků v praxi. Zaměřujeme se zde také na kariérové poradenství.

V Člověku a světě práce jsou pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí využívány zejména tyto strategie:

Kompetence k učení

- Praktické osvojování práce podle návodu,
- vedení žáků k plánování činností při práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů,
- předkládání dostatečného množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení,
- poznávání výhod pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech,
- poznávání vlastností materiálů a surovin a jejich použitelnost.

Kompetence k řešení problémů

- Uvědomění si potřeby praktického ověřování řešení problémů,
- aplikace řešení při obdobných zadáních a hledání nových způsobů využití dovedností při práci s technickými materiály a přípravě pokrmů,

- předkládání dostatečného množství příkladů nutnosti být schopen prakticky používat osvojené poznatky pro uplatnění na trhu práce,
- otevření prostoru pro zodpovědné rozhodování o vlastní profesní orientaci,
- seznamování žáků s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace.

Kompetence komunikativní

- Vedení k účinné komunikaci při práci s technickými materiály,
- seznamování s přesným významem pojmů se vztahem k práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů,
- výklad pojmů souvisejících s volbou povolání,
- předkládání dostatečného množství příležitostí pro vlastní prezentaci žáků.

Kompetence sociální a personální

- Spolupráce ve dvojici a v malé skupině,
- přiřazování různých rolí v pracovní skupině a jejich prožívání,
- zážitek uvědomění si potřeby ohleduplnosti na pracovišti.

Kompetence občanské

- Otevírání prostoru pro pochopení různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu,
- umožnění tvořivého přístupu žáků k plnění zadaných témat.

Kompetence pracovní

- Vedení k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů a materiálů,
- vedení ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě,
- předkládání srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k témuž cíli,
- vyhledávání možných rizik při různých činnostech a hledání cest k jejich minimalizaci,
- seznamování s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci,
- vytváření prostoru pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci.

Kompetence digitální

- Rozvíjet u žáků informatické myšlení pomocí nejrůznějších úloh
- Vzdělávat pomocí her, experimentů a diskusí
- Vést žáky k týmové práci při řešení problémů
- Při práci v předmětech využívat různý kancelářský software (textový editor, tabulkový procesor, program pro prezentaci)
- Předcházet situacím s negativním dopadem na žákovo tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních

- Umožnit ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby

3.7.2 Charakteristika předmětu Projektová výuka

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Projektová výuka	1. - 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti materiálů, jejich využití v praxi 	1. - 3.
pracuje podle slovního návodu a předlohy.	<ul style="list-style-type: none"> jednoduché pracovní postupy organizace práce 	1. - 3.
využívá při práci s tradičním materiálem prvky lidových tradic	<ul style="list-style-type: none"> tradiční výrobky v návaznosti na průběh roku (vánoční jarmark, masopust, Velikonoce) 	1. – 3.
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.	<ul style="list-style-type: none"> konstruktivní stavebnice 	1. – 3.
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	<ul style="list-style-type: none"> práce s návodem, předlohou či náčrtem 	1. - 3.
	<ul style="list-style-type: none"> stavební činnosti 	3.
provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování.	<ul style="list-style-type: none"> práce s tabulkou 	3.
pečuje o nenáročné rostliny.	<ul style="list-style-type: none"> péče o nenáročné rostliny 	1. - 3.
připraví tabuli pro jednoduché stolování.	<ul style="list-style-type: none"> zásady pro přípravu tabule 	1. - 3
chová se vhodně při stolování.	<ul style="list-style-type: none"> pravidla stolování 	1. - 3.

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Projektová výuka
---------------------------------------	-------------------------------------

	Období: 4. - 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu.	<ul style="list-style-type: none"> práce s daným materiálem, vlastnosti materiálu
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s lidovými tradicemi
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	<ul style="list-style-type: none"> druhy pomůcek, nástrojů, náčiní ke zpracování různých materiálů
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce.	<ul style="list-style-type: none"> bezpečnost a uspořádání práce
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž.	<ul style="list-style-type: none"> práce se stavebnicí, použití logiky
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	<ul style="list-style-type: none"> využití návodu při postupech práce
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu.	<ul style="list-style-type: none"> pracovní hygiena, první pomoc při zranění
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování; podle aktuálních možností školy je možno zařadit též seznámení se základy chovatelství	<ul style="list-style-type: none"> práce s rostlinami - pokusy, pozorování podle aktuálních možností školy je možno zařadit též práce na poli nebo zahradě, popř. péči o zvířata na statku (biofarma)
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny.	<ul style="list-style-type: none"> péče o rostliny
volí podle druhu pěstitelských činností správně pomůcky, nástroje a náčiní.	<ul style="list-style-type: none"> využití náradí při práci s rostlinami
orientuje se v základním vybavení kuchyně.	<ul style="list-style-type: none"> vybavení kuchyně, el. spotřebiče, kuchyňské náčiní
připraví samostatně jednoduchý pokrm.	<ul style="list-style-type: none"> příprava jednoduchých pokrmů teplé kuchyně
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.	<ul style="list-style-type: none"> základy společenského chování, pravidla stolování
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni.	<ul style="list-style-type: none"> pracovní hygiena v prostorách kuchyně, bezpečnost práce, první pomoc při úrazu

2. stupeň – zvolené tematické okruhy:

- **Svět práce** - povinný pro 8. a 9. ročník
- **Příprava pokrmů** - volitelný dle aktuálních podmínek a pedagogických záměrů školy. Pokud se bude daný tematický okruh realizovat, je realizován v plném rozsahu.
- **Práce s technickými materiály** - volitelný dle aktuálních podmínek a pedagogických záměrů školy. Pokud se bude daný tematický okruh realizovat, je realizován v plném rozsahu.
- **Design a konstruování** - volitelný dle aktuálních podmínek a pedagogických záměrů školy. Pokud se bude daný tematický okruh realizovat, je realizován v plném rozsahu.
- **Pěstitelské práce, chovatelství** - volitelný dle aktuálních podmínek a pedagogických záměrů školy. Pokud se bude daný tematický okruh realizovat, je realizován v plném rozsahu.

V 6. – 9. ročníku je předmět Projektová výuka zařazen jako **samostatný předmět**, zahrnující témata **Svět práce a Příprava pokrmů** nebo **Práce s technickými materiály** nebo **Design a konstruování** nebo **Pěstitelské práce**. Spojení těchto témat umožní žákům při praktických činnostech zhodnotit své možnosti uplatnění, svou profesní orientaci. Vytváří se tím prostor pro porovnání možností, schopností a přání jednotlivých žáků. Pracovníci některých profesí seznámí žáky se svou prací přímo ve výuce. Učivo bude propojeno s exkurzemi ve vybraných výrobních podnicích. Žáci se seznámí se skutečnými pracovními podmínkami a mohou porovnat své představy s konkrétními situacemi. Součástí výuky bude návštěva institucí (Úřad práce, Živnostenský úřad apod.), které se věnují trhu práce. Žáci získají také potřebné znalosti a dovednosti v oblasti pracovně-právní.

Oblast: Člověk a svět práce	Předmět:: Projektová výuka Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo
sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	<ul style="list-style-type: none">• stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž, demontáž• návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program
navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu	
provádí montáž, demontáž, údržbu jednoduchých předmětů a zařízení	
dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	

provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity) pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace a postupy organizace práce,
řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí	
organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	
užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku	
dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	
volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	<ul style="list-style-type: none"> základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty
pěstuje a využívá květiny pro výzdobu	
používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu	
prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	
dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	
používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	<ul style="list-style-type: none"> kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů úprava stolu stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole
připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	
dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	

orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	<ul style="list-style-type: none"> • trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce • volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb • možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby • zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů • podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání
posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	
využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	

9. Umění a kultura

1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast je do výuky zařazena na obou stupních ZŠ. Oblast si klade za cíl vést žáky k ochraně a hledání krásy v sobě i kolem sebe. Směřuje k chápání tradic, kritickému přístupu ke skutečnosti, nabízí osobní postoje a osobní objevování. Sleduje smysl a podstatu tvůrčí činnosti. Ukazuje na podstatu tvorby: dozvědět se něco o sobě, překonat sama sebe, přiblížit se tomu, co nás přesahuje.

Postupy umělecké tvorby jsou blízké projektovým pracovním postupům, tedy tvořivé činnosti (příprava, zrání, inspirace, vypracování, sebereflexe, korekce). Jde o cestu k objevování projevů autonomie, tělesné i duševní pohody, vnímání prožitku.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které v předmětu oblasti směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební, výtvarné a dramatické a aby s nimi dovedli zacházet,
- ukázat žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit,

- předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali,
- ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem,
- poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.

Kompetence sociální a personální

- Vysvětlit a vybudovat zásady chování na kulturních akcích,
- ukázat dětem potřebu spolupráce v týmu, důležitost úkolů (rolí), které v týmu plní,
- předvést dětem na příkladech z dramatické, výtvarné a hudební výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování,
- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

- Vysvětlit žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví,
- budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost,
- vést žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění a sportovních aktivit.

Kompetence pracovní

- Vysvětlit žákům, jak správně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat,
- objasnit žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby,

Kompetence digitální

- Umožnit ovládat a využívat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Hudební výchova
- Výtvarná výchova

2. Hudební výchova – charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět hudební výchova je vyučován od 1. - 9. ročníku. Časová dotace je ve všech ročnících 1 hodina týdně z oblasti umění a kultura.

Prvořadým cílem hudební výchovy je dovést žáky k radostnému prožívání hudby, ke schopnosti objevovat krásu hudebního projevu, k zájmu o hudbu i mimo školu. Tomu je třeba podřídit veškerou další činnost, ať už je to zpěv, hra na nástroj, pohyb nebo aktivní poslech. Přesto není záměrem, aby žáci zůstali pouze u citového vnímání hudby. Je nutné, aby chápali její společenský význam a uměli ji kriticky hodnotit.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Obsah hudební výchovy tvoří zejména tyto složky:

Zpěv

Zpěv je nejdůležitější činností v hudební výchově, přináší radost a pocit sounáležitosti s ostatními ve třídě, je jistým prostředkem rozvoje hudebnosti.

Při zpěvu se zaměřujeme na čistotu intonace, správné dýchání, rytmickou přesnost, zřetelnou výslovnost a celkově kultivovaný projev.

Je třeba věnovat pozornost výběru písní. **Píseň musí odpovídat konkrétní třídě hlasovým rozsahem, technickou náročností a obsahem textu!**

Zpěv je třeba co nejčastěji zařazovat i mimo hodiny hudební výchovy, a to zejména v nižších ročnících.

Hra na hudební nástroje

Od počátku 1. ročníku hrajeme na a rytmické Orffovské nástroje. Snažíme se využívat individuálních dovedností žáků ve hře na jiné hudební nástroje.

Při hře na dětské hudební nástroje se uplatní i žáci, kteří mají problémy se zpěvem

Hudba a pohyb

Pohyb je ideálním prostředkem k tomu, aby byli žáci vtaženi do výuky tou nejpřirozenější formou.

Zpočátku jde pouze o spontánní projev. V průběhu času se pohyb kultivuje, i nadále však musí zůstat přirozený.

Pohybové dovednosti pěstujeme v souvislosti s rytmem, zpěvem a poslechem hudby.

Poslech

Poslechem nerozumíme pouze reprodukovanou hudbu, ale také zpěv a hranou hudbu učitele, spolužáků a umělců. Zejména v nižších ročnících platí, že čím více živé hudby, tím lépe.

Při poslechu hudby musí jít o aktivní činnost.

Od 4. ročníku se do hudební výchovy začínají promítat i historické souvislosti. Na 2. stupni potom dějiny hudby tvoří osu výuky HV a prolínají do všech ostatních činností. Nikdy by však nemělo být teoretické učivo předmětem hodnocení žáků.

Důležitou osobou v hudební výchově je učitel. Ten není jen organizátorem, ale sám se musí aktivně zapojovat do všech činností. Kultivovanému hlasovému projevu se žáci učí hlavně nápodobou, proto učitel musí správně zpívat. Není možné, aby děti zpívali bez živého doprovodu (nejlépe klavírního, při kterém se uplatňuje melodická i harmonická složka). Dále by měl být učitel schopný zahrát na některý hudební nástroj alespoň jednoduché poslechové skladby.

1. Období

Žáci si osvojí základní pěvecké dovednosti a návyky (dýchání, tvorba tónu, artikulace), rozšíří rozsah svého hlasu. Zpívají podle svých možností intonačně čistě a rytmicky přesně jednohlasé písně. V tomto období si písně osvojují imitací, částečně využívají získané intonační dovednosti.

Žáci rytmezují a melodizují jednoduché texty. Při tom používají jednoduché rytmické a melodické hudební nástroje.

Žáci doprovázejí písně pomocí nástrojů Orffova instrumentáře.

Při poslechu hudby rozpoznají její charakter a prožitek z hudby vyjádří pohybem. Rozlišují jednotlivé kvality tónů, poznávají jejich sémantický význam. Podle sluchu určí některé hudební nástroje.

Žáci si osvojí některé výrazové prvky tance. Písně interpretují nejen pomocí zpěvu, ale i hudebních nástrojů. Orientují se v notovém zápisu podle svých potřeb.

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova	Období: 1. – 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	Rozvoj hlavového tónu, správné dýchání	
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	Hudební hry; hra na tělo	Osobnostní a sociální výchova, osobnostní rozvoj, kreativita – rozvoj rytmického citění
improvizace v rámci nejjednodušších hudebních forem	Hudební hry; hra na tělo	
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Pohybový doprovod znějící hudby; hra na tělo	Osobnostní a sociální výchova, osobnostní rozvoj, kreativita – rozvoj schopnosti pohybového vyjádření

2. období

Žáci mají osvojeny správné pěvecké návyky a dovednosti, dále rozšíří rozsah svého hlasu. Zpívají podle svých možností intonačně čistě a rytmicky přesně jednohlasé písně i jejich jednoduché vícehlasé úpravy.

V proudu znějící hudby rozpoznají jednotlivé hudební nástroje, reagují na změny tempa, dynamiky, výšky apod. Při poslechu postřehnou charakter hudby.

Žáci ztvárňují hudbu pomocí pohybu a tanečních kroků, pohybem a tancem dokáží vyjádřit i své vlastní pocity a nálady.

Na jednoduché, popř. i složitější hudební nástroje doprovázejí zpěv nebo interpretují písňe a drobné skladby. Při společném vyučování využívají svých dovedností získaných při individuální výuce hry na nástroj.

Žáci dokážou uchopit základní hudební formy pomocí improvizace melodie. Tvoří jednoduché přede hry, mezihry a dohry.

Orientují se v notovém zápisu podle svých potřeb.

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova	Období: 4. – 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Taktování	Osobnostní a sociální výchova, osobnostní rozvoj, kreativita – rozvoj schopnosti pohybového vyjádření
rozlišuje jednotlivé kvality tónů	základní vlastnosti tónů (výška, síla, délka, barva)	
rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	tempo a dynamika v hudbě	
odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální, chápe roli posluchače	hudba vokální a instrumentální	
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	zpěv jednoduchých písní v jednohlase	

2.stupeň

Charakteristika předmětu Vzdělávací obsah: Základem vzdělávacího obsahu předmětu Hudební výchova je vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Hudební výchova pro 2. stupeň ze vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Časová dotace: 6. ročník – 1 hodina

7. ročník – 1 hodina

8. ročník – 1 hodina

9. ročník – 1 hodina

Organizace výuky:

Výuka je realizovaná formou jedné vyučovací hodiny (45 minut) týdně a je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou různorodých hudebních vystoupení, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Učební osnovy předmětu umožňují učiteli konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě jeho znalosti hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Učitel volí didaktické prostředky dle svého rozhodnutí.

Hodnocení žáků:

Hlavním kritériem při hodnocení žáků je především jejich přístup k celému komplexu hudebních činností, jejich snaha spolupracovat s ostatními a aktivně se podílet na co nejlepším výsledku. Dále pak stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu, osvojení si potřebných vědomostí, činností a zkušeností, kvalita projevu, estetické vnímání a přístup k uměleckým dílům.

Cíl předmětu:

Hlavními složkami tohoto předmětu jsou pěvecké, instrumentální, poslechové, a hudebně pohybové činnosti, které jsou provázány a vzájemně se doplňují. Prostřednictvím těchto činností žák rozvíjí svou hudebnost. Učí se pracovat se svým hlasem, kultivuje svůj pěvecký projev, osvojuje si písně různých hudebních žánrů, rozvíjí své intonační dovednosti. Při poslechových činnostech poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, tvoří si vlastní názory a postoje k hudebnímu umění minulosti i současnosti, získává vhled do hudební kultury, učí se hudbu analyzovat. Instrumentální a hudebně pohybovými projevy získává a rozvíjí své individuální hudební schopnosti a dovednosti. Předmět dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání se s hudbou a usiluje o to, aby obohatili své estetické vnímání a prožívání světa, aby poznali souvislost všech druhů umění a stali se z nich kultivovaní návštěvníci koncertních síní.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků:

KOMPETENCE K UČENÍ

Vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, motivovat je pro celoživotní učení, umožnit jim osvojit si strategii učení. Žáci jsou vedeni ke kultivaci své hudebnosti vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými aktivitami, dále pak k porozumění obecně používaných termínů z hudební oblasti tak, že je umí propojovat a zacházet s nimi, uvědomují si, že přehled a znalosti v oblasti umění jim přinášejí emocionální prožitky.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů. K vyjádření svých hudebních záměrů jsou žáci vedeni k volbě vhodných hudebních prostředků, jsou podporováni při objevování různých variant během realizace hudebního projevu. Ve škole i při mimoškolních akcích je průběžně sledováno, jak žáci hodnotí hudební dění kolem sebe a jaké k němu zaujímají postoje.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci. Žáci se učí vnímat možnosti hudebního umění jako prostředku mimo jazykového vyjadřování a využívat je ke svébytné komunikaci, učí se respektovat rozdílnost názoru ostatních lidí na umělecké dílo, naslouchat názorům jiných, nechat se jimi obohacovat, případně s nimi polemizovat.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i jiných. Žáci jsou vedeni k osvojování si zásad chování a vystupování na kulturních akcích, k chápání role jednotlivce v hudebním kolektivu, k přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování, k posilování svojí sebedůvěry při realizaci hudebních činností, k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Vychovávat žáky jako svobodné osobnosti, které mají svá práva, ale i povinnosti, mají zodpovědnost za svůj život a zdraví a jsou schopny být v různých situacích účinně nápomocný druhým. Žáci se učí respektovat, chránit a oceňovat kulturní tradice i historické dědictví, jsou vedeni k sebeúctě a úctě k druhým lidem, k toleranci k jejich hudebním projevům, k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků, k vytváření pozitivních postojů k uměleckým dílům.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit je používat vhodné pomůcky, materiály, nástroje a technologie, chránit při práci zdraví své i druhých, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání. Žáci jsou vedeni k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem, ke správnému zacházení a používání svěřených hudebních nástrojů a pomůcek, k jejich případné údržbě tak, aby je nepoškodili a jejich manipulací neohrozili sebe ani ostatní. Jsou seznamováni s různými profesemi v hudební oblasti, hudebně nadaní žáci jsou vedeni k vhodné volbě povolání tak, aby mohli uplatnit svůj talent.

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - v rámci HV vede toto téma k rozvoji smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického (tj. estetika chování, mezilidských vztahů) a vnímání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa

Osobnostní rozvoj: kreativita - schopnost jednotlivce vytvářet vlastní jednoduchý doprovod (rytmický či melodický), vlastní dramatizace písní, texty k jednoduchým melodiím, rozvoj schopnosti poznávání – sluchová orientace v zahraných tónech, zapamatovávání si jich, pokusy o jejich analýzu

Sociální rozvoj: poznávání svého okolí na základě společných praktických aktivit (tanec, zpěv, rytmická cvičení, ...), formování otevřené a pozitivní komunikace při diskusi nad uměleckým dílem, společném hodnocení hudebních aktivit

Morální rozvoj: role žáka v kolektivu – respektování hudebního výkonu ostatních, pomoc méně nadanějším, zájem na dobrém výkonu ostatních

Výchova demokratického občana (VDO) - uvědomění si své role jako člověka, jenž odpovídá za své činy , plní své povinnosti a uplatňuje svá práva (spoluutváření a respektování pravidel hodnocení v HV, snaha o správné vnímání a pochopení hudebních výkonů ostatních žáků)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) - orientace ve vývoji evropského umění, hledání podobností a odlišností, společných kořenů - lidové zvyky, tradice, folklor evropských zemí, životy a díla evropských hudebních skladatelů, hymny jiných zemí, tradiční hudební nástroje různých zemí

Multikulturní výchova (MV) - poznávání vlastního kulturního zakotvení a orientace v pluralitní společnosti – regionální umění, kultura a umění v našem regionu

Environmentální výchova (EVO) - estetické vnímání prostředí, ve kterém žijeme - hudební díla inspirovaná životním prostředím, přírodními jevy, vesmírem

Mediální výchova (MEV) - vznik a vývoj médií, jejich vliv a přínos v oblasti kultury a umění - média jako zdroj informací

Zkratky použité v učebním plánu předmětu hudební výchova:

OVO – očekávané výstupy vzdělávacího oboru

U – učivo

Průřezová témata:

OSV – osobnostní a sociální výchova

VDO – výchova demokratického občana

EGS – výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

MV – multikulturní výchova

EVO – environmentální výchova

MEV – mediální výchova

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) 2. stupeň Žák:

1. využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
2. uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
3. reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
4. orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje

5. rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu

6. orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku

7. zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami

8. vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova	Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
při zpěvu i mluveném projevu dodržuje pravidla hlasové hygieny, umí nasadit správně tón, rozšiřuje si hlasový rozsah, odhadne správnou hlasitost zpěvu, převede melodii z nezpěvné do zpěvné polohy, hledá nápravu své případné hlasové nedostatečnosti, zvládne některé jednoduché techniky vokálního projevu, vokálně interpretuje a osvojuje si písně různých hudebních žánrů	<ul style="list-style-type: none"> Hlasová výchova Hlasová hygiena, pěvecké návyky, hlasový rozsah, hlasové ústrojí, dýchání, frázování, jednohlas, dvojhlas, mutace, deklamace, techniky vokálního projevu 	<ul style="list-style-type: none"> Př – anatomie hlasového ústrojí F – princip tvoření tónu Č – mluvený projev, lidová slovesnost OSV, VDO
dle svých schopností orientuje v jednoduchém notovém zápisu, v oblasti hudebních pojmů a značek, taktuje rytmické útvary, chápe rozdílnost hudby jednohlasé a vícehlasé, určí melodii vzestupnou a sestupnou, rozezná dur, moll akord, rozpozná délku, sílu, barvu a výšku tónu, zapíše tóny do notové osnovy	<ul style="list-style-type: none"> Hudební teorie Stupnice, tónina, houslový klíč, rytmus, tempo, puls, takt, taktování, repetice, intervaly, hudební názvosloví, akord dur, moll, délka, výška not, homofonie, polyfonie, notový záznam, 	<ul style="list-style-type: none"> Př – puls lidského těla M – zlomky OSV
orientuje se v dějinách hudebního umění, má přehled o hudebních stylech minulosti i současnosti, má povědomí o skladatelském významu autorů vybraných děl, s nimiž se seznámil, formuluje dle svých schopností hodnotící soudy o hudbě, chápe roli posluchače, vyhledává souvislosti mezi hudbou	Člověk a hudební dílo, hudební dějiny Duchovní a světská hudba, lidová hudba (česká, jiných národů), hudební dílo, doba vzniku, hudební styly a žánry, autor, jeho život, interpret, posluchač, skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, původ hudby, pravěk, starověk, gotika, renesance,	D – historické etapy ve vývoji lidstva Z – regionální zeměpis VV – výtvarná díla a architektura jednotlivých historických etap Č – souvislost vývoje literárních a hudebních děl OSV, MV,EGS, EVO

a jinými druhy umění, orientuje se v proudu znějící hudby, porovnává jednotlivé skladby autorů a jejich život	baroko, klasicismus, romantismus, umělecká hudba 20. století, vývoj populární hudby, slovní charakteristika hudebního díla,	
rozlišuje jednotlivé hudební formy, při poslechu aplikuje teoretické znalosti a orientuje se za pomoci učitele ve struktuře díla, analyzuje významné prvky díla, rozezná a vysvětlí výrazové prostředky (melodie, rytmus, barva, tempo)	Hudební formy, spojení hudby a slova Předvětí, závětí, kánon, rondo, variace, fuga, koncert, sonátová forma, symfonická báseň, symfonie, programní hudba, melodram, filmová a scénická hudba, kantáta, opera, opereta, hudební revue, muzikál	Č – film, scénář, literární dílo jako předloha díla hudebního (báseň, libreto..), analogie předvětí, závětí – otázka, odpověď OSV,
rozpozná některé z tanců různých stylových období, reaguje pohybem na hudbu, pomocí pohybových činností vyjadřuje své pocity, na základě svých individuálních schopností a pohybové vyspělosti zvládá základní jednoduché taneční kroky některých tanců (polka, mazurka, valčík, macarena..), zvládne jednoduchou dramatizaci písně, pomocí gest, mimiky, „řeči těla“ znázorní hudbu, reprodukuje pohyby prováděné při tanci nebo pohybových hrách, hudbu ztvární vlastní choreografií	Hudba a pohyb, tance Lidové, společenské tance, výrazový tanec, pantomima, balet, tance jiných národů, umělecké zpracování lidových tanců, pohybový doprovod znějící hudby, pohybová reakce na změny v hudbě, orientace v prostoru, taneční kroky	D – historické etapy ve vývoji člověka VV – dobové oblečení TV – taneční kroky OV – mimoslovní komunikace OSV, MV, EGS
dle svých schopností dokáže předvést hru na jednoduché Orffovy nástroje, použije je k doprovodu pěveckých projevů, vyjádří své hudební představy pomocí hudebních nástrojů. Rozlišuje poslechově i vizuálně jednotlivé druhy a skupiny nástrojů, chápe roli nástroje sólového a doprovodného, orientuje se ve vývoji hudebních nástrojů, jejich zdokonalování od nejjednodušších až po elektronické, chápe princip zvukového záznamu	Hudební nástroje, nahrávací technika Symfonický orchestr, komorní hudba, lidové nástroje, Orffův instrumentál, elektronické nástroje, zvukový záznam hudby	F – záznam zvuku Př. – druhy dřeva OSV, VDO, MV, MEV, OVO: 3

3.8.3 Výtvarná výchova – charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět výtvarná výchova má v 1. - 3. ročníku časovou dotaci 1 hodinu týdně a ve 4. - 5. ročníku 2 hodiny týdně z oblasti umění a kultura. V 6. - 7. ročníku má předmět časovou dotaci 1 hodinu týdně v ročníku. V 8. - 9. ročníku je pak časová dotace 2 hodiny týdně z oblasti umění a kultura a 1 disponibilní hodinou.

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Vyučovací proces slouží jako významný druh obousměrné komunikace a obohacuje tak

všechny zúčastněné strany. Učitel nesmí preferovat „práci pro efekt“, čili důležitější je samotný proces výtvarné činnosti, tedy proces sebevyjádření, seberealizace, proces určité reflexe. Tvorba je úzce spjata s kreativitou, ale i s nápodobou. Žáci se postupně seznamují s rozličnými klasickými i moderními technikami výtvarného umění a jejich prostřednictvím potom zasahují průřezově dle možností do jednotlivých žánrů i témat výtvarného umění. Výtvarná výchova se aktivně podílí na projektovém vyučování a často se prolíná v mezipředmětových vztazích.

Nedílnou součástí výuky výtvarné výchovy na ZŠ je seznámení žáků s uměním jako se zvláštním způsobem lidské komunikace a vyjadřování. Kromě základních pojmů z oblasti výtvarného umění (výtvarné techniky, výtvarné žánry, výtvarná témata, teorie barev) se žáci setkají s reálným uměním prostřednictvím galerií, výstav a muzeí. Tato konfrontace nesmí být jednorázovou, ale naopak systémovou součástí výuky. Zároveň musí být ve výuce zahrnuto postupné seznamování s pečlivě vybranými stěžejními díly světového malířství, sochařství a architektury (popř. umělecké fotografie, světového návrhářství, grafiky apod.).

Výuka vychází z reálných podmínek školy. Žáci pracují převážně ve výtvarném ateliéru, který je plně vybaven tak, aby žáci mohli plnit výukové cíle. Od 4. třídy je zařazen program systematických návštěv galerií a uměleckých sbírek v různých kulturních a vzdělávacích institucích.

Žák se učí chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelnou součást lidské existence; učí se tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova	Období: 1. – 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
rozpoznává a pojmenovává prvky výtvarného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	<ul style="list-style-type: none"> Různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování, kresba, malba a prostorová tvorba hra s barvou; experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály 	•
v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i		<ul style="list-style-type: none"> Osobnostní a sociální výchova, osobnostní rozvoj, kreativita – rozvoj

prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace		schopností a dovedností výtvarného vyjádření
vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich výtvarné vyjádření volí vhodné prostředky		•
podle svých schopností podá výklad výtvarného vyjádření, odlišný výklad porovnává se svojí dosavadní zkušeností	<ul style="list-style-type: none"> Vnímání, pozorování, poznávání a pojmenování vlastností a cílů výtvarných projevů 	<ul style="list-style-type: none"> Multikulturní výchova, multikulturalita – vzájemné obohacování lidí z různého kulturního prostředí
na základě vlastních zkušeností nalézá a do komunikace zapojuje obsah výtvarných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	<ul style="list-style-type: none"> Vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných 	<ul style="list-style-type: none"> Osobnostní a sociální výchova, sociální rozvoj, sebepoznání a sebepojetí – poznávání výtvarného vyjádření druhých jako zdroj poznání sebe sama

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova	Období: 4. – 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky výtvarného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	<ul style="list-style-type: none"> Prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světelné a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnosti, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru 	
užívá a kombinuje prvky výtvarného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy	<ul style="list-style-type: none"> užívá a kombinuje prvky výtvarného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy 	<ul style="list-style-type: none"> . Osobnostní a sociální výchova, osobnostní rozvoj, kreativita – rozvoj vlastního výtvarné
užívá a kombinuje prvky výtvarného vyjádření ve vztahu k celku: v objemovém vyjádření; modelování a sochařství	<ul style="list-style-type: none"> Objemové výtvarné vyjádření – plastika a sochařství 	
užívá a kombinuje prvky výtvarného vyjádření ve vztahu k celku: v prostorovém vyjádření	<ul style="list-style-type: none"> Prostorová tvorba, instalace 	

uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model Prostorová tvorba, instalace		
při tvorbě výtvarných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarné vyjádření jako nositel obsahu, významu a sdělení • Akční malba a kresba, manipulace s objekty, hmatová percepce • 	Mediální výchova, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality – rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem nalézá vhodné prostředky pro výtvarná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístup k realitě, k tvorbě a interpretaci výtvarného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) Netradiční kombinace výtvarných technik, spontánní a volná tvorba	<ul style="list-style-type: none"> • Netradiční kombinace výtvarných technik, spontánní a volná tvorba 	
porovnává různá pojetí i provedení výtvarného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	<ul style="list-style-type: none"> • Práce s výtvarným námětem (různé přístupy ke zpracování jednoho tématu) 	
poznává obsah výtvarných zobrazení a komunikuje o něm	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikace o výtvarném zobrazení 	

Výtvarná výchova

Vzdělávací obsah: Základem vzdělávacího obsahu předmětu Výtvarná výchova je vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výtvarná výchova pro 2. stupeň. Vyučovací předmět Výtvarná výchova patří do vzdělávací oblasti Umění a kultura, která umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Výsledky duchovní činnosti pomáhají chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti i zkušenosti každodenního života (kulturu chování, oblékání, cestování, práce). Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, při kterém dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

KOMPETENCE K UČENÍ – vést žáky k efektivnímu využívání tvůrčích činností v praktickém životě a motivovat je k vnímání duchovních hodnot umění - na začátku hodiny žáky seznámíme s cílem hodiny, motivujeme je, a na konci hodiny se snažíme práci zhodnotit - zařazujeme do výuky metody, při kterých zapojují žáci svou vlastní fantazii a kreativitu - žáky vedeme k samostatné práci i k práci ve skupině, klademe důraz na sebeevaluaci - žáci si mohou vybrat práci dle svých schopností - vedeme žáky k prezentaci vlastních děl - přistupujeme k žákům dle jejich individuálních schopností - vedeme žáky k vytváření vlastního portfolia - zpracováváme

výtvarné náměty tak, aby se smysluplně prolínaly s učivem v jiných předmětech - výuku doplňujeme výtvarnými projekty

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problému - vedeme žáky k otevřenému upozornění na problémy - zadáváme úkoly, které podněcují tvořivost - snažíme se rozvíjet abstraktní myšlení - žáci se zúčastňují soutěží, ve kterých mohou porovnávat své schopnosti a dovednosti - realizujeme projekty, jejichž podstatnou součástí je řešení aktuálního problému.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci a k porozumění uměleckých výpovědí - vedeme žáky k tomu, aby uměli prezentovat výsledky své práce - vedeme žáky k přesné a stručné výtvarné terminologii včetně symboliky a ke zdokonalování grafického projevu - vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků o zpracovávání tématu - podporujeme kritiku a sebekritiku - učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky - podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ - rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých - podporujeme žáky v sebedůvěře a samostatném rozvoji v kulturní a umělecké oblasti - vedeme žáky k vnímání společenských norem a uvědomování si svých práv a povinností - volíme formy práce, které umožňují vzájemnou inspiraci s cílem dosahování osobního maxima - učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti a vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují - podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů - netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu - průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě a učíme žáky zamítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.

KOMPETENCE OBČANSKÉ-vychovávat žáky jako svobodné občany, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti - vedeme žáky k chápání základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy - vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životní prostředí, k odmítání drog, alkoholu, kouření, a zneužívání léků - netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární projevy, nekamarádské chování a odmítání požadované pomoci - pořádáme projekty a akce připomínající lidové tradice (Vánoce, Velikonoce)

KOMPETENCE PRACOVNÍ – používat materiály, nástroje a vybavení, dodržovat pravidla práce ve výtvarné výchově - na začátku školního roku seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti práce - vedeme žáky k sebehodnocení své práce - vedeme žáky ke správnému použití materiálu, nástrojů a výtvarných technik - vyžaduje dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu - vedeme žáky ke smyslu pro organizaci a pořádek - vedeme žáky k šetření materiálem

Kompetence digitální

- Umožnit ovládat a využívat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Zaměřuje se na rozvoj smyslového vnímání, kreativity a utváření mimouměleckého estetického, na chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa, rozvíjí základní

dovednosti dobré komunikace, vede k uvědomění si hodnoty různosti lidí, názorů a přístupů k řešení problémů.

Výchova v demokratického občana

Vytváří model otevřeného partnerství a demokratického společenství, důraz na demokratické řešení konfliktů a problémů.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Rozvíjí vztah k evropské a světové kultuře, prohlubování porozumění evropským kulturním kořenům a chápání mezikulturních souvislostí. Ozřejmování smyslu ochrany a zachování kulturního dědictví. Posílení emotivnosti a prožitkovosti v daných tématech.

Multikulturní výchova

Zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám, rozvíjení tolerance ke kultuře jiných národnostních, etnických, náboženských a sociálních skupin.

Enviromentální výchova

Poskytuje mnoho příležitostí k zamyšlení nad vztahy žáků ke školnímu prostředí, k uvědomování si sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot. Přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí.

Mediální výchova

Žáci získávají při výtvarné tvorbě dovednosti, které podporují jejich sebevědomé, aktivní a nezávislé zapojení do mediální komunikace. Výchova je zaměřena na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality. Pozornost se obrací na vlastní produkci a na specifické vnímání obrazu a zvuku. Mediální výchova přispívá i ke schopnosti vnímat, interpretovat a hodnotit mediální artefakty.

Oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova	Období: 6. – 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v	<ul style="list-style-type: none">• Prvky vizuálně obrazného vyjádření.• Uspořádání objektů do celků v ploše	<ul style="list-style-type: none">• Osobnostní a sociální výchova, osobnostní

<p>rovině smyslového účinku a uvědomuje si vliv této zkušenosti při výběru vhodných prostředků</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením • Osobní postoj v komunikaci. • Proměny komunikačního obsahu • Prostředky pro vyjádření představ a pocitů • Typy vizuálně obrazných vyjádření- skulptura,plastika. • Presentace ve veřejném prostoru. 	<p>rozvoj, kreativita – rozvoj schopností a dovedností výtvarného vyjádření</p>
<p>Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření vyjádření</p>		
<p>Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření minulosti,vychází ze svých znalostí, historických skutečností</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prvky vizuálně obrazného vyjádření. • Uspořádání objektů do celků. • Reflexe ostatních uměleckých druhů- písemnictví,architektura. • Vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru projektu nebo výtvarné řady. 	<p>Čj-vznik písma,nejstarší literární památky</p>
<p>Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku,v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.</p>	<p>Důvody vzniku odlišných interpretací.</p> <p>Mediální prezentace.</p> <p>Reflexe ostatních uměleckých druhů - písemnictví,hudba,film,divadlo.</p>	<p>Čj-příběhy ze Starého zákona,Starých řeckých bájí a pověstí,</p> <p>Starověk</p> <p>Starověk-hudební pojetí biblických a mýtických výjevů</p>
<p>Chápe umění a kulturu jako neoddelitelnou součást lidské existence.</p>	<p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření.</p> <p>Historické,sociální a kulturní souvislosti.</p>	<p>Čj-starověké literární památky</p>
<p>Ověřuje komunikační účinky vybraných,upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích,nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.</p>	<p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření.</p> <p>Použití prostředků pro vyjádření emocí proměn.</p> <p>Presentace ve veřejném prostoru.</p> <p>Historické,sociální a kulturní souvislosti.</p>	<p>významné české osobnosti</p> <p>významné historické památky</p>
<p>Vybírá,vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů,uplatňuje je pro vyjádření vlastních představ,variuje různé pro získání osobitých výsledků.</p>	<p>Použití prostředků pro vyjádření fantazie a představ.</p> <p>Vznik odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření.</p>	<p>vznik Země,pohyb Země</p> <p>vývoj planety a člověka</p>
<p>Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích,k</p>	<p>Fotografie,film,tiskoviny,televize,elektronická média,reklama,komix, komunikační grafika,typografie</p>	<p>nové typy písma,počítačová grafika</p>

tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích.		
Učí se poznávat umění a kulturu prostřednictvím vlastní tvorby.	Proměny komunikačního obsahu.	Iv - lidová tvorba
Využívá,aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie a vytváří své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	Vědomé vnímání a uplatnění mimo vizuálních podnětů při vlastní tvorbě.	
Rozvíjí vlastní ekologické vědomí,vybírá,kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření.	Uspořádání objektů do celků v ploše.	
Užívá potenciál médií jako zdroje informací,kvalitní zábavy i naplnění volného času metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích.	Fotografie,film,tiskoviny,televize elektronická média,reklama,komix,komunikační grafika,typografie	

10. Člověk a zdraví

1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast je do výuky zařazena na obou stupních ZŠ. Oblast si klade za cíl vést žáky k ochraně a rozvoji zdraví. Směřuje k chápání zdraví jako bohatství, za něž nese každý osobní zodpovědnost.

Žáci se učí spolupráci v týmu, dodržování pravidel i motivaci pro potřebu pohybu v životě. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé oblasti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojí si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí.

Žáci si osvojují základy zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova.

Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole i společenství vrstevníků.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Tělesná výchova
- Společenské vědy

Oblast zahrnuje vzdělávací obory:

- Tělesná výchova
- Výchova ke zdraví

Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy:

- Rozvoj schopnosti poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Jednotlivé tematické okruhy zařazuje vyučující tak, aby každý se učivo každého okruhu objevilo ve školním roce alespoň 1 x.

2. Tělesná výchova - Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. Předmět tělesná výchova se vyučuje od 1. - 9. Časová dotace je ve všech ročnících 2 hodiny týdně z oblasti člověk a zdraví.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků.

v rámci předmětu Tělesná výchova jsou ve všech ročnících 1. a 2. stupně zařazovány prvky zdravotní tělesné výchovy se zaměřením na prevenci tělesných oslabení a správné držení těla.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které v předmětu Tělesná výchova směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební, výtvarné a dramatické a aby s nimi dovedli zacházet,
- ukázat žákům, že přehled v oblasti umění, kultury a sportu jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit,
- předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali,
- ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem,
- poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.

Kompetence sociální a personální

- Vysvětlit a vybudovat zásady chování na kulturních akcích,
- ukázat dětem potřebu spolupráce ve sportovním týmu, důležitost úkolů (rolí), které v týmu plní,
- předvést dětem na příkladech z dramatické, výtvarné, hudební a tělesné výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování,
- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

- Vysvětlit žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví,
- budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost,
- vést žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění a sportovních aktivit.

Kompetence pracovní

- Vysvětlit žákům, jak správně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat,
- objasnit žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby,

- zejména při sportovních aktivitách žákům vysvětlit nutnost ochrany zdraví svého i druhých,
- vést žáky k tomu, aby dodržovali pravidla ve sportu i mimo něj, vést je k dodržování pravidel fair play,
- vysvětlit potřebu pohybových aktivit pro člověka, který se nevěnuje výkonnostnímu nebo vrcholovému sportu.

Kompetence digitální

- Umožnit ovládat a využívat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby.

<p>Oblast:</p> <p>Člověk a zdraví</p>	<p>Předmět:</p> <p>Tělesná výchova</p> <p>Období: 1. - 3.</p>
<p>Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p>Učivo</p>
<p>spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu • příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití • rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu • hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity • bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV • pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost • rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, • základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem • základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel mini sportů • turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
<p>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci.</p>	
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.</p>	
<p>spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.</p> <p>uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy.</p>	
<p>uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • bruslení (dle aktuálních možností školy) – hry na sněhu, základní techniky pohybu na bruslích • komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály • organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí • zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly • pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží • měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy
--	---

<p>Oblast:</p> <p>Člověk a zdraví</p>	<p>Předmět::</p> <p>Tělesná výchova</p> <p>Období: 4. – 5.</p>
<p>Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p>Učivo</p>
<p>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu. Uplatňuje kondičně zaměřené činnosti. Projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu, příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu • hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity • bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV • pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost • základy gymnastiky – průpravná cvičení, • rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance • průpravné úpoly – přetahy a přetlaky • základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem • základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel mini sportů
<p>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením.</p>	
<p>adapтуje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti</p>	
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti. Vytváří varianty osvojených pohybových her.</p>	
<p>organizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy.</p>	
<p>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí. Adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka.</p>	

jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti.	<ul style="list-style-type: none"> turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody plavání (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu (dle aktuálních podmínek školy, obvykle ve 3. nebo 4. ročníku) komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy, zdroje informací o pohybových činnostech
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje. Respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví.	
užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví. Cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení.	
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky.	
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště. Samostatně získá potřebné informace.	<ul style="list-style-type: none"> zásady správného držení těla, dechová cvičení, prevence zdravotního oslabení žáka pohybový režim
zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení	

Oblast: Člověk a zdraví	Předmět:: Tělesná výchova Období: 6. - 9.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	<ul style="list-style-type: none"> význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců, zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, kondiční programy, manipulace se zatížením prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností -zatěžovanými svaly	
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	

uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost a zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojování pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje

prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění

- pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity, gymnastika, přeskoky, cvičení s náčiním
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí, sportovní hry
- turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; orientace,

4 UČEBNÍ PLÁN

Předmět	Vzdělávací předmět (obor)	Časová dotace						
		I.	II.	III.	IV.	V.	Celkem	Dle RVP ZV
Český jazyk	Český jazyk	7	7	7	6	6	33	33
Anglický jazyk	Anglický jazyk	0	0	3	3	3	12	9
	Disponibilní časová dotace	1	2	0	0	0		2
Matematika	Matematika	4	4	4	4	4	20	20
Náš svět	Člověk a jeho svět	3	3	2	2	1	15	11
	Disponibilní časová dotace	0	0	1	1	2		4
Hudební výchova	Umění a kultura	1	1	1	1	1	12	5
						2		
Výtvarná výchova		1	1	1	2			7
Tělesná výchova	Člověk a zdraví	2	2	2	2	2	10	10
Projektová výuka	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	10	5
	Disponibilní časová dotace	1	1	1	1	1		5
Kompetence	Disponibilní časová dotace	0	0	2	2	0	6	4
	Informatika	0	0	0	0	2		2
Celková časová dotace		21	22	25	25	25	118	118
Maxima dle RVP		22	22	26	26	26	118	118

Časová dotace - 2. stupeň							
Předmět	Vzdělávací předmět (obor)	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem	Dle RVP ZV
Český jazyk a literatura	Český jazyk a literatura	5	4	3	3	18	15
	Disponibilní časová dotace	0	1	1	1		3
Německý jazyk	Německý jazyk	0	2	2	2	8	6
	Disponibilní časová dotace	2	0	0	0		2
Anglický jazyk	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12
Matematika	Matematika a její aplikace	3	4	4	4	16	15
	Disponibilní časová dotace	1	0	0	0		1
Přírodní vědy (Př+F+Ch+Z)	Člověk a příroda	5	5	5	5	20	20
Společenské vědy (D+ OV + VkZ)	Člověk a společnost	2	2	3	3	14	10
	Člověk a zdraví	0	0	1	1		2
	Disponibilní časová dotace	1	1	0	0		2
Hudební výchova	Umění a kultura	1	1	1	1	9	4
Výtvarná výchova		1	1	1	2		
		Disponibilní časová dotace	0	0	1		0
Tělesná výchova	Člověk a zdraví	2	2	2	2	8	8
Projektová výuka	Člověk a svět práce	0	1	1	1	8	3
	Disponibilní časová dotace	2	1	1	1		5
Kompetence	Disponibilní časová dotace	1	1	1	1	4	4
	Informatika	1	1	1	1	4	4
Celková časová dotace		30	30	31	31	122	122
Maxima dle RVP		30	30	32	32	122	122

4.1 Poznámky k učebnímu plánu

- Součástí tohoto učebnímu plánu jsou učební plány příslušných ročníků, popřípadě individuální učební plány jednotlivých žáků.
- S ohledem na postupné zavádění nového vzdělávacího programu na škole jsou drobné odchylky v časové dotaci jednotlivých tříd v rámci vzdělávacího cyklu. Tyto změny jsou zaznamenány v učebních plánech pro jednotlivé třídy. Odchylky však nepřekročily rámec RVP a byly realizovány využitím disponibilní časové dotace.
- Výuka průřezových témat je realizována ve všech ročnících v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů / náš svět, kompetence, cizí jazyk, přírodopis, český jazyk a literatura, svět práce, tělesná výchova/ a samostatných projektů školy.

1. stupeň:

- Vyučovací předmět náš svět, částečně také jiné předměty, jsou vyučovány formou tematických celků – epoch. Jejich výuka je realizována v každodenních dvouhodinových blocích. Toto uspořádání odráží výchovně vzdělávací strategie a cíle školy, vyplývající z jejich teoretického základu – integrovaně tematické výuky.

2. stupeň:

- Do vyučovacího předmětu tělesná výchova je v 8. nebo v 9. ročníku zahrnuta i výchova ke zdraví, jejíž týdenní časová dotace činí 2 hodiny.
- Cizím jazykem v rámci povinných předmětů se rozumí anglický a německý jazyk.

Anglický jazyk je vyučován v prvním až devátém ročníku. Předmět s časovou dotací 1 hodiny týdně je zařazen již od 1. třídy. Předmět je posílen o 1 disponibilní hodinu v 1. a ve 2. ročníku o 2 disponibilní hodiny. Od třetího ročníku je časová dotace 3 hodiny týdně.

Německý jazyk je vyučován od 6. do 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Předmět je posílen o 2 disponibilní hodiny v 6. ročníku.

Vyučovací předmět český jazyk je vyučován ve všech ročnících 1. stupně, ve všech ročnících 2. stupně pak v předmětu český jazyk a literatura. Vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků. V 1. - 3. ročníku má předmět časovou dotaci 7 hodin týdně. Ve 4. - 5. ročníku má předmět časovou dotaci 6 hodin týdně. Na prvním stupni není předmět posílen disponibilními hodinami. Předmět český jazyk a literatura v 6. ročníku má hodinovou dotaci 5 hodin týdně bez disponibilní hodiny. V 7. ročníku má předmět hodinovou dotaci 5 hodin týdně celkem včetně jedné disponibilní hodiny. V 8. a 9. ročníku je časová dotace 4 hodiny týdně celkem včetně jedné disponibilní hodiny týdně.

Předmět matematika je povinně zařazen do všech ročníků s časovou dotací 4 hodiny týdně od 1. - 9. ročníku. Pouze v 6. ročníku je časová dotace 4 hodin posílena 1 disponibilní hodinou týdně.

Předmět Náš svět má od 1. - 5. ročníku časovou dotaci 3 hodiny týdně. V 1. a 2. ročníku bez disponibilních hodin. Ve 3. - 5. ročníku je časová dotace dotována 1 disponibilní hodinou týdně. Vyučovací předmět Náš svět je určen pro všechny ročníky 1. stupně. Jeho obsahem je celá vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, vzdělávací obor Výchova ke zdraví a část oblasti Člověk a společnost. Nedílnou součástí je také integrace všech průřezových témat, jejichž jednotlivé tematické okruhy jsou zařazovány vyučujícím tak, aby v průběhu každého uvedeného ročníku zařadil dané učivo minimálně jedenkrát v průběhu školního roku.

Předmět projektová výuka se vyučuje od 1. do 9. třídy s časovou dotací 2 hodiny týdně od 1. do 8. ročníku, v 9. ročníku je týdenní časová dotace 1 hodina týdně. Od 1. do 5. třídy je časová týdenní dotace v každém ročníku tvořena 1 hodinou z oblasti člověk a svět práce a 1 disponibilní hodinou. V 6. ročníku je časová dotace 2 hodiny týdně tvořena disponibilními hodinami. V 7. - 8. ročníku je časová dotace 2 hodin týdně tvořena 1 disponibilní hodinou a 1 hodinou z oblasti člověk a svět práce. V 9. ročníku je 1 hodina týdně tvořena hodinou z oblasti člověk a svět práce.

Předmět výtvarná výchova má v 1. až 3. ročníku časovou dotaci 1 hodinu týdně a ve 4. - 5. ročníku 2 hodiny týdně z oblasti umění a kultura. V 6. - 7. ročníku má předmět časovou dotaci 1 hodinu týdně v ročníku. V 8. - 9. ročníku je pak časová dotace 2 hodiny týdně z oblasti umění a kultura, z toho 1 hodina je disponibilní.

Předmět hudební výchova je vyučován od 1. - 9. ročníku. Časová dotace je ve všech ročnících 1 hodina týdně z oblasti umění a kultura.

Předmět tělesná výchova se vyučuje od 1. - 9. Časová dotace je ve všech ročnících 2 hodiny týdně z oblasti člověk a zdraví.

Časová dotace předmětu **společenské vědy** jsou 3 hodiny týdně v 6. a 7. ročníku celkem - z oblasti Člověk a společnost (2 hodiny týdně) a 1 hodina z oblasti Člověk a zdraví. V 8. a 9. ročníku je dotace 4 hodiny týdně - 3 hodiny z oblasti Člověk a společnost a 1 hodina z disponibilních hodin. Celkem 14 hodin týdně v 6. - 9. ročníku.

Časová dotace předmětu **přírodní vědy** je celkem 20 hodiny týdně od 6. - 9. ročníku. V 6. - 9. ročníku je týdenní časová dotace v každém ročníku 5 hodin. V předmětu je integrováno učivo oborů Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis.

Časová dotace předmětu Kompetence je od 3. do 9. ročníku 2 hodiny týdně. Ve 3. a 4. ročníku je předmětová dotace 2 hodiny týdně z disponibilních hodin. V 5. ročníku jde o 2 hodiny z oblasti Informatika. Od 6. - 9. ročníku jde vždy o 1 hodinu z disponibilních hodin týdně a 1 hodinu z oblasti Informatika.

4.2 Průřezová témata

Jednoduchý přehled integrací průřezových témat poskytuje následující tabulka.

Průřezová témata - 1. stupeň:

Průřezové téma	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
Osobnostní rozvoj					
Rozvoj schopností poznávání (P1.1)	ČJ, TV, Hv, Vv, AJ	ČJ, TV, Č, Vv, AJ	Aj, ČJ, TV, Vv	Aj, ČJ, TV, Vv	Aj, ČJ, TV, Vv
Sebepoznání a sebepojetí (P1.2)	Tv, NS, PV	Tv, NS, PV	Aj, Tv, NS, PV, K	Aj, Tv, NS, PV, K	Aj, Tv, NS, PV, K
Seberegulace a sebeorganizace (P1.3)	TV, Vv, ČJ, M, HV	TV, Vv, ČJ, M, HV	TV, Vv, ČJ, M, HV, K, PV	TV, Vv, ČJ, M, HV, K, PV	TV, Vv, ČJ, M, HV, K, PV
Psychohygiena (P1.4)	HV, VV, TV	HV, VV, TV	HV, VV, TV	HV, VV, TV	HV, VV, TV
Kreativita (P1.5)	TV, ČJ, Hv, Vv, PV	TV, ČJ, Hv, Vv, PV	TV, ČJ, Hv, Vv, PV	TV, ČJ, Hv, Vv, PV	TV, ČJ, Hv, Vv, PV
Sociální rozvoj					
Poznávání lidí (P1.6)	ČJ, PV	ČJ, PV	ČJ, MD, PV	ČJ, K, PV	ČJ, K, PV
Mezilidské vztahy (P1.7)	ČJ, PV, TV, HV	ČJ, PV, TV, HV	ČJ, PV, TV, HV, K	ČJ, PV, TV, HV, K	ČJ, PV, TV, HV, K
Komunikace (P1.8)	TV, ČJ	TV, ČJ	Aj, TV, ČJ	Aj, ČJ, TV	ČJ, Aj, TV, Vv
Kooperace a kompetice (P1.9)	TV, PV	TV, PV	Aj, TV, PV	Aj, PV, TV	TV, PV

Morální rozvoj					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (P1.10)	TV	TV	Aj, TV	Aj, TV	TV
Hodnoty, postoje, praktická etika (P1.11)	K, NS	K, NS	K, NS	K, NS	K, NS
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA					
Občanská společnost a škola (P2.1)	ČJ, NS	ČJ, NS	ČJ, NS	ČJ, NS	ČJ, NS
Občan, občanská společnost a stát (P2.2)	ČJ, NS, PV	ČJ, NS, PV	ČJ, NS, PV	ČJ, NS, PV	ČJ, NS, PV
Formy participace občanů v politickém životě (P2.3)				PV	PV
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (P2.4)				PV	PV

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH					
Evropa a svět nás zajímá (P3.1)	NS	NS	ČJ, Hv, NS	ČJ, Hv, NS	ČJ, Hv, NS
Objevujeme Evropu a svět (P3.2)			ČJ, Hv, NS	ČJ, Hv, NS	ČJ, Hv, NS
Jsme Evropané (P3.3)			Hv, AJ, NS	Aj, ČJ, NS	Aj, ČJ, NS
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA					
Kulturní difference (P4.1)	NS	NS	NS	NS	NS
Lidské vztahy (P4.2)	TV, K	TV, K	TV, K	TV, K	TV, K
Etnický původ (P4.3)	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ
Multikulturalita (P4.4)				AJ	Aj
Princip sociálního smíru a solidarity (P4.5)				PV	PV

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA					
Ekosystémy (P5.1)	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV
Základní podmínky života (P5.2)	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV
Lidské aktivity a problémy životního prostředí (P5.3)	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV
Vztah člověka k prostředí (P5.4)	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV	NS, PV
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA					
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (P6.1)	ČJ, M	ČJ, M	ČJ, M	ČJ, M	ČJ, M
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (P6.2)			ČJ, NS	ČJ, NS	ČJ, NS
Stavba mediálních sdělení (P6.3)			ČJ, NS, K	ČJ, NS, K	ČJ, NS, K
Vnímání autora mediálních sdělení (P6.4)			ČJ, NS, K	ČJ, NS, K	ČJ, NS, K
Fungování a vliv médií ve společnosti (P6.5)				ČJ, NS, K	ČJ, NS, K
Tvorba mediálního sdělení (P6.6)			ČJ	ČJ, NS, K	ČJ, NS, K
Práce v realizačním týmu (P6.7)			ČJ, NS, K	ČJ, NS, K	ČJ, NS, K

Průřezová témata - 2. stupeň:

Průřezové téma	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA				
Osobnostní rozvoj				

Rozvoj schopností poznávání (P1.1)	Hv, M, ČJ, Přírodní a společenské vědy, VV, Aj, K, PV	Hv, M, ČJ, Přírodní a společenské vědy, VV, Aj, K, PV	Hv, M, ČJ, Přírodní a společenské vědy, VV, Aj, K, PV	Hv, M, ČJ, Přírodní a společenské vědy, VV, Aj, K, PV
Sebezpoznání a sebezpojetí (P1.2)	Aj, VV, HV, ČJ, Společenské vědy, K, PV	Aj, VV, HV, ČJ, Společenské vědy, K, PV	Aj, VV, HV, ČJ, Společenské vědy, K, PV	Aj, VV, HV, ČJ, Společenské vědy, K, PV
Seberegulace a sebezorganizace (P1.3)	Tv	TV	Tv	Tv
Psychohygiena (P1.4)	TV, HV, VV, K	TV, HV, VV, K	TV, HV, VV, K	TV, HV, VV, K
Kreativita (P1.5)	Hv, ČJ, Aj, PV, VV	Hv, ČJ, Aj, PV, VV	Hv, ČJ, Aj, PV, VV	Hv, ČJ, Aj, PV, VV
Sociální rozvoj				
Poznávání lidí (P1.6)	Společn.vědy	ČJ, Aj, Nj, Společn.vědy	Aj,Vv, Společn.vědy	Aj, Společn.vědy
Mezilidské vztahy (P1.7)	Tv, Čj, Aj, K	Tv, Č, Nj, Aj, K	Tv, Čj Nj, Aj, K	Tv, Nj, Aj, K
Komunikace (P1.8)	Tv, ČJ, NJ, Aj, K	Tv, ČJ, NJ, Aj, K	Tv, ČJ, NJ, Aj, K	Tv, ČJ, NJ, Aj, K
Kooperace a kompetice (P1.9)	Tv, Vv, HV, PV	Tv, Vv, HV, PV	Tv, Vv, HV, PV	Tv, Vv, HV, PV
Morální rozvoj				
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (P1.10)	Tv, Aj, M, Přírod. Vědy, K, PV	Tv, Aj, M, Přírod. Vědy, K, PV	Tv, Aj, M, Přírod. Vědy, K, PV	Tv, Aj, M, Přírod. Vědy, K, PV
Hodnoty, postoje, praktická etika (P1.11)	Společ. vědy	Společ. vědy	Společ. vědy	Společ. vědy

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola (P2.1)	Čj, Společ. vědy	Čj, Společ. vědy	Čj, Společ. vědy	Čj, Společ. vědy
Občan, občanská společnost a stát (P2.2)	Čj, Společ. vědy	Čj, Společ. vědy	Čj, Společ. vědy	Čj, Společ. vědy
Formy participace občanů v politickém životě (P2.3)	Společ. vědy, PV	Společ. vědy, PV	Společ. vědy, PV	Společ. vědy, PV
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (P2.4)	Společ. vědy, PV	Společ. vědy, PV	Společ. vědy, PV	Společ. vědy, PV
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH				
Evropa a svět nás zajímá (P3.1)	Společ. vědy, Přírod. vědy	Společ. vědy, Přírod. vědy	Společ. vědy, Přírod. vědy	Společ. vědy, Přírod. vědy
Objevujeme Evropu a svět (P3.2)	Aj, Společ. vědy, Přírod. vědy	Aj, Společ. vědy, Přírod. vědy	Aj, Společ. vědy, Přírod. vědy, Nj	Aj, Společ. vědy, Přírod. vědy, Nj
Jsme Evropané (P3.3)	Nj, Aj	Nj, Aj	Hv, Aj	Hv, Aj
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA				
Kulturní difference (P4.1)	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj
Lidské vztahy (P4.2)	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj
Etnický původ (P4.3)	Čj, Společ. vědy, Aj	Čj, Společ. vědy, Aj	Nj, Čj, Společ. vědy, Aj	Nj, Čj, Společ. vědy, Aj
Multikulturalita (P4.4)	Aj, Nj, HV, VV	Aj, Nj, HV, VV	Aj, Nj, HV, VV	Aj, Nj, HV, VV
Princip sociálního smíru a solidarity (P4.5)			Společ. vědy	Společ. vědy
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA				

Ekosystémy (P5.1)	Přírodní vědy, VV, PV	Přírodní vědy, VV, PV	Přírodní vědy, VV, PV	Přírodní vědy, VV, PV
Základní podmínky života (P5.2)	Přírod. A společen. vědy	Přírod. A společen. vědy	Přírod. A společen. vědy	Přírod. A společen. vědy
Lidské aktivity a problémy životního prostředí (P5.3)	Přírod. a společen. Vědy, PV	Přírod. a společen. Vědy, PV	Přírod. a společen. Vědy, PV	Přírod. a společen. Vědy, PV
Vztah člověka k prostředí (P5.4)	Přírod. a společen. Vědy, PV	Přírod. a společen. Vědy, PV	Přírod. a společen. Vědy, PV	Přírod. a společen. Vědy, PV
	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA			
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (P6.1)	ČJ, K	ČJ, K	ČJ, K	ČJ, K
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (P6.2)	ČJ, M, K	ČJ, M, K	ČJ, M, K	ČJ, M, K
Stavba mediálních sdělení (P6.3)	ČJ, K	ČJ, K	ČJ, K	ČJ, K
Vnímání autora mediálních sdělení (P6.4)	Hv, Čj, Nj, K	Hv, Čj, Nj, K	Hv, Čj, Nj, K	Hv, Čj, Nj, K
Fungování a vliv médií ve společnosti (P6.5)	Spol. vědy, K	Spol. vědy, K	Spol. vědy, K	Spol. vědy, K
Tvorba mediálního sdělení (P6.6)	AJ, ČJ, K	AJ, ČJ, K	AJ, ČJ, K	AJ, ČJ, K
Práce v realizačním týmu (P6.7)	PV, K	PV, K	PV, K	PV, K

5. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

1. Pravidla hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit i na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Jedním z hlavních cílů pedagogické práce obecně by se mělo stát oslabování vnější motivace žáků – motivace prostřednictvím známek, která je používána na většině základních škol. Naopak by mělo docházet k posilování motivace vnitřní, která je podporována žakovým vlastním (sebe)hodnocením.

Hodnocení pomocí klasifikace je nahrazeno zcela hodnocením slovním, neboť dokáže lépe postihnout individuální pokrok každého žáka a poskytnout celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonů. Kvalitní slovní hodnocení může být rovněž hodnotným východiskem pro rozhovor o výsledcích žáka s ním samotným a jeho rodiči. V 8. a 9. ročníku, případně 5. ročníku ve 2. pololetí je možné si rodiči požádat o hodnocení klasifikačním stupněm.

Nutností je, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník - specifikovanými pro hodnocené období.

1. Závazné formy hodnocení

Všichni vyučující v naší škole respektují společně stanovená pravidla ve školním řádu pro hodnocení žáků, jsou pro ně závazná. Žáci jsou na začátku každého pololetí seznámeni s tím, v čem a proč budou v daném předmětu vzdělávání, jakým způsobem a podle jakých pravidel budou hodnoceni. Všichni žáci a rodiče jsou na začátku roku seznámeni s kritérii hodnocení pro jednotlivé předměty.

Ve škole upřednostňujeme formy hodnocení, které podporují vnitřní motivaci žáků. V případě jakýchkoliv problémů žáka, kontaktují pedagogové rodiče.

Metody hodnocení

Pro hodnocení žáků všech ročníků používáme především slovní hodnocení, které je souhrnnou popisnou zpětnou vazbou o tom, co dítě zvládlo, kam se posunulo, doporučení dalších kroků. Nezohledňujeme pouze výsledky práce odpovídající výstupu v daném předmětu pro jednotlivé ročníky, ale především formativní stránku hodnocení - samotný proces práce, přístup dítěte, nasazení, zodpovědnost a motivaci ke vzdělávání se. Slovně hodnotíme i chování.

Měřitelné práce na druhém stupni (např. testy, slohové práce, elektronické prezentace s předem danými kritérii, ...) je možné po vzájemné domluvě s žáky hodnotit kvantitativním vyjádřením úspěšnosti (škála, bodové ohodnocení, procenta úspěšnosti, ...) vždy tak, aby to bylo ve prospěch učení žáka.

Od prvního pololetí osmého ročníku žáci spolu s učiteli sestavují se slovním hodnocením na vysvědčení i návrh klasifikace, kterou škola uvede při přijímacím řízení na střední školy (pokud škola neakceptuje slovní hodnocení). Žáci si v triádě na základě svého hodnocení práce v daném pololetí dle daných kritérií obhajují klasifikační stupeň, kterého dosáhli. Žáci spolu s učiteli vytvářejí žákovské portfolio, které je souhrnem jejich prací.

Na druhém i prvním stupni je možné ukládat elektronické práce do žákovského portfolio prostřednictvím elektronického prostředí a tím je zpřístupnit rodičům.

Přenos informací o hodnocení žáka Hodnocení je žákům a rodičům předkládáno:

- ústně - v hodině zpětnou vazbou
- při konzultacích s rodiči
- při triádě rodič – žák - učitel
- elektronicky- prostřednictvím elektronických úložišť
- písemně - hodnocení ze hlavních předmětů je zaznamenáno v žákovské knížce (edupage) min. 1 x za čtvrtletí

Pravidla pro práci s elektronickou žákovskou knížkou - systém Edupage:

- každé dítě má vlastní přístupový kód
- hodnocení žákovi může vpisovat do žák. knížky vyučující daného předmětu, třídní učitel a ředitelka školy
- na frekvenci a formě zpětné vazby se s rodiči na plánovací triádě domluví třídní učitel
- hodnocení ze hlavních předmětů je zaznamenáno v žákovské knížce min. 2 x za pololetí
- učitel je povinen upozornit na případné problémy žáka
- slovní hodnocení z výchov je sestavováno za pololetí a v žákovské knížce je možné zapisovat pokroky a nezdary žáků po celé pololetí dle potřeby
- rodiče mají možnost na hodnocení žáků v el. žák. knížce ihned reagovat a odeslat reakci příslušným vyučujícím, která zefektivňuje žákovo učení a spolupráci učitele a rodičů

Formy ověřování dovedností žáků

Dovednosti a znalosti žáků ověřujeme s ohledem na jeho individuální možnosti a zónu nejbližšího vývoje. Hodnocení popisuje posun, cestu, průběh a pokroky žáka ve vztahu ke kritériím, výstupům v ŠVP. Na závěr tematických celků žáci II. st. většinou vypracovávají souhrnné opakování, o nichž jsou dostatečně dopředu informováni. Učitel předem upozorní žáky, zda jeho výsledek bude součástí celkového hodnocení. Při neuspokojivém výsledku mají

žáci možnost si ho opravit. Slovně hodnotíme: individuální práce, práci ve skupině, zapojení do projektů, úroveň samostatných či skupinových prezentací, schopnost práce s informacemi a textem, chování ve škole a na školních akcích, míru osobního nasazení s ohledem na možnosti žáka, iniciativu ve vzdělávání se, plnění si povinností.

Kritéria hodnocení

Obecná kritéria hodnocení žáků v naší škole:

- osobní pokrok a posun
- míra angažovanosti žáků na výsledku práce
- komunikační dovednosti a sociální dovednosti při práci
- tvořivost a schopnost řešit problémové situace

Konkrétní kritéria hodnocení žáků v jednotlivých předmětech:

- žáci jsou s nimi seznámeni na začátku školního roku a korespondují s očekávanými výstupy v ŠVP
- žáci, kteří pracují podle individuálního vzdělávacího plánu, mají kritéria přizpůsobena tomuto plánu

Sebehodnocení

Sebehodnocení považujeme za jednu z klíčových kompetencí, kterou chceme žáky naučit. K sebehodnocení jsou žáci naší školy vedeni od první třídy. Na prvním stupni k němu dochází denně. Žáci pracují s písemným sebehodnocením v jednotlivých předmětech, vyhodnocují dosažená kritéria hodnocení, na jejichž základě plánují. V hodinách jsou žáci vedeni k hodnocení svých individuálních výkonů a práce ostatních. Jsou seznámeni s různými formami sebehodnocení. Vyučující v jednotlivých předmětech vytváří podmínky pro sebehodnocení žáků na konci jednotlivých větších tematických celků vhodně zvolenou formou, nejlépe do předem připraveného formuláře.

5.1.1.1 Písemné průběžné hodnocení žáka

5.1.1.2 Vysvědčení resp. výpis z vysvědčení

Hodnocení žáka na vysvědčení musí vystihnout úroveň rozvoje, kterého žák dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých vzdělávacích oblastí v daném pololetí školního roku. Hodnocení je všestranné, postihuje všechny vyučované předměty. V případě problémů žáka obsahuje doporučení, jak neúspěchy odstranit, případně jak jim předcházet.

Na tvorbě a realizaci školního vzdělávacího programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Při práci jsme se nechali inspirovat mimo jiné odbornou literaturou s tématem integrovaná tematická výuka a environmentální výchova a vzdělávacími programy ZŠ Škola Můj Projekt Sokolov.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu informatika – přechodné ustanovení - pracovní (ne finální) verze

Škola při zavádění RVP 2023 zvolila metodu rychlého náběhu, kdy od 1. 9. 2023 zavedla nové ŠVP ve všech ročnících. Díky tomu došlo k tomu, že vyšší ročníky neabsolvovaly

všechny výstupy z nižších ročníků v oboru Informatika. Z tohoto důvodu jsou pro ně připraveny pozměněné očekávané výstupy, a to tak, aby je žáci byli schopni obsáhnout, ale zároveň pro ně byly co nejprínosnější.

Tabulky se vzdělávacím obsahem budou aktualizovány každoročně až do konce jejich platnosti, a to na základě aktuální situace – vyhodnotíme, kolik výstupů a v jaké kvalitě žáci v daném ročníku obsáhli, a na základě toho pak připravíme učivo a výstupy pro další ročník.

Výstupy a učivo pro 5. ročník již nebude od školního roku 2022/2023 potřeba. U dalších ročníků bude jejich ukončování postupné. + tabulky postupného náběhu učiva v ročnících.

v Roudnici nad Labem, 28.8. 2023

Mgr. Barbora Rajchlová
ředitelka školy

X

Mgr. Barbora Rajchlová
ředitelka